

paucis dicit s; omnia. id e multa de qb
que ad fidem legentium confirman
dam credit idonea scripsit. Theo
philus int pcat amant dm ul amat
adeo. Quisq; g amat dm siue ad se
veliderat amari. obediatur euglio tam
qm s scyto. heretici noua pmutant.
s; theophilo uerborum de quibus eru
dit est ueritas exprimenda promit
atur.

**INCIP UNUM EX QUATVOR
SEY CONORDJA EYVA GLISTAY**

IN PRINCIPIO

erat uerbum. r uerbum erat
apud dm. Et ds erat uerbu.
hoc erat in pncipio apud dm.
Uerbum. id e sapientia nata di
ponens omnia erat in pncipio
rerum scilicet creandarum
ante qm aliqd fieret. In hoc in
delicet etnalit erat uerbum
ut esset pncipium id e origo
r causa futurorum. quod qde
ipsum de se met ipso ait. Ego pncipi
um qui r loquor uobis. de si dicat.
Ego sum illa supra sapientia in dispo
sitione omnia prius condunt mte qm
copleant ope. Unde r scriptum e. Q
fecit que futura sunt. Et alibi. Dia
in sapientia fecisti. hoc aut uerbum
a quo natum sit id e cui sapientia sit

determinat euglista dicens. Et uerbu
erat apud dm. caqm sapientia in ipso
cui e. ac ne sapientia ista dei aliud
quam ds putaret. sicut hominis uel
angli sapia aliud e qm homo ipse uel
angls cui pccident inest. addit. Et
ipm uerbu erat ds. Tria disiunctim
dixerat. illa cunctim recapitulat ut
ad sequentia tuseat. hoc scilicet uer
bum existens si erat in pncipio apud
dm. Quaru aut rerum ipm uerbum
eet pncipium ostendit. scilicet oium
nataru ppa factaru. Et hoc e. Omnia p
ipm facta sunt. Omnis creatura r cor
pea r incorpea. omne quod naturali
ter inest substantis. ueluti quanti
tas. qualitas. motus r cetera p di uerbu
ceperunt ee. Malu u non e factu p
ipm. quia nulla specie continet. nul
la natura sua subsistit. s; solum pua
tio boni e. Sicut enim naturalis lu
minis absentia cecitas dicitur oculi. r
sicut tenebre lucis absentia sunt. r
media comestionis exclusio. ita ma
lu dicim absentiam boni. qd si adeet.
creature rationali naturalit cope
teret. Et eni cu uoluntas in mte na
cit. motus quidem naturalis e. r si gci
a pntis fuit que libo arbitrio cooperet
uoluntatis motu dirigendo r ordinā

do in his que iusticie sunt: uolun-
tas bona ē. ⁊ remuneracione digna
est. Si ū mot⁹ uoluntatis appetat
petere ul' consequi quod iusticia
uetat. utiq; absentia grē cui est
motum uoluntatis dirigere ⁊ or-
dinare. inordinatio uoluntatis ē.
malum est. peccatum ē. nichil
tam de subsistentib; ē. De hac q̄p-
pe grā ait psalmista. Misericordia enī
p̄ueniet ⁊ subsequet me. Et ne
quis forte putaret aliqua seu om-
nia que p̄dī uerbum ceperunt ex-
tra ip̄m eē quasi p̄ semet ip̄a sub-
sisterent: adiecit. Et sine ip̄o fa-
ctum est nichil. Tale est ḡ. sine
ip̄o nichil factum est. ac si dicat.
Extra ip̄m nichil factum subsi-
stit. Sapientia enim attingit
ā fine usq; ad finem fortit⁹. i. ani-
mā creaturā usq; maximā.
Vñ dñs p̄ prophetā. Celum ⁊ ter-
ram ego impleo. Ieronim⁹ de essen-
tia dī. Qui celum ⁊ terram implet.
p̄culdubio nullus est locus ab eius
p̄sentia absens. Sup̄ omnē quippe
creaturā p̄sident regendo atq; im-
pando. Subt⁹ omnia est subsisten-
do atq; portando omnia. n̄ pondē
laboris s; infatigabili uirtute. qm̄

nulla creatura p̄ se subsistē ualeat
nisi ab ip̄o sustentet⁹ qui illā crea-
uit. Extra omnia ē. s; n̄ exclusus.
Grecus lib̄ n̄ habet sine ip̄o. s; ex-
ip̄m. Similit⁹ ibi. Extra me nichil
potestis facē. Ut autē intelligat or-
tum ⁊ mutationem creaturarum
fieri absq; omni mutatione men-
tis diuine que immutabilis ⁊ p̄me-
ua rerū ratio ē. supponit. Quod
factū ē. in ip̄o uita erat. Sciendū
quia ip̄pe ⁊ figurate dicunt⁹ esse
ctul fuisse ubi eorum cause origi-
nales p̄cesserūt. Sic enī dici solet.
Om̄s fum⁹ in lumbis ade. id ē cau-
sa ubi p̄cedente p̄pagati sum⁹. Ita
etiam dicit⁹ archa fuisse in n̄te ar-
tificis. quia ei dispositio ⁊ ordo ubi
p̄cessit. Similit⁹ quoq; dicit⁹. Quod
factū ē. erat in ip̄o uita. hoc ē a
uita in uerbo habita contraxit
quod factū ē. ⁊ fieri ⁊ subsistere.
Uita ū in uerbo nominat rerū
rationes ⁊ causas. immutabiles at-
q; et̄nal. Unde auē libro que-
stionū. lxxx. duarū. Omnia rati-
one condita sunt. ⁊ n̄ eade rati-
one homo qua equus. hoc enim
absurdū ē existimare. Singlā ḡ
pp̄rijs sunt creata rationibus;

has autem rationes arbitrandum
 est esse in ipsa mente creatoris. Non
 enim extra se quicquam positum intu-
 ebatur ut secundum id constitueret
 quod constituebat. Quod si he re-
 rum omnium creandarum uarie ra-
 tionem diuina mente continentur.
 neque in diuina mente quicquam non eternum
 atque incommutabile potest esse. he ra-
 tionem rerum principales. eterne atque
 incommutabiles manent. quarum
 participatione fit ut sit quicquid est
 quomodo est. has quidem rationes siue
 ideas. siue formas. siue species. siue ra-
 tionem licet uocare. et multis conce-
 ditur appellare. sed paucis uide quod
 uerum est. Et uita erat lux hominum
 et uerum rationales creature ut beate fi-
 erent illuminande erat. In futura et
 enim uita que uere uita dicenda est cog-
 natio sapientie dei et rationum eius per quas
 optime cuncta sunt condita et dis-
 posita. tanto beatiorem quemque effi-
 ciet. quanto amplius cuique innotuerit.
 et participatione sui magis illumi-
 nauerit eum. Nam sapore quodam
 spiritualis gustus id tunc experiendo cognos-
 cetur in ipsa rei specie. quod nunc
 tenetur in fide. De qua cognitione ip-
 si ueritas ad patrem. hec est autem in

ta eterna. ut cognoscant te uerum
 deum et que misisti ihm xpm. Quod
 etiam donum spiritus sapientie dici solet.
 Et lux in tenebris lucet. hoc est ubi
 etiam ipsa non uidetur nec adicitur
 ab his qui quasi ceci sub sole manent.
 Quis enim nouit sensum dei. hoc est
 ex se percipere sufficit rationem qualem
 habet in omnibus condendis seu dis-
 ponendis. Unde et subditur. Et tene-
 bre eam non comprehendunt. Ibi uidelicet
 qui nondum per eam sunt illuminati. eam
 nullatenus percipere ualent. Tenebra
 etiam uitam totam presentem ex-
 futuram dei uisionem cooperatione illi
 future claritatis intelligere possunt.
 lucet itaque sapientia dei etiam in hac
 uita. sed lux eius tenebris ignorantie
 nostre non apparet. quia tam sapienter
 ad omnia condita sunt. seu disposi-
 ta. ut in se ipsis iam habeant unde
 hanc de se cognitionem prebere que-
 ant que future beatitudini reser-
 uanda est. Ad id ut tenebre illumina-
 rentur a luce. missus est iohannis testimoniu-
 um prophete ueritati. iohannis ergo nobilitas
 non solum a parentibus sed etiam a geni-
 toribus monstratur. non seculari potestate
 sublimis sed religione. ut quasi here-
 ditario iure infusam in fide aduentus

Ab.

xpi predicaret. 11

Fuit in diebus herodis regis iudee sacerdos quidam nomine zacharias de uice abia. et uxor illi de filiabus aaron. et nomen eius elisabeth. Nota est dignitas aaron primi pontificis in lege. de abia uero paucis dicam. Abia familia de qua zacharias ortus est foris octaua contigit. cum dauid cultum domini dei ampliaret ministeria sacerdotum in uiginti quatuor sortibus diuidens. Aperte itaque pro nouo testamento in uice sortis octauae nascitur. quia per octonarium nouum testamentum propter sacramentum resurrectionis. sicut per septenarium uetus propter sabbatum sepe declarat. Erant autem iusti ambo ante dominum. incedentes in omnibus mandatis et iustificationibus domini sine querela. Ante dominum qui uidet in corde et non fallit iusti erant. sed apud homines obprobrium sustinebant. quia lex steriles maledixit. Prius est mandatum. deinde iustificatio. In mandatis domini incedimus. cum eis obedimus. Cum uero egrue iudicamus. iustificationes eius tenemus. Plena haec laudatio que genitum in maioribus. mores iniquitate. officium in sacerdotio. factum in mandato.

iudicium in iustificatione comprehendit. De hoc quod addit sine querela ait apostolus. Prudentes bona non tantum coram deo. sed etiam coram hominibus. Et ecclesiastes. ne sis inquit multum iustus. quia plerumque iusticia durior hominum querelam prouocat. Que uero temperata est. etiam in iudice querimoniam uitat. Et non erat illis filii eo quod esset elisabeth sterilis. et ambo processissent in diebus suis. Diuinitus est peccatum ut de puellis diuque fructu coniugum puerulus iohannes nasceretur. quatinus et donum dei grati esset eis. et ceteris miraculi stupor futurum prophetam designaret. factum est autem cum sacerdotio fungeretur in ordine uicis sue ante dominum secundum consuetudinem sacerdotum. sorte erit ut incensum poneret in mensa in templum domini et omnis multitudo erat populi orans foris hora incensi. Cum ex precepto moysi uno sacerdote cedente uicem succedere iubeatur. tempore dauid statutum est. ut uicissim ministrantes per octonios dies. a sabbato usque ad sabbatum tempore uicis sue singuli castimonie studerent. nec interea domum suam tangerent. zacharias sorte erit non noua sed prisca. illa

indelicet qua successit in uice abia-
 cum pmo ad pontificatū accederet.
 hec sollempnitas decima die septi-
 mi m̄si a paschali m̄se qua diem
 expiationis siue p̄pitiacionis uocāt
 celebrat. qm̄ solus pontifex iēbat
 iēdū tabernaculū cū sanguine.
 In quo significatur ih̄c sacerdos qui
 impleta dispensatione carnis. celi se-
 creta subijt ut p̄piciū nobis faceret
 patrem. et int̄pellaret p̄ peccatis
 eorum qui adhuc p̄forib; orantes ex-
 pectant et diligunt aduentū ei.
 Pulchre ḡ ea die descensio ei p̄ an-
 gelū nuntiatur qua ei p̄ legem as-
 censio figurabat. quia qui descen-
 dit ip̄e est et qui ascend. Beda in t̄-
 tatu de electione matthe apli. Sū-
 mus sacerdos sorte queri iuebatur
 ut uerū querendū fuisse sacerdotē
 figuraretur donec ueniret qui p̄
 p̄prium sanguinē int̄iuit semel
 in sc̄a et̄na redemptione inuenta.
 Cui hostia tempore pasche unmo-
 lata. s; die pentecostes sp̄u sc̄o igne
 apparente consummata est. Uetis
 enī erat osuetudinis. acceptas dō
 uictimas celesti igne consumi. Vo-
 nec ḡ ueritas impleret. figuram
 licet exererit. Unde ē quod machi

alante pentecostes ordinatur. sor-
 te querit. septem ū diaconi qui
 postea n̄ sorte s; discipulorum tantū
 electione. aplorū ū oratione et ma-
 nus impositione. Apparuit autē
 illi anglis dñi. stans a dextris alta
 ris incensi. Angli dī dicunt apparē. doyb.
 q̄ n̄ possunt p̄uideri. s; in potesta-
 te illorū ē et uideri qm̄ uolunt. et n̄
 uideri qm̄ nolunt. Bene a dextris
 altaris apparuit. quia et aduentū
 ueri sacerdotis et ministerium sac-
 ficij uniuersalis. et celestis domi gau-
 dium annuntiabat. Sicut enim
 p̄ sinistram p̄sentia. sic p̄ dextram
 sepe bona p̄nuntiant et̄na. iuxta
 illud i laude sapientie. longitudo
 dierum in dext̄a ei. in sinistra illi
 diuicie. Et zacharias turbatus
 est uidens. et timor irruit sup eū.
 ait autē ad illū anglis. Ne timeas
 zacharia. qm̄ exaudita ē deprecatio
 tua. Sicut humani defectus est
 t̄teri. ita benignitatis ē anglice
 pauentē de suo aspectu blandi-
 endo consolari. Cont̄ demonel
 si quos sua p̄sentia t̄ritos sense-
 rint. amplior horrore concuti-
 unt. Exaudita ē deprecatio facta
 pro ppli redemptione. n̄ p̄ sobole

st̄ ordinati.
 B.

quam despauit se posse habere. S;
 qm̄ salus ppli p̄ xp̄m̄ futura erat.
 nuntiatur zacharie fili nascitu-
 tus qui p̄dicando penitentiam r̄
 fide p̄paret saluatori plebem. Et
 uxor tua elisabeth pariet t̄ fili-
 um. r̄ uocabis nom̄ ei ioh̄em. Si-
 gularis meriti iudiciū datur.
 quotiens hominib; adō nomen
 ul̄ imponit̄ ul̄ mutatur; Sic a-
 bram quod pat̄ multarum gen-
 tium erat futurus abraham ē
 uocatus. sic iacob quia dñm̄ uidit
 isrl̄ appellari meruit. ioh̄es in-
 terp̄tatur in quo ē gr̄a. ul̄ dñi
 gr̄a. in quo declaratur r̄ parenti-
 bus ei gr̄am eē donatam. r̄ ip̄i io-
 hann̄i qui ex utero matris sc̄o sp̄u
 erat replendus. Et erit gaudiū
 tibi r̄ exultatio. r̄ multi in nati-
 uitate ei gaudebunt. Gaudiū ad-
 m̄tem. exultatio ad corp̄is hilarita-
 tem spectat. Nato p̄cursore multi
 gaudēt. nato dño magnū gaudiū
 nuntiatur quod erit om̄i pplō. q̄
 hic salutem multis p̄dicat. ille oī-
 bus dat. Notandū quod iacob in
 generatione duodecī filiorū gau-
 det. abrahe parit̄ r̄ zacharie filii
 dant̄. Diuinū ḡ mun̄est fecundi-

fecunditas parentis. Agam ḡ pa-
 tres gr̄as quia genuerūt. filii quia
 geniti sunt. matres quia honoran-
 tur premis conjugij. Erat enī
 magnus coram dño r̄ unum r̄ si-
 ceram n̄ bibet. r̄ sp̄u sc̄o replebi-
 tur adhuc ex utero matris sue. Ma-
 gne coram dño uirtutis ē. p̄dicare
 in deserto celestia regna. t̄renas de-
 licias sp̄nere. pueritate truncari.
 Sicerā uocant hebrei om̄e pocu-
 lum quod inebriare potest. siue
 de pomis. siue de frugib; seu de qua-
 libet alia mat̄ia confectū. In lege
 nazareorū erat. uino r̄ sicerā tem-
 pore consecrationis abstinere. Ioh̄-
 hannel ū r̄ samson r̄ ieremias ut
 semp nazarej id ē sc̄i manerent.
 semp his abstinebant. Decet enī
 eum qui musto sc̄i sp̄e desiderat ī-
 pleri. nullo poculo debriari. Sice-
 rā n̄ bibet. r̄ adhuc idem p̄ter il-
 lam uirtutē sp̄u sc̄o replebitur ex
 utero. Et multos filiorum isrl̄ cō-
 uertet ad dñm̄ dñm̄ ip̄orum r̄ ip̄e
 p̄cedet ante illū in sp̄u r̄ uirtute
 helie. ut conuertat corda pat̄rū
 in filios. r̄ incredibiles ad pruden-
 tiam iustorum. parare dño plebē
 p̄fectam. Illos conuertit ad dñm̄.

o
 ab

quibus in fide uenturi dedit bap-
 tismum. In spū helie dicitur p̄cedē.
 quia sicut ille p̄co uenturus est iu-
 dicis. ita hic p̄co factus ē redemp-
 toris. Virtus quoq; simillima fu-
 it ambobus. quia ambo in deser-
 to. ambo uictu parci. uestitu in-
 culti. ambo regum insaniam to-
 lerant. Ille iordanem celum peti-
 turus diuisit. hic ad lauacrum
 quo celum petitur multos conu-
 nit. Corda patrum in filios con-
 uertē est. spūale scōrum antiq̄-
 rum scientiam pplis p̄dicando in-
 fundē. prudentia ū iustorum ē.
 n̄ de legis opib; iusticiam p̄sumē.
 s; ex fide salutē querere. ut quā-
 uis in lege positi legis uilla p̄fici-
 ant. grā se tam̄ p̄ xpm̄ saluandos
 intelligant. Iustus enim ex fide
 uiuit. hinc petrus ait. p̄ grām
 dñi credim̄ saluari. quē admodū
 et patres n̄ri. Quia ū hac senten-
 tia p̄ iohem imbuti et p̄ heliam
 imbuendi sunt iudei ut pote di-
 uit̄ increduli. fere eadem uerba
 que anglis de iohē. malachias p̄di-
 cit de helia; Littām sic ūige p̄cedet.
 parare dño plebe p̄fectam. Et di-
 cit zacharias ad anglm̄. Unde h

sciam. Ego enim sum senex. et uxor
 mea p̄cessit in dieb; suis. Ob altitu-
 dinem miraculorum hesitans sig-
 num querit. cui allocutio anglica
 sufficē debuerat. Unde merito pe-
 nam luit in taciturnitate quam
 meruit. ut qui discredendo locut⁹
 est. iam tacendo credere discat.
 Et respondens anglē dixit ei. Ego sū
 gabriel qui sto ante dñm. et missus sū
 loqui ad te et hec tibi euanglizare. Et
 ecce eris tacens. et n̄ poteris loqui usq;
 in diem q̄ hec fiant. p̄ eo quod n̄ cre-
 didisti uerbis meis que implebun-
 tur tēpore suo. Angli cum ad nos
 ueniunt. sic exterius implent mi-
 nisterium ut tam̄ nūquam desint
 interiori p̄ contēplationem.
 Missi ante dñm sunt. quia ^{quo} cumq; ue-
 niunt int̄ ipm̄ currunt qui ubi-
 que ē. Et erat plebs expectans za-
 chariam. et mirabantur quod tar-
 daret ipse in templo. Egredius autē
 n̄ poterat loqui ad illos. Et cogno-
 uerūt quod uisionem uidisset in
 templo. et ipse erat inueniens eis.
 et p̄mansit mut⁹. Et factum ē
 ut impleti sunt dies officij eius.
 abiit in domū suā. Merito zacha-
 rie similis pplis iudeorum. actiui

. 2018.

suorum impotentis reddere rationē.
·B· Pontificis autē uicis sue tempore
continentiam seruantes. impleto
templi officio ad domos uxoresq; su-
as necessario redibant. q; tunc sa-
cerdotalis successio ex stirpe aaron
quereretur. **H**unc autē quia sac-
dotibus nō carnalis successio s; spū-
alis inquiritur pfectio. ut semp al-
tari queant assistere. semp castitas
obseruanda p̄cipitur. **P**ost hos autē
dies. concepit elisabeth uxor eius.
Et p̄ dies uidelicet officii zacha-
rie cōpletos. **G**esta sunt hec iqt̄
iohel crisostomū m̄se septembri.
viii kalendas octobris. luna xii.
q̄n̄ celebratur ieiunium scenophe-
gie. in equinoctio q̄n̄ incipit di-
es iunium. quia ille concipiebat
qui dixit. **N**e oportet iunium
illū autē crescere. **M**inorata etenim
fuerat lux a tenebris cū scdm le-
gem dō sacrificia offerrentur que
iam cessare oportebat cum bap-
tista cōciperetur. **E**t idō pat̄ ei
sacerdos iudeorū obicitur. quia
iam cessare oportebat sacrificia
sacerdotalia ueniente sacerdote
qui p̄ peccatis om̄ium se offerret.
In die ieiuniorum conceptio io-

hannus p̄dicat. q; p̄ ip̄m afflictio
penitentie erat p̄dicanda. **E**t oc-
cultabat se m̄sibus. v. dicens quia
sic fecit m̄ dñs in diebus quib; res-
perit auferre obprobrium meum i-
ter homines. **Q**uanta sc̄il curati-
ne quid turpe de quo erubescere debeat
admittat. ostendit elisabeth que
de dono dī erubescit et uerecunda-
tur concepsisse in anili etate. ne
in senectute libidini uacasse ui-
deatur. que etiam in iuuentute
nullatenus exercenda ē nisi causa
sobolis ul' uitande fornicationis.
Allegorice p̄ zachariam sacerdo-
tium iudeorū. p̄ elisabeth lex sig-
natur. que sacerdotū doctrinā
exercitata quasi uirili auxilio
spūales dō filios gignere debebat.
S; quasi sterilis erat. q; nemine
ad p̄fectum ducebat. nec ianuā
celi aperiebat. **A**ambo erant iusti.
q; et bona fuit lex. et bonū sacer-
dotū in tempore suo. **A**ambo p̄ce-
serunt in diebus suis. quia lega-
lis deuotio tempore moysi quasi
in adolescentia cum sacerdotio
floruit. s; adueniente xp̄o lex et
sacerdotium in senecta fuerunt.
cū et sacerdotū ordo p̄ ambitione

et contentiones pontificum con-
 fulul. et lex per phariseorum tradi-
 ones puaricata fuit. Zacharias
 ingreditur templum. quia sacerdo-
 cum est intelligere dei scuarium.
 et int're in illud p'intellectum. fo-
 ril orat multitudo. quia du' multi-
 ca penetrare nequit. necesse e' ut
 doctorum montis humili' in-
 tendat. Dum altari thumama
 iponit. nascituru' iohem cognos-
 cit. q' du' doctores diuina lectio-
 ne inflamant'. gram di' uentura
 p' xpm de int'iori medulla littera-
 rum. quasi de uulua elizabeth p'
 dituam reperiunt. Et hoc p' an-
 glm. quia lex e' ordinata p' anglo'
 in manu mediatoris. Non credet
 mit' fit. quia mit' est qui spu-
 ale sensu in lita n' intelligit.
 Nec quasi magist'. talis ualet do-
 cere pplm. t. quasi nutib; inuit.
 q' nec rationem attendit sacri-
 orum. nec cura' scire dicta p'pha-
 ru'. Nuto zacharia concipit eli-
 sabeth iohem. quia licet pontifi-
 ces et pharisei nec intrent int'io-
 ra legis nec auditores int're pmit-
 tant. int'iora tam' legis sacra-
 m'ntal' x' abundant. Quinq; m'sib;

elizabeth occultat conceptum. li-
 ue quia moyses legifer. v. libris
 misteria xpi parabolati designat.
 seu quia ipa lex sibi dispensatione
 in quq; mundi etatib; p' scorum
 facta ul' dicta figurat. Et quia
 incarnatio xpi sexta sc'li etate ad
 legis impletione futura erat. re-
 cte sexto m'se a conceptione iohis
 nascituru' saluatorem angelus ma-
 rie nuntiat. .iiii.

In m'se aut' sexto nullus e' angli ga-
 briel a deo in ciuitate galilee cui
 nom' nazareth ad uirginem despo-
 satam uiro cui nom' erat ioseph de
 domo dauid. et nom' uirginis maria.
 Menses sextum martiu' intellige.
 cui' xxv die saluator traditur con-
 ceptus et passus. Idcirco angli pri-
 uatis nominib; censet'. ut p'uo-
 cabula quid ministratui' ueniat
 ostendatur. Gabriel g' di fortitu-
 do dicit'. quia illu' nuntiat qui ae-
 rial potestates debellatur' erat.
 Ob multas q'ppe causas uirgo des-
 ponlata fuit. Primo quia cogna-
 ta erat ioseph. ut p' eu' origo uir-
 ginis cognosceret'. quia ambo erat
 de domo dauid. et moris erat
 sc'pture feminarum genealogia

non terere. Deinde ne uelut ad-
ultera lapidaretur a iudeis. tercio
ut in egyptum fugiens solacium
uiri et integritatis haberet custo-
diam. quarto ne partus eius pateret
diabolo. Itaque quod lubrica fama pudor
est. noluit dominus ortus sui fide ma-
tris iniuriis astruere. sed potius aliquis
de suo ortu quam de matris pudore du-
bitare permisit. In quo et impudici
uirginibus occasio tollitur. ne dicant
matrem fuisse domini infamata. In-
terpretatur autem maria stella maris he-
braice. domina syriace. quod et lucem sa-
lutis et dominum mundo edidit edocta
per angelum. cum econtra suasu diaboli
femina seducta peccati tenebras
et seruitutem intulerit. Oritur
maria desponsata sed uirgo typus ec-
clie est. que est immaculata sed nupta.
Concipit nos uirgo sed spiritu. parit nos
uirgo sine gemitu. Et ingressus
angelus ad eam dixit. Aue maria gratia
plena. dominus tecum. benedicta tu in
mulieribus. Gratia plena erat in uici-
orum exclusione ueritatis cogniti-
one. uirtutis amore. que prima inter
feminas uirginitatis gloriosum mu-
nus obtulit deo. Unum tecum in in-
te. dominus tecum in utero. dominus tecum

in auxilio cuius templum sanctum est. Su-
per omnes feminas benedicta est qua
parit angelis et homines ueneran-
tur tanquam dei matrem et uir-
ginem. Que cum audisset cur-
bata est in sermone eius. et cogita-
bat qualis esset ista salutatio. Vir-
go uiri salutationis ignara. uer-
borum nouitate terretur. Uirgi-
num quippe est ad omnes uiri ingre-
sus pauere. omnisque uiri affectus uer-
ri. Maria ergo nouam benedictio-
nis formulam mirabatur que non
quam ante lecta fuerat. Et ait
angelus ei. Ne timeas maria. inue-
nisti enim gratiam apud dominum. famu-
liari quasi notam uocat eam ex
nomine. suadens ei non timere.
Inuenisti gratiam totius gratie auctorem
conceptura. Unum sequitur. Ecce con-
cipies in utero et paries filium.
et uocabis nomen eius iesum. Concipies
et incorrupta manebis. paries
et uirginitatis non patieris detri-
mentum. Ihesus saluator siue saluta-
ris interpretatur. quod saluum facturum
erat populum suum a peccatis. hic
erit magnus. et filius altissimi uo-
cabitur. dabit illi dominus deus sedem
dauid patris eius. Iohannes erit magnus

coram dno ut homo. hic uero ma-
 gnus ut ds dei fili. Ihs acceptit
 sedem dauid. ut gentem cui da-
 uid temporalit' gubernacula pre-
 buerat. ipse ppetuu' uocaret ad
 regnu'. Quod aut' fili' altissimi
 z dauid patrem habet dicit'. in du-
 abul' naturis di' uidelicet z homi-
 nis una xpi psona demonstrat'.
 Et regnabit in domo iacob in
 etnu'. z regni ei' non erit finis.
 In p'senti uita corda inhabitant'
 regnabit. in futuro de exilio ad
 glam uocant. hinc ysaias. z pa-
 cis non erit finis. Domu' iacob
 totam ecclesiam dicit. que p' fide
 z confessionem xpi ad patriar-
 charum p'tinet sortem. z in his q'
 de bona radice patarcharum na-
 ti sunt. z in illis qui de oleastro ge-
 tum exili in oliuam bonam ui-
 deorum sunt inserti. Dixit aut'
 maria ad angl'm. Quom' fiet istd'.
 qm' uirum n' cognosco. Non ait
 un' hoc sciam s; quom' fiet. quia
 n' dubitauit de uerbis angli. le-
 gerat ecce uirgo concipiet z pa-
 riet filium. sed quomodo fieret
 non — legerat. nec ab anglo
 audierat. Et respondens angls

z dixit ei. Sp's sc's supueniet in
 te. z uirt' altissimi obumbra-
 bit t'. Sp's sc'i dona uocat sp'm sc'm.
 ita z nom' cause attribuit' effectus.
 ut sepe fieri solet. Eunde quoq;
 nominat uirtute' altissimi. iuxta
 hoc quod dñs discipulis p'mittens
 aduentu' eiusdem sp's ait. Vos au'
 sedete in ciuitate. quo ad usq; indu-
 amini uirtute ex alto. Umbra u'
 fit a lumine z corpe cu' qdlibet
 obumbraculi gen' int' nos z solem
 opponim'. quo lucem ei' nobis tole-
 rabiliozem reddam'. Itaq; lux in cor-
 pore diuinitatis in natura sua
 inuisibilis. ut quoq; modo posset i-
 nra uideri substantia infirmitati
 nre uelam'. i. humanam naturam
 assumpsit in uirgine. Et hoc e' qd
 dicit. sp's sc's supueniet in te. id e'
 donu' sc'i sp's inestimabile. noua sci-
 licet gra' z singulari' conferet'.
 z ita ipe sp's sc's cui' e' omnia bona di-
 stribuere z conseruare. atq; opti-
 mo fine confirmare. unde uirtus
 altissimi dr' obumbrabit quasi u'
 braculum uidelicet corpus huma-
 nu' de carne tua formabit splen-
 dori lucis etne. hoc e' di' sapientie.
 Et hoc fiet tibi. id e' ad inmsa glam

.01.

tui que p̄cetis illuminabis.
Ideoq; ⁊ quod nascetur ex te
sc̄m. uocabitur filius d̄i. Nos ⁊
si sc̄i efficimur. n̄ tam sc̄i nascim̄.
dicente p̄pha. In iniquitatibus
conceptus sum. Hic uero singu-
larit̄ sc̄s nat̄ est. quia ex cōmi-
xtione carnalis copule concep-
tus non ē. Et ecce elisabeth co-
gnata tua. ⁊ ipsa concepit fili-
um in senectute sua. ⁊ hic men-
sit est ser̄ illi que uocat̄ sterili.
q̄ non erit impossibile apud d̄m
om̄e uerbum. Ordo est. Et ecce.
⁊ pro etiam. ipsa elisabeth cogna-
ta tua concepit filium. He uir-
go se pariturā diffidat. accipit
exemplum anis pariture. ut dis-
cat om̄ia d̄o possibilia etiā in eis
que nature ordinis uidentur con-
traria. Ut alit̄. Non quasi incre-
dulam exemplis hortatur ad fide-
s; credenti que audierat ampliora
replicat miracula. ut que d̄m
erat uirgo paritura. p̄cursorem
quoq; de ani sterili nasciturum
cognoscēt. Sciendū quod aaron
qui de leui uxorem accepit de t̄bu
iuda elisabeth sororem naason.
⁊ ioiada pontifex uxorem habuit

de tribu regali iolabech filiā ioiā.
P̄ hos itaq; nec non p̄ alios utree;
tribus regalis ⁊ sacerdotalis con-
iuncte fuerūt. hinc maria ⁊
elisabeth cognate erant. ⁊ con-
gruit ut de utraq; tribu medi-
ator nascatur qui regnat in e-
t̄num ⁊ est sacerdos sc̄dm ordi-
nem melchisedech. Dicit aut̄
maria. Ecce ancilla d̄ni. fiat m̄
sc̄dm uerbum tuū. Et discessit
angl̄s ab illa. Que mat̄ d̄ni eligi-
tur ancillam se nuncupat sue
conditionis ⁊ diuine dignationis
p̄ om̄ia memor. ⁊ cum magna
deuotione p̄missum angl̄i optat
impleri. Auḡ in sermone quilibet
incipit. legim̄ ⁊ fidelit̄ retinem̄.
accepto uirginis consensu moy-
celestis regionis accolat̄ repetiuit
angl̄s. ⁊ ecce subito secretum uir-
ginis in effabilis potentia pene-
tuit. quia et̄nus sol de sūma alti-
tudine claritatis pat̄ne descendē
uulue uirginis aditum reuerauit.
⁊ toti mundi caliginem fulgida
coruscatione rep̄sūt. Intraat arti-
fex mundi angustias uentris hu-
mani. efficit̄ grauda mat̄ itac-
ta. Circundat maria uirū anglo

fidem dando. quia eua pdidit uirū
 serpenti consentiendo. Gregorius
 in epla illa. qd caritati nil longe ē.
 Non pri in utō uirginis caro con-
 cepta est. r p̄ modum diuinitas ue-
 nit in carnem. s; mox uerbum ue-
 nit in utō. mox uerbum seruata
 uirtute pprie nature factū est
 caro r p̄fectus homo. id ē in ueri-
 tate carnis r anime rationalis.
 Un̄ unctus p̄ participib; dicit̄. do-
 no uidelicet sp̄e sc̄i. Nam hoc ip-
 sum de sp̄u sc̄o r carne uirginis
 concipi. a sp̄u sc̄o ungi fuit. Sic. Or̄.
 hoc uerbum humanum r corpale
 immisū aurib; plurimorū n̄ diu-
 dit p̄ singlos ut pars in alio r par-
 sit in alio. s; in om̄ib; integrum
 r pleniū habet̄ ut in unoquoq;
 totum sit. quantomagis uerbū
 dī unigenitū ubiq; totū est in
 celo r in terra. r apud patrem r
 in uirgine. Exurgens autē ma-
 ria in diebus illis abiit in monta-
 na cum festinatione in ciuitatē
 iuda. festinat inuisere grauidā. B.
 elisabeth. de exemplo leta. Quod a-
 biit in montana in ciuitatem iu-
 da tribus mensibus ibidem mansu-
 ra. docet quia om̄is anima que

uerbum dī concipit. uirtutum
 statī cacumina c̄scendere debet.
 r ciuitatē iuda. i. confessionis r lau-
 dis arcē penetrare. ut ualeat usq;
 ad p̄fectionem fidei spei r karita-
 tis quasi trib; m̄sib; in ea cōmora-
 ri. Et intrauit in domū zacha-
 rie. r salutauit elisabeth. Et fac-
 tum ē ut audiuit salutationem
 marie elisabeth. exultauit infan-
 s in utero eī. r repleta ē sp̄u sc̄o e-
 lisabeth. Maria salutat elisabeth.
 ut humilitatem suā cōmendet.
 Hocem salutationis p̄or elisabeth
 audiuit. s; iohes p̄or in utero gra-
 ciam sensit. Illa nature ordine
 audiuit. iste in utō exultauit.
 Illa marie sensit aduentū. iohes
 dñi conceptū. Mat̄ repleta ē sp̄u
 sc̄o. s; fili p̄ri fuit replet̄. Et ex-
 clamauit uoce magna r dixit. Bñ-
 dicta tu int̄ mulieres. r b̄ndictus
 fruct̄ uentris tui. Quia magna
 dī dona cognouit. non tam clamo-
 sa quam deuota clamauit que sp̄u
 sc̄o plena flagtabat. Intuendū qd
 maria eadem uoce benedicit̄ ab
 elisabeth qua a gabriele. ut anglis
 r hominib; ueneranda r cunctis
 p̄ferenda monstret̄. fruct̄ uent̄

eius benedictus est: sicut ait apł.
Qui est inquit sup omnia dñs bene-
dictus in sc̄la. & unde hoc in ut ue-
mat mat̄ dñi mei ad me. Elisabeth
ñ p̄grit hec quasi nescia. s; miracu-
li nouitate p̄culsa. Ecce enim ut
facta ē uox salutationis tue in au-
ribus meis exultauit in gaudio in-
fantis in utero meo. Intelligit p̄ sp̄m
quo repleta erat quia exultatio in-
fantis significet illi uenisse matrē
cui p̄cursor erat futurus. & idō que
ante etubēcebat & se occultabat quia
concep̄t filiū. iactat se quia genu-
it p̄pham. Et beata que credidit.
qm̄ p̄ficiēt ea que dicta sunt ei a
dñō; Ap̄te indicat. q̄ uerba angli
ad mariam p̄ sp̄m agnouit. Credidit
uirgo. & in fructum consecuta ē.
• 9. Audita responsione elisabeth qua
beatā p̄dicauit. matrem dñi appel-
lauit. fide fortē laudauit. iam con-
gruo tempore patefecit dona p̄cep-
ta. que uirginalis pudor silencio te-
gebat. Et ait maria. Magnificat
anima mea dñm. & exultauit sp̄e
n̄is in deo salutari meo. Sp̄e ip̄e est
anima. unde in passione dicitur.
& inclinato capite emisit sp̄m. In-
dum tam̄ accipit̄ p̄rationalitate &

excellencia anime ut ibi. Benedic-
te sp̄e & anime iustorū dñō; anima
namq; uiuunt. sp̄ū discernunt & in-
telligunt. Maria ḡ anima & sp̄ū de-
uota dō. totum qđ uiuit & sentit.
totū quod intelligit & discernit in
dei magnitudine contēplanda in
ei p̄ceptis obseruandis. in agendis
gr̄arum laudibus inpendit. hoc autē
est in cythara & psalterio iuxta psal-
mistam psalle dō. Mariæ anima ma-
gnificat id est magnū cogitat &
laudat dñm uidelicet dñm patrem
ex quo om̄ia. Et exultauit sp̄e ḡ
in dō salutari. id ē in filio p̄ quē oīa.
p̄ quē salus in ea mundo reparatur.
Vicit ḡ cum psalmista. Anima mea
exultabit in dñō. delectabit̄ super
salutari suo. Quia respexit humi-
litatem ancille sue. ecce enim ex
hoc beatam me dicent om̄s genera-
tiones. Respexit dñs in uisu sc̄i
sp̄e humilē mariā. cum ip̄e sp̄e ob-
umbravit in ea. Dī enī respice.
• 10. gr̄am tribuere ē. Recte ḡ beata
ab om̄ib; cognominanda gratula-
tur. Decebat ut sic p̄supbiam ene-
mors intrauit. ita p̄ humilitatē
marie panderetur introit̄ uite.
• Quia fecit in magna q̄ potens

est. et scilicet nomen eius. Ideo magnificat
 anima mea dominum. quia in magna
 face dignatus est qui ex se non ab alio
 potens est. id est deus pater. et scilicet nomen
 eius. id est filii qui nomen est patris. nam
 primum mundo innotuit. Ergo ma
 gnificate dominum mecum. et exaltemus
 nomen. Scilicet nomen domini. quia singu
 lari potentia et scititate transcendit
 omnem creaturam. Et misericordia eius
 in progenies et progenies transibit eum.
 A speciali dono se uertit ad genera
 lia. statum humani generis descri
 bens. quid superbi quod humiles merean
 tur. quid filii ad libertatem arbitrii
 quod filii dei sunt per gratiam. Non in soli
 fecit magna. sed in omni progenie qui
 timet dominum qui timet dominum et operatur
 iusticiam acceptus est illi. et misericordia eius
 id est spiritus sanctus misericordiarum distributor ha
 bitat in eo. fecit potentiam in bra
 chio suo. displicet superbolis in corde
 sui. In brachio significatur filius. non
 quod tanquam membrum corpori hereat
 sed quia uerbum id est per filium operatur
 pater. Superbus est qui uult efferi
 super id quod est ut diabolus. Pater ergo quod dicitur
 in psalmo. eructauit cor meum uerbum
 bonum. in brachio suo id est in mente
 cordis sui in qua et operatur et omnia

cum tranquillitate iudicat. potenter
 displicet superbolis. Quia enim diuine in
 cis uerbum bonum est. abicit et dampnat
 superbiam que uicium omnium malorum
 est. Item de essentia dei. Cor dei patris
 archanum sapientie eius iusticie in
 nuit. ex quo uerbum eius. id est filium
 suum impassibilitate sine uicio genu
 it. ipso dicente per prophetam. Eruc
 tauit cor meum uerbum bonum. Vel
 ita. In brachio displicet superbolis tam la
 centes quam manifestos. quia cordis sui
 mente id est intellectu quo dominum uidere de
 berent. contra eum elati sunt. Deposu
 it potentes de sede. et exaltauit hu
 miles. Esurientes impleuit bonis. et
 diuites dimisit inanes. Quod promi
 sit in progenies et progenies. annectit quia
 per omnes sancti generationes deponit po
 tentes superbolis de sede superbie. et exaltat
 humiles pia dispensatione. Qui enim
 se exaltat humiliabitur. et qui se hu
 miliat exaltabitur. Esurientes dicit
 gentiles qui nec legem habuerant
 nec prophetas. diuites uero iudeos in lege et
 prophetis et psalmis. hos dimisit inanes
 dominus quando exterminati sunt. illos autem im
 pleuit bonis quam predicatores receperunt.
 Impleuit et dimisit propheta spiritu dicitur.
 preteritum uidelicet per futurum. Susce

B.
 .9.

pit isrl' puerum suum memorari
B misericordie sue. Pulchre puerum ap-
pellat isrl': obedientē uidelicet ⁊
humilem. ut osee dicit. Puer isrl':
⁊ dilexi eū. Qui enī contēpnit hu-
miliari n̄ pot' saluari. nec dicē cū
ppha. Ecce d̄s adiuuat me. ⁊ dñs
01. susceptor ē anime mee. Suscipi-
et dñs isrl' in aduentu helie. memo-
rari id ē ut memor appareat mise-
ricordie sue. n̄ quod memoria mise-
ricordie recedat ad d̄. s; quasi memo-
rari dicit' qm̄ p̄ tempus longum ue-
lut pul' oblit' miseret' alicui'. Sic
locut' ad patres nr̄os abraham ⁊ se-
min' ei' in sclā. Locut' est dñs ad abra-
ham ⁊ semini ei' in sclā. id ē p̄ longa
tempora. de misericordia nr̄e salutis. q̄
on̄ibus gentibus in xp̄o collata est.
Sem̄ abrahe spūale significat. siue
in circūcisione siue in sp̄itio fidem
abrahe secutos. hinc apl's ait. Si
autē uol' xp̄i ḡ abrahe sem̄ estis.
scdm̄ p̄missionem heredes. Quod ḡ
d̄s sc̄il' suus tam de gentib; quam de
uideis post abraham de fide incar-
nationis dignat' est reuelare. se-
min' abrahe locut' est. Mansit
autē maria cū illa quasi m̄sibus
⁊ Abul'. ⁊ reuersa ē in domū suam.

Tam diu mansit donec uideret p̄-
cursoris natiuitatem p̄p̄t quam
marie uenerat. ⁊ ut tanto tē-
pore elisabeth ⁊ ioh̄is cresceret pro-
fectus. Nam si in p̄mo aduentu ma-
rie sp̄u sc̄o sunt repleti. multum
est illis sup̄ additum tanta mora
⁊ Elisabeth autē In mansionis. **E**
impletum ē tempus parendi.
⁊ peperit filium. Verbum impleti-
onis tantum solet accipi in bonis.
ut impleti sunt dies marie ut pa-
reret. impleuit salemō edificare
domū. defunct' est abraham plenit'
dierum. cum uenit plenitudo tem-
poris misit d̄s filium suum. Et con-
tra dies impiorum manes sunt. sic
legit'. Uiri sanguinū ⁊ dolosi non di-
uidiabunt dies suos. Et audierūt
uicini ⁊ cognati ei'. quia magnifica-
uit dñs misericordiam suam cū illa. ⁊
congratulabantur ei. In ortu iusti-
tiae secuturē iustitiae exultatione in-
cinozum p̄figurante signatur. Et
factum ē in die octauo uenerunt
circūcidē puerum. ⁊ uocabant eū
nomine patris sui zachariam. ⁊
respondens mat' ei' dixit. Nequaquā
s; uocabit' ioh̄es. Non ignorabat
mat' filii uocabulum. que iā p̄p̄ta

nerat conceptum esse xpm. Sciuit enim spu ppheticie de nomine imponendo qd n̄ didicerat a marito ut pote muto. cui ab anglo p̄nuntiatum fuerat. Et dixerunt ad illam. Quia nemo est in cognatione tua qui uocet hoc nomine. Inmuebant autē pat̄ ei que uellz uocari eum. et postulans pugillare scripsit dicens; Johes est nom̄ eius. Et mirati sunt uniuersi. Johes ē nom̄ ei. Ac si diceret. Non nos h̄ nom̄ ei imponim̄. s; a dō iam est impositum. hoc enim nom̄ non generis ē s; uatis. Et mirati sunt de conuenientia int̄ patrem et matrem. Qui puerum nomine patris magis quam iohem uocandum decernebant. eos figurant q̄ dño noue gr̄e munera declarante. cupierunt eum poti' consueta ueteris sacerdotu edicta p̄dicare. Hū bene zacharias memoria dñi int̄p̄tat. quia memoriam antique obseruationis a dño date figurat. Pugilla. oris appellat̄ ul' gratiul' ul' tabella. que pugno pugno potest includi. Aptum est autē ilico os ei et lingua eius. et loquebatur benedicens dñm. Et factus est timor sup om̄s uici B.

nos eorum. Solut fidel linguam. quam incredulitas ligauerat. Allegorice iohis celebrata natiuitas. gr̄e est noui testam̄ti inchoata sublimitas. Uocabulum iohis hoc ē gr̄e dei mat̄ uerbis. pat̄ litteris intinam̄. quia lex et ppheticia cū psalms gr̄am xpi p̄dicant. Pulchre zacharias octaua die plus edite loquitur. quia p dñm resurrectionē octaua die factam sacerdotu legalis archana patuerūt. Et sup om̄ia montana iudee diuulgabantur om̄ia uerba hec. et posuerūt om̄s qui audierant in corde suo dicentes. Quis putas puer iste erit. Et enī manū dñi erat cū illo. Precurrentia signa p̄cursori ueritatis p̄bent it̄. Unde qui audierant excitati miraculo. et timore stupefacti tacite euentum rei p̄solantes dicunt. Quis putas puer iste erit. Manū dñi fili' eius intelligitur. ut in ysaia. Om̄ia hec manus mea fecit. Aut̄ ū manū dñi flagellū dei. ei accipit̄. ut in sophonia. Extendam manū meam sup iudam. Inde et iob. Manū dñi tetigit me. hic autē manū dñi potestas ei intelligitur. de qua in iheremia. Sic lutū in manu figuli. ita uos in manu

leī de
essencia
dei.

mea domus isrl. Et zacharias pa-
ter ei impletus est spiritu sancto. et prophetauit
dicens. Benedictus dominus deus isrl. qui
uisitauit et fecit redemptionem ple-
bis sue. Quod zacharias prophete fac-
endum cognouerat. prophico more
quali iam factum narrat. Nam
que prophetauitur secundum tempus futu-
ra sunt. sed secundum scientiam prophetauit
perfectis habenda. Uisitauit inquit
plebem suam quasi longa infirmi-
tate tabescentem. et redemit eam filii
sui sanguine sub peccato uenditam.
Sua dicitur non quod ueniens suam in-
uenerit. sed quia uisitando suam fecit.
Cui simile est illud in fine puerbiorum.
Mulierem fortem quis inueniet. Non
inuenit mulierem. uel ecclesiam for-
tem. sed sibi eam desponsando fecit
fortem. Et erexit cornu salutis no-
bis. in domo dauid pueri sui. Cor-
nu dicitur firmam celsitudinem. quia
cornu est firmum et excedit carnem.
cum omnia ossa carne tegantur. Ho-
catur itaque cornu salutis regnum
saluatoris. quo mundus et gaudia
carnis superantur. In cuius figuram
dauid et salomon cornu olei sunt in
regni glorie consecrati. Sicut lo-
cutus est per prophetas. qui a seculo se-

phetarum eius. a seculo. uel ab initio seculi.
quia tota uetus testamenti scriptura
prophetia de christo processit. et a tempore
adeo sancti patres suis quique facti est dis-
pensationi testimonium reddunt.
Salutem ex inimicis nostris. et de ma-
nu omnium qui oderunt nos. Expla-
nat quod dixerat. erexit cornu salu-
tis nobis. uel erexit nobis salutem ex i-
mimis nostris. uel de potestate omnium
qui oderunt nos. siue sunt inimici
di spiritus siue pueri homines. Interim
spe salui facti sumus. in futuro re ipsa
saluabimur. Ad faciendam misericordiam
cum patribus nostris. et memorari te-
stamenti sui sancti. In iurandum quod
iurauit ad abraham patrem nostrum
daturum se nobis. ut sine timore de
manu inimicorum nostrorum liberamur
seruiamur illi. Erexit salutem in
domo dauid ad faciendam misericordiam
nobis cum patribus nostris. qui in te-
nebris aduentum redemptoris expec-
tant. Et ita erexit salutem. memo-
rari. uel ut memor cognosceret testa-
menti sui. ad explendum scilicet iuram-
entum quod iurauit. ad abraham
se daturum nobis. hoc est completurum
in nobis. Sic dico completurum. ut
sine timore mortis eterne seruiamur

illi. Dei quippe testamentum. i.
 testatio mentis et iuramentum hoc
 est firmum promissum fuit illud quod
 dixit abrahe. In semine tuo quod
 est xpc benedicentur omnes gentes.
 Dei siquidem promittente. iurare est.
 Dixit dnm iuxta eloquia propheta-
 rum in domo dauid nasciturum. dicit
 nunc eundem ad explendum testam-
 tum quod abrahe disposuit nos esse libe-
 raturum. quia hic duobus precipue patar-
 chis de suo semine et benedictio genti-
 um et xpi incarnatio est promissa. Quod
 mathys quoque breuiter intimauit di-
 cens. lib generationis ihu xpi filij da-
 uid. filij abraham. Ubi notandum
 quod apud utrumque euangelistam dauid
 profertur abrahe. quia et si tempore
 posterior promissione tamen est ma-
 ior. abrahe namque qui adhuc
 in spatio positus propria dereliquit.
 dnm cognouit. fidei testimonium me-
 ruit. fidel gentium et sacer ecclesie ce-
 tui specialiter est promissus. dicente ad
 eum dno. in te benedicentur uniu-
 erse cognationes terre. Dauid autem ora-
 culo sublimiore quod ex ipso xpc scdm
 carnem nasceretur audiuit. Cum im-
 pleretur inquit dies tuos suscitabo
 sem tuum et firmabo solum eius usque

in eternum. ego ero ei in patrem et
 ipse erit mihi in filium. Accepit itaque
 abraham principaliter promissum de
 ecclesia. dauid uero de xpo pro qua est ipsa
 ecclesia. Defertur ergo abrahe principa-
 tus scdm fide prophetarum. dauid autem
 proprietat generationis xpi scdm car-
 nem. In scititate et iusticia coram
 ipso omnibus diebus nostris. Scitatis pro-
 tinet ad cultum religionis. iusticia
 ad moderationem iudicij uel uindi-
 ctę. Ita — coram dno sunt. quando
 non querit alia quam dei retributio.
 Et tu puer propheta altissimi uoca-
 beris. pibis enim ante faciem dmi
 parare uias eius. Repente cum de do-
 mino loqueretur ad prophetam uerba con-
 uertit. ut hoc beneficium quod propheta
 futurus erat dnm esse designaret. Ho-
 mirum si alloquitur infantem octo di-
 erum. quia bene potuit audire uocem
 patris iam natus. qui salutationem
 marie audiuit adhuc in utero clausus.
 Putandus est quoque zacharias propter
 eos qui aderant instruendos. futu-
 ra filij munera que per angelum didice-
 rat predicare mox ut loqui potuit.
 Altissimum uocat que iohel pibat. iux-
 ta quod psalmista ait. Matris syon
 dicet homo. et homo natus est in ea. et

.Oj.

.B.

s ipse fundauit eam altissimi. Ad dan
 s dam scientiam salutis plebi ei. in
 s remissionem peccatorum eorum
 Desiderans comendare nom salua
 toris. frequentat mitionem salutis.
 Et ne carnalem putares pmitti
 salutem: inquit in remissionem
 s peccatorum. Per uiscera misericordie
 s dei nri in quib; uisitauit nos ori
 ens ex alto. Preibis ante faciem
 dni ad dandam scientiam salutis
 n meritil hominū. s; p uiscera mi
 sericordie in quib; id ē p que uisce
 ra uisitauit nos in assūpta car
 ne oriens ex alto id est uerbum pa
 tris ortum uere lucis apient: de fi
 liis tenebrarum et noctis. filios
 s lucis faciens. Unde sequit. Illumi
 s nare his qui in tenebris et in um
 s bra mortis sedent. adduigendos
 .o. pedes nros in uiam pacis. Uisita
 uit ut illuminaret. oriens illu
 minare his qui in tenebris pec
 catorum et in umbra mortis. i.
 in cecitate ignorantie de pni se.
 quia excludens errorum tenebras
 infudit ueram sue cognitionis
 lucem. et certū it patrie celestis
 .B. apuit. Pedes nri affectiones nri
 sunt: que si grē illuminatoris nri

concordent. diriguntur in uiam
 pacis. id ē in opa que sunt nobis in
 a ad pacem celi ppetuam. Congrue
 prius illuminantur corda et postea
 diriguntur in opera pacis. dicente
 psalmista. Inquire pacem et psequere
 s re eam. Puer aut crescebat et con
 s fortabatur spū. et erat in desertis
 s usq; in diem ostensionis sue ad isrl.
 Predicator penitentie futurus qu
 toti potuit solitudinis aspa pecti:
 ut et se et auditores suos ab illecebris
 .o. mundi suspendet. Assignata pcur
 .i. soris natiuitate qui prius nascitur.
 prius pdicat. prius morit: apse sub
 iungitur saluatoris generatio et na
 tiuitas sedm carnem. De diuinita
 tis aut generatione dicit ysaias.
L Generationem ei q̄ enarrabit. v.
 liber generationis ihu xpi filij
 Raba dauid: filij abraham. Mather liber
 .mil. dictus est liber generationis sedm
 consuetudinem hebreorum. qui uo
 lumibus ex pncipyl eoz nōia ipo
 nūt. Ite hebraice. socher grece
 albin saluatoe latine uocatus est ppo
 in om nomine redemptor nri. Xp̄e ne
 ro unctus in latino messias in he
 breo dicit̄ eloquio. et est nomen
 dignitatis. quia antiquis tēpib;

reges. pphie. sacerdotet. ungeban-
 tur oleo scificationis. Ipse autē
 xpc a deo pparticibus suis unct⁹
 est in regem et sacerdotem. quia
 in eo diuinitatis plenitudinē ha-
 bitare cōplacuit. Merito autē .09.
 dauid electione diuina rex et ppha
 pferet abrahe. tū quia multo am-
 phores et manifestiores facte sunt
 ei pmissiones de xpc. tū quia
 maxime in ore ppli habebant⁹
 dauid atq; pmissiones quas susce-
 perat. qd in euglio declaratur.
 ubi ihm filium dauid uocant q
 ab ipso curari postulant. Ut alit.
 Cum dicit filij dauid filij abrahā .
 ordo est pposterus s; uenecessario cō-
 mutatus. quia si pmiū posuisset
 abraham et postea dauid. ut ge-
 neratio tereret repetendus eet
 abraham. hoc modo. Ihū xpi filij
 abraham. filij dauid. filij abrahā.
 Abraham genuit ysaac. ysaac
 autē genuit iacob. iacob autē ge-
 nuit iudam et frēs ei. Abraham
 pncipiū narrationis est. ad quē
 fuit pncipiū pmissionis. Ismahel
 quide et esau frēs ysaac et iacob silē-
 tio pterit euglīsta. quia non re-
 manserunt in cultu unū dī. frēs

uero iude digne cōmemorantur.
 qm patarche fuerunt. Judas autē s
 genuit phares et zará de thamar. s
 In genealogia saluatoris n̄ iuste
 s; peccatcel femine nominantur.
 ad insinuandum uidelicet qm q
 de femina formā uiri uoluit assu-
 mē ut uiros et feminas saluaret.
 de peccatibus dignat⁹ est nasci
 ut peccata deleteret. Nascitur autē
 dñc de iustis et peccatorib; iuxta qd
 moyset pcepit agnū imolandum
 sumi de grege ouū et caprarum.
 Phares autē genit⁹ estrom. estrom autē s
 genit⁹ aram. aram autē genit⁹ amina-
 s
 dab. aminadab autē genit⁹ naason. s
 Naason autē genuit salmon. sal-
 s
 mon autē genit⁹ booz de raab. Booz s
 autē genit⁹ obeh ex rutch. Quia dñc s
 nascit⁹ de rutch moabitide. impleta
 epphia q dicit. Imitte agnū dñe dñā
 tore t're. de pet deserti. et d gentib⁹
 q dicūt pet q idola colit et desertū q
 sine lege uiuunt. Obeh autē ge-
 s
 nuit iesse. Jesse autē genit⁹ dauid re-
 s
 gem. Natiuit euglīsta patrem da-
 uid uocare iesse quam isai. cū utri-
 usq; nominis eet. ut indicaret ī
 xpc et in maria illud impleri pphi-
 cum. Egrediet⁹ uirga de radice

ielle. ⁊ filio de radice eius ascendet.
Dauid regem dicit quia primus rex
fuit de tribu iuda per quam ordo ge-
nerationis decurrit. Dauid autem
rex genuit salemonem ex ea que
fuit urie. hoc est ex bethsabee. que
non nominatur hic. quia plus pec-
cauit ceteris hic nominatur. Cum
enim esset uxor urie. miscuit se da-
uid in adulterio. Salemon autem
genuit roboam. roboam autem genu-
it abiam. Abia autem genuit asa.
asa autem genuit iosaphat. iosaphat autem
genuit ioram. ioram autem genuit oziam. In
quarto regum uolumine legitur
ioram fuisse patrem ochozie. ⁊ ochoziam
patrem ioe. ⁊ ioam patrem
amalie. ⁊ amalia patrem fuisse a-
zarie qui appellatur est etiam ozias.
Verum quia ioram se miscuit generi
impulsime iezabel ducens filiam eius
collunt tres reges in medio. uel quod
propositum erat euangeliste ponere tres ces-
serecedecades. id est tres quatuor denarios
numeros qui sunt quadraginta duo.
Ozias autem genuit ioathan. ioathan
autem genuit achaz. achaz autem genuit e-
zechiam. ezechias autem genuit manassen.
Manasses autem genuit ammon. ammon
autem genuit iosiam. iosias autem genuit ie-

choniam ⁊ factus est in transmigratio-
nem babilonis. Transmigrationem
uero babilonis dicit quod filii israel capti-
uati fuerunt in babiloniam. ⁊ ante
illam captiuitatem interfectus est iste
iosias a pharaone nechao rege egyp-
ti. Cum ergo dicit iosias genuit filios
transmigrationem. uel in pro ante
ponitur. uel ut quidam uolunt eos
genuit. ita subauditur in trans-
migrationem. Require historiam
per finem libri regum. Et per
transmigrationem babilonis. iechonias
genuit salathiel. Si uoluerimus
iechoniam istum in fine sede cele-
recedecadis ponere. in sequenti non
erunt. xiiii. Sciamus iechoniam
prorem ipsum esse quem ⁊ ioachim. sed
uero filium eius. Quorum per per
⁊ o. sequens per xiiii. n. scribitur. quod
scriptorum uicio ⁊ longitudine tempo-
rum apud grecos latinoseque confu-
sum est. Quod apud nos dicitur k. est. c. a
pud grecos. ⁊ quod apud nos. r. dicitur ch.
apud illos. Expediti explanat hoc
ieronimus in exordio danielis contra
porfirium. Ioachim inquit filius io-
sie alio nomine appellatus est heli-
achim cui successit in regnum filius
eius ioachim. cognomine iechonias

Nemo igitur putet eundem in danieli
 principio esse ioacim: qui in eze-
 chielis exordio ioach in inscribitur.
 Iste enim extremam sillabam habet
 cum: ille chin. Et ob hoc in euglio
 scdm mathm una uidetur deesse gene-
 ratio. quia scda tesserescedecal in io-
 acim desinit filium ioseph: et tertia
 incipit a ioachim filio ioacim:
 Aug uero in libro de concordia eu-
 glistarum ut sermonem ad alle-
 goriam conuiteret: dixit eundem
 iechoniam bis esse hic numeratum.
 Salathiel autem genuit zorobabel: zo-
 robabel autem genuit abiud. Abiud autem
 genuit eliachim: eliachim autem genuit
 azor: azor autem genuit sadoch: sadoch autem ge-
 nuit eliachim. Eliachim autem genuit
 eluid: eluid autem genuit eleazar. Elea-
 zar autem genuit mathan: mathan autem
 genuit iacob. Iacob autem genuit ioseph uir-
 tum marie: de qua natus est ihc qui
 uocatur xpc. Africanus de consonan-
 tia euglistarum. Nathan inquit et
 mathat diuisis temporibus de una
 uxorē esta nomine singulos filios
 pepererunt: quia mathan qui per sa-
 monem descendit uxorem eam prius
 accepit: et relicto filio iacob defun-
 ctus est: Post cuius obitum mathat

qui per nathan filium dauid genuit du-
 xit cum esset ex eadem tribu eandem
 estam accepit uxorem: et ex ea genuit
 filium nomine heli. Ergo iacob et
 heli fuerunt uterini fratres. Quorum
 iacob ex mandato legis accepit ux-
 orem fratris sui heli sine liberis defun-
 cti: et ex ea genuit ioseph. Itaque io-
 seph scdm legem dicitur filius heli: scdm
 naturam filius iacob. Ergo conue-
 niens dicit mattheus: iacob autem ge-
 nuit ioseph: et lucas: ut putabatur
 filius ioseph qui fuit heli: qui fuit ma-
 Abraham autem fuit filius schat.
 thare. Qui fuit nachor: qui
 fuit seruch: qui fuit ragau: qui fu-
 it phaleg. Quis fuit heber: qui fuit sa-
 le. Quis fuit caman: qui fuit artaxat.
 Beda super lucam. Nomen et generatio
 chanaan iuxta hebraicam uerita-
 tem neque in genesi neque in uerbis
 dierum inuenitur: sed artaxat selal
 sale filium nullo interposito genuisse
 prohibet. Sic enim habet. Porro ar-
 taxat uixit triginta annos: et ge-
 nuit sale. Itemque in paralipomeno.
 Artaxat autem genuit sala: qui ge-
 nuit heber. Scito igitur beatum lucam
 hanc generationem de hys interpositum
 editione supersisse: ubi scriptum est

quod arfaxat centum xxxv. an-
 norum genuerit caman. et ipse
 caman cum centum xxx. fuerit an-
 norum genuerit sela. S; quid ho-
 rum uerum sit aut si utrumq; ue-
 rium esse possit. de nouit. Qui fu-
 it sem. qui fuit noe. qui fuit la-
 mech. qui fuit matulale. qui fuit
 enoch. Iste est enoch qui dilata
 morte translatus est in paradisu. Qui
 fuit iared. qui fuit malalehel.
 qui fuit caman. qui fuit enos.
 qui fuit seth. qui fuit adam. et
 omnes generatiōes ab abraham usq;
 ad dauid. generationes. xiiii. et
 a dauid usq; ad transmigratiōē babi-
 loni generatiōes. xiiii. et a transmigra-
 tione babiloni usq; ad x generatiōes
 xiiii. In prima quaterdena est abraham primus
 et dicitur ultimus. In secunda est primus salem non ie-
 chon et ultimus. In tertia iechonias fi-
 lius iechonie primus. et ihesus ultimus. qui
 uenit in mundum pro electis pa-
 tris et circumcisos. Nam electio in
 dauid. et circumcisio in abraham de-
 monstrat. Non mireris si lucas
 a christo usq; ad dauid plures succes-
 siones mattheus pauciores posuerit.
 hoc est unum. xl dual. aliter xxvii.

Patias enim personalis narravit u-
 nus quam aliter. et potuit fieri ut
 alii patres diuini uiuerent aliis. et
 carnis generarent. Mattheus des-
 cendendo exprimit christum ad hanc
 mortalitatem descendisse. ut nos
 regeret. Lucas autem ascendendo ta-
 quam sacerdotem assignans. narrat
 generationes a baptismo christi pue-
 riens ad deum. cui mundati reconci-
 liamur. Et merito adoptionis origi-
 nem suscepit. quia per adoptionem
 efficiuntur filii dei. per carnalem uero gene-
 rationem. filii dei proprie nos filii homi-
 nis factus est. Quia proprie in genera-
 tionibus matthei significat susce-
 ptio nostrorum peccatorum a christo. in gene-
 rationibus luce abolitio. Et ideo ille
 ascendens narrat iste descendens.
 Quod enim dicit apostolus. misit deus
 filium suum in similitudine carnis pec-
 catorum. peccatorum est susceptio. Quod
 autem addidit ut de peccato dignaret
 peccatum in carne. peccatorum est ex-
 piatio. Unde mattheus per salemonem
 descendit in cuius matre dauid pecca-
 uit. lucas uero per nathan ascendit
 per cuius nomen propheta dicit peccatum
 illi expiavit. Sciendum quia primo
 nati patres actu et nomine in car-

32 33
nationem xpi significant: et omnia
ut ait ap[osto]lus in figura contingebat
illis. Alibi itaq[ue] diaconus eor[um] no-
mina sic adaptat allegorie. Xp[istu]s pa-
triarcharum in se gerens officium:
in eorum int[er]p[re]tatione nominu[m] no-
stram uoluit designare salutem. In
abraham ille est pat[er] omniu[m] creden-
tium: et omib[us] clamare libet et dice-
re abba pat[er]. In ysaac gaudiu[m] omniu[m]
fideliu[m]: de quo cecinit ang[elus]. Ecce
annuntio uobis gaudium magnu[m]:
quod erit omni populo. In iacob supplan-
tator: quia ip[s]e subneruauit et con-
trixit diabolu[m] uastatorem huma-
ni generis: et uasa ei[us] distribuit. In
iuda confessio: sicut ip[s]e dixit. Co-
fiteor t[ibi] d[omi]ne. pat[er] celi et terre; In pha-
ri[sa]ei diuisio: quia ip[s]e segregat oues ab
hedi[s]. In zara orient ad n[ost]ram salutem:
sicut dictum est; T[er]rib[us] nom[in]e d[omi]ni
ouetur sol iusticie. In thamar pal-
ma uictorie: sicut ip[s]e dicit. Con-
fideat quia ego uici mundu[m]. In es-
rom sagittas salutis dirigens: sicut
dictum est. Sagitte potentis acu-
te. In aram electus: de quo loquit[ur]
pat[er]. Ecce puer i[st]is elect[us] que[m] elegi:
posui sup[er] eum sp[iritu]m meu[m]. In amina-
dab populus spontaneus: qui sponte po-

luit animam p[ro] salute n[ost]ra ut nos ef-
ficeret populu[m] deo laudabilem; In naa-
son augur id est p[ro]pheta fortis qui dicit.
Cu[m] uenerit filius hominis in maiesta-
te sua: tunc sedebit in sede maiesta-
tis sue: ut iudicet orbem in equita-
te. In salmon sensibilis id est intel-
lectualis: qui dixit iudeis. Quid co-
gitatis in cordibus uestris. Qui p[re]terita
p[re]sentia futura cognoscit. In booz
robur uirtutis exprimit[ur]: sicut ait.
Omnia traham ad me ip[s]um. In raab ia-
citudine ecclesie designat[ur]. In obed serui-
ens: quia non uenit ministrari s[ed]
ministrare: sicut ap[osto]lus dicit. forma
serui accipiens. In ruth: festinans
ad salutem n[ost]ram. In iesse incendiū.
quod ait. Ignem ueni mitte in ter-
ram: et quid uolo nisi ut ardeat.
Et ioh[ann]es dicit. Ip[s]e uos baptizabit
in sp[iritu] sc[an]cto et igne. In dauid desiderabi-
lis: quia dictu[m] est. Speciosus forma p[ro]
filius hominis. Item bellator fortis:
dum diabolum deuicit et humiliat
calu[m]niatorem n[ost]rum. In salemone
pacificus: sicut ip[s]e dixit. Pacem meam
do uobis: pacem relinquo uobis. It[em]
ap[osto]lus. Ip[s]e est pax n[ost]ra: qui fecit utiq[ue]
unū. In uria: lyra mea d[omi]ni. In bethla-
bee: filius iuramenti: de quo dictu[m] est.

Jurauit dñs. et non penitebit eum.
In roboam. latitudo fidelis ppli. Un
ait. Multi ab oriente et occidente ue
nient. et recubent cum abraham
et ysaac et iacob in regno celorum. In
abia pat dñs. qui ait. Nolite uobis
patrem uocare sup terram. Unus e
enim pat ur. qui in celis est. In asa
attollens. de quo iohes. Ecce agnus
dñi. ecce qui tollit. p. m. In iofaphat
iuder. quia ipse iudicabit orbem t
re inequitate. Item. Pat non iu
dicat quequam. s. omne iudicium de
dit filio. In ioza excelsus. quia ipse
ascendit in celum. In ozia robustus
dñi. quia captiuam humani gene
ris captiuitatem libauit. et in alta
celorum deduxit. In ioathā pfectus.
sicut in euglio dicit. Nos enī decz
implere omne iusticiam; In achaz
apphensus. quia celum palmo pon
derauit. terram pugillo conclusit.
In ezechia fortitudo dñi. quia ait.
Confidite. quia ego uici mundū;
In manasse obliuolus iniquitatis
nrē. sicut in ezechiel legitur. In
qua die conuersus fuerit peccator ab
iniquitate sua. omnes iniquitates ei
obliuioni tradentur. In ammon fide
lis. quia ait. Petite et dabit uobis;

Item paulus. ut misericors fieret.
et fidelis pontifex ad dñm. In iosia sap
dñi. quia quicūq; inuocauerit no
m dñi salu erit. In iechoua ppara
tio dñi qui ait. Si abiero. et ppara
uero uobis locum. In salathiel peti
cio mea dñi. sicut ipse ait. Pat scē. ser
ua eos quos dedisti m in noie tuo. In
zoroabel magister peccatorum et publi
canorum. ut eos ab errore me sue re
uocaret. In abiud pat ml. qui dixit.
Ego et pat unū sum. et qui est pater
omnium credentium et caput. In eliahi.
dñi resurrectio. qui ait. Qui credit
in me. non morietur in etnum. Et
ego resuscitabo eum. in nouissimo die.
In azor adiutor. qui ait. Non solus sū
quia pat est mecum. et ipse adiutor
omnium spantiū in se. In sadoch iust
sicut scriptum ē. ut sit ipse iustus
iustificans eos qui in fide abrahe sūt.
In achim frat ml. ut ait. Si quis
fecit uoluntatem patris mei qui in
celis est. ipse ml frat et soror et mat
est. In eluid dñi ml. hoc ex nrā infir
mitate dixit ad patrem. Os dñi meū
ad te de luce uigilo. i. ad te resurgo.
In eleazar dñi ml adiutor et omnium
in se credentium pector. qui dixit.
Qui me misit pat. mecum ē. In ma

tham donum: quia p ipm pat oia
 donavit. Et ipe ascendens in altu.
 dedit dona hominib;. In iacob supplā
 tator antiqui hostis. qui fidelibus
 dedit potestatem calcandi serpente
 z scorpiones. z sup omne uirtutem
 inimici. In ioseph auct^r z augmētū
 uite etne: ut ipe dicit. Ego ueni
 ut uitā habeant: z abundantius
 habeant. In scā ppetua uirgine
 maria de qua nat^r est stella maris.
 id ē lux hui mundi que illuminat
 omiem. h. v. i. h. m. Pital enim mā
 sionel ipe uenit in mundum: ut
 nos pital ueniens in terram etne
 pmissionis int^rduceret; Moralit^r
 quoq; int^rptationel nominū pat^r
 archarum nr̄m designant^r. In abra
 ham. ut patres simi multarum uir
 tutum. z hereditatis iure multipli
 cationem bonorū opum possideam^r.
 In ysaac gaudiū habeam^r: ut ap^rls
 ait. Gaudete in dño semp^r iterum
 d. g. In iacob: ut supplantatores uir
 tiorum nr̄orum. z carnalia deside
 ria ac diaboli potestate uiuaci pe
 de calcemus. In iuda. ut pueniam^r
 faciem dñi in confessione: z confi
 team^r nomini ei. z laudem^r eū i scā
 sclorū. In phares. ut diuidam^r ab

impūl: actusq; nr̄os ab eorum soci
 etate secernam^r; In zara. ut lucifer
 oriatur in cordibus nr̄is. z sol iusti
 cie ubiq; splendeat in m̄tib; nr̄is.
 In thamar: ut cū palma uictorie
 pōpat diaboli. z concupiscentias mū
 di superem^r. In esrom sagitte simi sa
 lutis dñi. ut de nobis possit dici.
 Sagitte potentis acute: cū carbo
 nibus desolatoris. In aram. ut ele
 cti simi dñi z genus electum. regale
 sacerdotium xp̄i ex cello merito sim^r.
 In aminadab. ut spontane^r simi dñi
 ppls. in edificatione corporis sui. In
 naason. ut mundanis augurū gē
 tium derelictis. pmissis diuinis fide
 adhibeam^r. In salmon. ut sensibiles
 id ē intellectuales uirtutis dī z facto
 res inueniam^r in eo. In booz. ut con
 fiteam^r dño. z uirilit^r agam^r in xp̄o
 triumphantes aereas potestates. In
 raab. ut latum mandatum dñi ob
 seruem^r. diligendo dñm z primū. In
 obed ut seruam^r dño in leticia. p
 spm amoris z dilectionem scām. In
 rutch. ut festine m^r ingredi ad dñm.
 dum tempus habem^r. In iesse. ut in
 censum orationū nr̄arū in ara
 crucis offeram^r dño. dicente pro
 pha Dirigatur oratio mea sicut

r. v. c. t. In dauid. ut desiderabilem
inueniam^{us} deo nostro. fortel contra go-
liam spiritualem. In salemone. ut quan-
tum in nobis est cum omnibus pacem
habeamus. quia beati pacifici. qui
filius dei uocatur. In uria. ut lux nostra de-
sit. In bechabee. ut iuramentum
seruemus. In roboam. ut locum ca-
ritatis implentes. in latitudine spiritu-
alium bonorum gaudeamus. In abia.
ut fratres sumus habentes deum patrem.
et heredes sumus dei. coheredes autem christi.
In asa. ut dirigamus meditationem
nostram a uiculis ad uirtutes. a ter-
renis ad celestia. In iosaphat. ut re-
cte iudicemus omni persone. In iozabab.
ut que sursum sunt queramus. ut
supremum sapiamus effectum in deo
sublimem. et nostram in celis conu-
sationem. In ozia. ut confortemur
in deo. et in potentia uirtutibus.
In ioatham. ut perfecta opera facia-
mus iuxta euangelium. Et itote perfecti.
sicut et pater uoster perfectus est. In a-
chaz. ut apprehendam^{us} disciplinam
ne quam irascatur deus. et amemus
uiam salutis nostre. que est christus. qui
dicit. ego sum uia et ueritas. In ezechia.
ut laudem^{us} fortitudinem dei pugnan-
tem pro nobis. et ut ille confortet nos

semper flagitemus. In manasse. ut obli-
uosi sumus iniuriarum nostrarum. et pe-
ccata obliuiscentes. anteriora semper
attendamus. In ammon. ut stemus in
fide. in qua possumus tela ignea dia-
bolice fraudis extinguere. In iosia.
ut salutem deum quam ille prestare nobis
dignatus est. tota uirtute et forti-
tudine consequamur. In uehonia. ut
in aduentu deum parati sumus. uigilan-
tes et orantes ne incidamus in tem-
ptationes. In salathiel. ut unam pe-
ticionem petamus a deo. ut inhabi-
temus in domo deum omnibus diebus uite
nostre. In zorobabel. ut sumus magistri
ueritatis. prohibentes magisterium
hereticorum confusionis. In abud.
ut nobis deus sit in patre. et nos illi
in filiis. In eliachin. ut resurgamus
a morte peccati. ut uiuamus deo in
spiritu sancto. In azor. ut adiuuante deo
inimicos nostre salutis uincamus. In sa-
doch. ut iustificari mereamur ab eo
qui iustificat impium. In achum.
ut fratres christi matres et sorores simus.
in eo ut faciamus eius uoluntatem.
In eliud. ut nullum habeamus deum
nisi deum nostrum ihesum christum. In eleazar.
ut confiteamur salutem nostram in deo
ihesu tantum constare. dicentes ad

intonū nr̄m in nomine dñi. qui fec̄.
 c. 7. c̄. In mathan. ut domū sc̄i sp̄c
 accipientes. non sum̄ concupiscen-
 tes malorum sicut gentes. In iacob.
 ut rectores tenebrarum harū nr̄a
 fortitudine supplantent. In ioseph.
 ut deficiente exteriori homine in-
 terior augmēt̄ de die in diem. don̄
 sp̄ualit̄ formet̄ xp̄c in nobis. 2 per
 mariam id ē lūm̄ fidei diuina gr̄a
 ducam̄ ad ineffabilem d̄i om̄ipoten-
 tis uisionem. Huc usq; albiū In
 thara explorat xp̄c 2 pascit. quia
 nouit dñs qui sunt eius. 2 eos in
 loco pascue collocabit. In nachor.
 requieuit in sepulchro in spe luc̄
 immortalitatis. In seruch. fuit corri-
 gia p̄fecte nodata. quia nemo sci-
 uit ad plenū misterium incarna-
 tionis; In tagau. pastor bouū q̄ dat
 animā p̄ ouib; In phaleg. diuidit
 sp̄uales a carnalibus. In heber. tū
 sūt de morte ad uitam. In sale. sol-
 uit inimicitias int̄ dñm 2 hominē.
 In caiman. possidet celum 2 terrā.
 2 om̄ia que in eis sunt; In artax-
 at. sanauit nos de plagis diaboli
 populantis nos. In sem. nom̄ bonū.
 quia creator 2 recreator pius 2 mi-
 sericors. In noe. requies et̄na tam

angul̄ quam hominibus. In lamech.
 humilis usq; ad infernum. unde
 illud. Mortuus tuus ero inferne. In
 matusalem. emissus ē dñs a morte
 resurgendo. In enoch. dedicauit
 templū quod sum̄ nos. In iarech. de-
 cendit de celis. 2 roborauit eccl̄iā;
 In malalehel laudauit dñm. uñ illd.
 Et ymno dicto. erierūt in montē
 oliuarum. In enos despat̄ ad quem
 duo discipuli euntel ad castellū ema-
 us. dixerūt. Nos aut̄ sp̄abam̄. quia
 ip̄e redēpturus eēt isrl̄. In sech posi-
 tio ut symeon ait. Ecce posit̄ est
 hic in ruinam. 2 resurrectionem
 multorum. In adam fuit terren̄.
 quia de uirgine uerū corpus assūp-

Xpi aut̄ ge^o u. Lu. Sic. Auc̄ iser-
 neratio sic erat. Prima ho-
 mone
 minis conditio est. quod adam de
 tra plasmat̄ est. Secda est q̄ femina
 de lac̄e uiri cata ē. Tercia ū qua
 nat̄ est homo ex uiro 2 femina.
 Xpi aut̄ generatio sic erat. ut
 sine uiro nasceretur de femina
 conceptus p̄ sp̄m sc̄m. Prima 2 scda
 generatio ruerūt. t̄ciam de ruina
 generauerūt. in quarta salutem
 inuenerunt. Cū esset desponsa-
 ta mat̄ eius maria ioseph. añ qm̄

09.1.

conuenerunt. inuenta est in utero habens

Rab. de spiritu sancto. Antequam conuenerent.

id est nuptiarum sollempnia celebraret.

Oris. inuenta est in utero habens. primo ab

anglicis custodientibus eam. de hinc

a ioseph sicut a uiro curioso circa

sponsam suam. Englista de preteriti

cul scribens. bene secundum tempus suum

uocat ioseph uirum marie: et ma

riam matrem ihesu. Constat enim

quia tempore desponsationis nondum

matris illa. nondum maritus ille e

Oris. Ioseph autem uir eius cum **M**u. frat

lesset iustus et nollet eam traducere.

uoluit occulte dimittere eam. Suspi

Oris. pitionem in ea habebat. quomodo

iustus erat. Si non est suspicatus. cur

eam dimittere uolebat. In iustum

enim erat. ut immaculatam dimit

tere uellet. Ideo ergo eam dimittere

uolebat. quoniam magnum sacramentum

in ea esse cognoscebat. Cui appri

mare se se indignum estimabat.

sicut et beatus petrus se domino humili

ans ait. Recede a me domine. quoniam homo

peccator sum. Et centurio. Non

sum dignus. ut intres sub tectum

meum. Et elisabeth ad mariam.

Ubi hoc in. ut ueniat mater domini

du. d. u. b. d. me. ad me. Ubi autem. Si solus notici

aliquem peccasse. et eum ius coram

hominibus arguere. non est correc

tor sed peccator. Noluisset ergo ioseph diuin

gare mariam quoniam certa esset sus

picio adulterii. sed uoluit prodesse pec

canti. quod iusticie deputatum est.

Hec autem eo cogitante. ecce angelo

domini in somnis apparuit ei dicens.

Ioseph fili dauid. noli timere acci

pere mariam conjugem tuam. Tale est

hoc. ac si dicat. Accipe et in conjugem

mariam sponsam tuam. Appare

angelo uigilanti assumendo uisibile

corpus. dormienti uero in primis ma

Rab. gnationem. Ideo autem ioseph dicitur

fili dauid. ut et maria quoque de domo

dauid monstraretur. sic scriptum est.

Nemo copuletur uxori. nisi de tribu

Quod enim in ea natum est de

spiritu sancto est. hoc est quod in ea con

ceptum est. ex sancti spiritus operatione est.

Haec in ea. concipi est. nasci uero

ab ea prode in lucem. Pariet autem

filium et uocabitur nomen eius ihesus. huius

enim saluum faciet populum suum a pec

catibus eorum. Et etymologiam nomen

exponit. Ideo enim ihesus id est saluator.

dicitur. quia saluat. hoc autem totum

factum est. ut adimpleret quod

dicitur a domino per prophetam dicentem.

Ecce uirgo in utero habebit et pa-
 riet filium: et uocabunt nomen eius
 emmanuel: quod est interpretatum
 nobiscum deus. Quasi diceret. In na-
 tura nostra deus est: quia iste filius uir-
 ginis deus et homo est. hoc ipsum quod
 propheta dicit. ecce ammirantia est
 tanta mulierum magnitudinem. h
 aut totum quod uirgo proinquo su-
 o desponsaretur. quod ioseph per angulum
 doceret. et cetera. ita facta sunt. ut
 tam per ista quam per illa que sequuntur
 propheta impleteret. Exurgens autem io-
 seph a somno: fecit sicut precepit ei
 angelus domini. Quisquis a deo monetur. sol-
 uat moral. surgat a somno. faciat
 quod iubetur. Et accepit conjugem
 suam. et non cognoscebat illam. do-
 nec peperit filium suum primogeni-
 tum: et uocauit nomen eius iherusalem. Ioseph
 per uolens abicere
 cum iustus esset noluit eam pro-
 bare ac lege decerni. Nunc autem ne
 qua de partu eius ambiguitas existeret.
 ipse concepti christi ex spiritu sancto ce-
 lesti assumit. cum desponsatam in con-
 iugem recipiat. Accepit ergo eam ad
 nomen conjugis propter causas quas pre-
 diximus: et non cognoscebat eam ad-
 opus conjugale ob arcana que didi-

cerat. Non cognoscebat eam do-
 nec peperit. non quod postea co-
 gnouit. sed ponitur donec per se. uel
 illud tempus remouet de quo ma-
 ior suspitio habetur. sicut dauid qui
 dicit. donec ponam inimicos tuos.
 et cetera. Primogeniti sunt omnes qui
 primi uulnam aperuerunt: siue fratres eos alii
 qui. seu nulli sequantur. L 1.

Factum est autem in diebus illis.
 Erunt edictum a cesare augu-
 sto: ut describeretur uniuersus orbis.
 Iuxta fidem hystoriarum tanta
 pace regnauit augustus annis du-
 odecim circa tempus dominice natiui-
 tatis: ut tam forissecis quam ci-
 uilibus bellis toto orbe sopitis: etiam
 ad litteram completum uideatur
 illud propheticum. Conflabunt gla-
 dios suos in uomeres: et lanceas
 suas in falces. Non tenabit gens
 contra gentem gladium. Paca-
 tissimo autem tempore congrue
 nascitur christus: quia deus erat in christo
 mundum reconcilians sibi. hec
 itaque pars quam fecit augustus:
 significabat pacem quam medi-
 ator noster facturus erat. et per se et per
 discipulos inter deum et homines. Opor-
 tunum quoque fuit ut tremenda ro-

.B.

.oy.

manu nominis umbra p^{re}terent^{ur}
 discipuli: quocūq; ad p^{re}dicandum
 t^{ra}nsirent. Nam sic a cesare erige
 batur p^{ro}fessio census ab uniu^{er}so or
 be: sic a xp̄o erigenda erat fidei
 p^{ro}fessio in toto mundo. Unde illud.
 Euntel in mundum uniu^{er}sūm.
 ·B· p^{re}dicare eu^{an}g^{el}ium om̄i creature: hec
 ·B· descriptio p^{ri}ma facta est a p^{re}sidente sy
 ·B· rie cyrino. Vibant om̄s: ut p^{ro}fite
 ·B· rentur singuli in suam ciuitatē.
 hec descriptio p^{ri}ma dicitur quan
 tum ad tempus cy^{ri}ni: nam antea
 sepe descripte fuerunt plerq; par
 tes terrarū. Cyrinus a cesare mi
 sus ius dare gentib;: et censor pa
 t^{ri}moniorum futurus: syriā uenit.
 ·O· Et quia iudea quasi unibilic^{us} toti
 t^{er}re est. census primo in medio
 t^{er}re erigit^{ur}: ut inde postea usq;
 ad fines orbis requiratur. hic p^{ri}
 ·B· mum facta est iudea stipendia
 ria romanis. Impante augusto et
 p^{re}sidente cyrino ibant om̄s ad de
 scriptionem: ut singuli in suam ci
 uitate reu^{er}si p^{ro}fiterentur debi
 tum census. Sic g^o nunc impan
 te xp̄o et p^{ri}ma pollicente p^{ro} docto
 res ecclie p^{re}sides. censū iusticie p^{ro}fi
 team^{ur}. iugum ei^{us} quod leue est sube

amul. et inuenienti^{us} requiem anima
 bus nr̄is. Cesari soluebatur denari^{us}
 qui decem uniu^{er}sos habebat. qui etiā
 nomine cesaris titulabatur: et u^{er}o
 offeriam^{us} regi nr̄o decalogum legi
 in quo uultum regis nr̄i id ē agni
 tionem uoluntatis ei^{us} inuenim^{us}.
 ·B· Ascendit autē et ioseph a galilea de
 ·B· ciuitate nazareth in iudeam ciui
 ·B· tatem dauid que uocatur bechleē
 ·B· eo quod eēt de domo et familia dauid
 ·B· ut p^{ro}fiteret^{ur} cū maria desponsata
 ·B· sibi u^{er}oze pregnante. Ahbi concepi
 alibi nasci uoluit dñs: ut insidiam
 tis herodis furorem facili euadere.
 Nascituro dño describit^{ur} mundus.
 quia ille apparebat in carne que
 lectos ascribet in et^{er}nitate. Con
 tra de rep^{ub}l^{ic}. Deleant^{ur} de libro in
 uentum: et cū uultis n̄ scribantur.
 ·B· Factum ē autē cum essent ibi u
 ·B· u. impleti sunt dies ut pareret.
 ·B· et peperit filiū suū primogenitum
 Bene tum p^{ro}p^{ter} iudicium st^{er}maris
 regis. cū p^{ro}p^{ter} nominis sacram^{en}tū.
 dñs in bechleem nascit^{ur}. Bechleē
 nāq; dom^{us} panis int^{er}pretatur: et
 panis uiuus qui de celo descendit
 apparet in carne electorum men
 tes interna reficiens sacietate.

36 37
Cotidie dñs in nazareth concipi-
tur. in bethleem nascit̃. cū qui-
libet fidelis uerbi flore suscepto. do-
minum se et̃nū panis efficit. Cotidi-
e in animo credentium quasi in
utero uirginali p̃ fidem concipitur.
p̃ baptisma gignitur. Cotidie ec-
clia quasi dī genitrix comitat̃ su-
um doctorem ut maria ioseph. de
ruina mūdane conuersionis qđ
galilea sonat. ascendens in ciuita-
tatem iuda id ē confessionis et lau-
dis. et̃noq; regi p̃solut censum de-
uotionis. Que ecclia in exemplū
beate marie alij ē quasi desponsata.
s; ab alio fecundata. dum iungitur
pontifici p̃posito s. s; cumulat̃
uirtute ip̃e sc̃i. Unde bene ioseph
auct̃r interpretatur. indicans nul-
lualere instantiam loquentis ma-
gistri. sine augm̃to iuuamini sup-
er. Et pannis eum inuoluit. et re-
clinavit eum in p̃sepio. quia non
erat ei loc̃ in diuorsio. Qui mun-
dum uario uestit̃ ornatu. uilibus
induit̃. ut stolam imortalitatis
recip̃ent̃. Manū pedesq; eunil astu-
guntur. ut manū nr̃e ad bene op-
andum. pedes nr̃i in uiam pacis
dirigantur. In p̃sepio reclinatur.

ut fideles om̃s sc̃a uidelicet anima-
lia carnis sue frum̃to reficeret.
qui panis ang̃lorum. In angusto
p̃sepio continet̃. ut nos p̃ celestis
regni gaudia dilaret. Non in do-
mo parentū nat̃ est dñs. ut of-
tenderet quia p̃ humanitatē as-
sūptam quasi in alieno nascebatur.
non scđm potestātē s; scđm naturā
humanitatis. Nam de potestate
eī scriptū ē. In p̃p̃a uenit. Et quia
om̃is caro fenum. factus homo
s; fenū nr̃m uertit in frum̃tum.
de seip̃o dicens. Nisi granum fru-
m̃ti cadens in terram mortuū fue-
rit. i. s. m. Unde et nat̃ in p̃sepio re-
clinatur. Ioh̃s crisostom̃. Recli-
nauit puerum mat̃. ioseph aut̃
non audebat attingere. quem
sciebat de se non eē generatum.
Quicūq; ei paup̃ accipe consola-
tionem; Ioseph et maria mat̃ dñi
non habent seruilū non ancillā.
non iuũtum. ipsi sunt dñi et fa-
muli. Non audeat paup̃tal̃ cum
da int̃ diuites accedere. in diuer-
sorium uadunt. nascitur in sta-
bulo qui de stercore inopem leuat.
In stercore iob sedebat. et postea
coronatus est. **Liii. vi**

Et pastores erant in regione ea-
dem uigilantes et custodien-
tes uigilias noctis supra gregem
suum; Et ecce angelus domini stetit
iuxta illos: et claritas dei circumful-
sit illos. Nato domino pastores uig-
ilant gregemque suum custodiunt:
ut ostendatur ad eum tempus quod
ipse olim promiserat dicens. Ecce ego
ipse requiram oues meas et uisitabo
eas: sicut uisitat pastor gregem
suum. Per gregem populus. per noctem
scilicet: per pastores significantur sacer-
dotes animarum; per uigiliam cura promulgetur.
Angelus cum tanto lumine apparetur.
quod in tota testamenti ueteris serie
non inuenitur. multumque promouit quod
apostolus apostolice precepta dicit. Nox precessit.
Dies autem appropinquauit; Et ti-
muerunt timore magno. Respondit
illis angelus. Nolite timere. Ecce
enim euangelizo uobis gaudium ma-
gnum quod erit omni populo. Quia
natus est uobis hodie saluator qui
est christus dominus in ciuitate dauid. Omni
populo fidelium de cunctis diuersitati-
bus gentium congregando: eternum
gaudium nunciatur. Cum nox
esset non ait angelus hac nocte scilicet
hodie: quia gaudium magnum nun-

ciabat. Ubi autem tristitia geruntur:
noctis initio solet fieri: ut ibi Scan-
dalum hac nocte paciemini. Et
hoc uobis signum. Inuenietis in-
fantem paupulum inuolutum: et po-
situm in praesepe. Signum salutis
est fidelibus humilitas: que est op-
posita superbie per quam mori. Et lu-
bito facta est cum angelo multitu-
do militie celestis laudantium deum
et dicentium. Quia in altissimus deo et
in terra par hominibus; bone uo-
luntatis. Uno euangelizante angelo
multitudo in consonam laudem per-
rumpit: et officium suum deo impendit
et nos instituent: ut quotiens sa-
ctam eruditionem ex fratre ore au-
dimus. deo laudes corde. ore opere red-
damus. Bene militie celestis dictum
est: quia illi militabant qui contra
malignos spiritus ad tutelam nostram an-
golorum ordinabat exercitus. Quia
uero deus et homo natus est: hominibus
par et deo gloria canitur: qui ab angelis
per nostram redemptionem glorificatur.
Et quia neque iudei neque gentes
pacem habent: non est enim per
impium dicit dominus: ideo determinate
dicitur: hominibus; bone uoluntatis:
qui scilicet natum christum suscipi-

unt. Quia peccando extraneus era-
 mul a dō: extraneos nos angli depu-
 tabant. S; quia recognouim⁹ re-
 gem nr̄m. angli recognouerunt
 nos ciues suos: ⁊ timet angli ad
 eari ab humana natura quam in
 suo rege considerat. Hinc loth ⁊
 iosue non phibiti sunt adorare an-
 glos: iohes ū phibitus est in apoca-
 lypsi. Uid inquit ne feceris: conser-
 uis enim tuus sum ⁊ fr̄m tuorum.
 Et factum ē ut discerunt ab eis
 angli in celum: pastores loqueban-
 tur ad inuicem. Transeam⁹ usq; bech-
 leem: ⁊ uideam⁹ hoc uerbum quod
 factum est quod fecit dñs ⁊ osten-
 dit nobis. Non dixerunt uideam⁹
 puerum s; uerbum: ac si dicerent.
 Verbu erat in principio ⁊ factum
 est caro: quod dñs id est pat̄ ⁊ ip-
 sum uerbum ⁊ sp̄s sc̄s fecit. id ē
 incarnari constituit: ⁊ sic factū
 ostendit. quod inditate uidi ū po-
 terat. Et uenerunt festinan-
 tes ⁊ inuenerunt mariam ⁊ io-
 seph ⁊ infantē positum in p̄sepio.
 Uidentes autē. cognouerūt de u-
 bo quod dictum erat illis de pue-
 ro hoc. Non nulli querentes xp̄m
 non inueniunt: quia desidiōse

querunt. Pastores autē inueniunt:
 quia fide non ficta cucurserūt.
 Sic ecclie pastores immo quilibet
 fideles celesti doctrina erecti quasi
 portas bechleem subeuntes repiunt
 catholicam eccliam quasi mariam
 ⁊ cetum doctorum quasi ioseph.
 atq; humilem mediatoris aduen-
 tum sc̄pture paginis insertum q̄si
 in p̄sepio. Uidentes puerum cogno-
 uerunt de uerbo quod dictum erat.
 et nos p̄ fidem incarnationis uery-
 em⁹ ad gl̄am uerbi contuendam. No-
 tandum q̄ ip̄e res digne relatu atq; .O.
 dictu. int̄dum uerba nominant.
 Uñ in ysaiā. Non fuit uerbum. id
 est res nomine digna. quod non of-
 tendēt ezechias chaldeis. Similit̄
 dicunt hic pastores. Uideam⁹ hoc
 uerbum quod factum est: id est
 istam rem uerbo narrationis dig-
 nam quam fecit ip̄e dñs excellen-
 tissimam ⁊ significauit nobis p̄ an-
 glos. Ubi ū dicit⁹ cognouerunt
 de uerbo quod dictum erat: acci-
 pe uerbum p̄ locutione. Et om̄s
 qui audierunt mirati sunt: ⁊ de
 his que dicta erant a pastoribus
 ad ip̄os. Mirant⁹ ⁊ de misterio in-
 carnationis. ⁊ de pastorum accet .B.

tatione tanta qui ficare audita
ne scirent. s; simplici facundia
uera pdicarent. Sic dñs non retho
res s; piscatores: ad euanglizandū desti
nauit. Sic 2 in ueti testamento
sue dispensationis nuntios pastores
ordinauit: ideo non est parui pen
s denda pastoreū attestatio. Maria
s aut conseruabat omnia uerba hec.
s conferens in corde suo. Maria pō
miū ore pudica qm corpe: tacita cō
fert ea que uiderat circa se acta.
2 que legerat in scripturis agenda.
legerat in ysaiā. ecce uirgo conce
priet 2 pariet filiū; legerat. bos cog
nouit possessorem suum: 2 asinū. p.
d. s. Videbat in p̄lepi dī filiū. suum
filium unū filiū uagientem. Vide
bat se de stirpe dauid ortā. in na
zareth de spū ^{scō} concepisse. in bechle
em peperisse. quorum omniū te
stimonia in pph̄is legerat. Com
pat ḡ uerba pph̄arū factis: 2 in
omnibus habet argumta fidi. Si
maria a pastoribus didicit: disca
s mus 2 nos a sacerdotib;. Et re
s uersi sunt pastores glificantes
s 2 laudantes dñm in omnib; que au
s dietant 2 uiderant sic dictum
s est ad illos. De his que audierat

ab anglis laudabant dñm: 2 de his
que uiderant in bechleem glifica
bant eum. S; 2 magistri spūaliū
gregū in fidelium castra lustrant
pbitatis exempla querendo. in ad pa
storale officiū redeunt docendo. **vi**
Et postq̄m consummati sūt dies oc
s to ut circūcideret puer: uo
s catum est nomē ei ihc; Quod uoca
s tum ē ab anglo. p̄sc̄m in utero
concepit. Rit̄ circūcisionis ab a
braham sumpsit exordium: qm 2
nomini amplificationem accepit.
Ad cui imitationem nomē ip̄oneba
tur pueris: in die circūcisionis
rum. Sic etiam factū est ip̄i ih̄u.
Bene aut̄ octaua die circūcidi
tur: ut 2 eius resurrectio octaua
die celebranda. 2 nr̄a figuraretur
octaua etate futura. Septem enim
sunt etates in quib; p̄ dño labora
tur: septima est animarū usq;
ad tempus resurrectionis: octa
ua est resurrectio qm gl̄a p̄fecte
circūcisionis choruscabit. 2 totū
homo uisioni conditoris inheret.
Nunc aut̄ uidens mulierem ad
concupiscendum eam: in circūci
B. sum usum habet. In circūcisiōe
aut̄ ib; quibus ueritas dicit. Q̄

ex deo est: uerba dī audit; p̄p̄tea uō
 non audit: quia ex dō non est.
 In circūcisi sunt lingua et manib⁹
 quorum os locutū est uanitatē. et
 dext̄a eorum dext̄a iniquitatē. In
 circūcisi sunt gustu. quos p̄pha
 redarguit dicens. Ne qui potentes
 estis ad bibendum uinum. et uiri
 fortes ad miscendam ebrietatem.
 In circūcisi sunt olfactu et tactu.
 qui uariis odoribus delibuti sequun
 tur amplexus meretricis. cinamomo
 cubile suū aspergentis. In circūcisi
 sunt gressibus. de quib⁹ psalmista
 cōmemorat. Cont̄cio et infelicit̄a
 in uis eorum. et. v. p. n. c. Porro
 qui in similitudine carnis peccati
 uenerat. remediū quo caro peccati
 mundabatur non respuit. s; circū
 cisi est. factus sub lege ut eam
 uisitam eē p̄baret. et eos qui sub le
 ge erant redimeret. Nota quod
 idem auxiliū curationis in lege
 circūcisiō cont̄ peccati origina
 lis uulū p̄stitit quod nunc bap
 tismi tempore gr̄e confert. n̄ qd̄
 introit⁹ in regnū n̄dum patebat
 circūcisiō. ut in baptizatis. At ū
 non solū bap̄tismi hoc facit. s; etiā
 passionis aduinctio q̄ si circūcisiō

addita eēt. et similit̄ ibi fieret.
 Quod aut̄ in tali m̄bro fiebat
 causa est. ne aliud m̄brum aut
 debile fieret. aut turpe quod
 publice uideretur. et ut xp̄s p̄
 castitatem significaretur uen
 turus. Ideo quoq; in carne p̄pu
 ty fiebat circūcisiō. quia in par
 te illa magis dñatur concupiscen
 tia. p̄ quam originale peccatum
 p̄p̄atur. Ubi ḡ uia peccati ē. ibi
 apte signabatur peccati remedi
 um. et significatur p̄ circūcisiō
 nem carnis circūcisiō m̄tis. qua
 mundatur anima a uicis. Tres
 itaq; constat eē circūcisiōnes.
 Una est sacram̄tum. due ū sunt
 res illi sacram̄ti. uidelicet circūci
 sio a peccato que cōdie est in ani
 ma. et circūcisiō a peccato et ab
 omni ^{pena} peccati que in resurrec
 tione erit in anima et in corpe.
 Petrus aut̄ cultris circūcidit
 iosue uicturos terrā p̄missionis.
 quia pet̄ erat xp̄s qui tollit pec
 cata mundi. Et postquam im
 pleti sunt dies purgationis ma
 rie scdm̄ legem moȳsi. tulerunt
 illum in iherl̄m. ut sisterent e
 um dño. Dixit moȳses. Mulier

si suscepto semine peperit masculinū
imunda erit. vñ diebus. ⁊ die octa
ua circūcidet infantulū. ipā ū
triginta t̄b; dieb; in sanguine. Nō
dixit. om̄is mulier parient. s; q̄
suscepto semine peperit. ad distin
ctionem illi que uirgo concepit
⁊ peperit. Non ḡ mat̄ sicut nec
filius indigebat purgari hostiis.
s; ut nos solueremur a timore legis
facti sunt sub lege. Decretū q̄q;
legis erat paruulū a t̄cesimo t̄cio
die circūcisionis ad templum de
ferri dariq; hostiā p̄ eo. primoge
nitū aut̄ masculinū sc̄m dño fie
ri. In quo insinuat̄ neminē nisi
uicis circūcisiū dñicū dignū
ēē conspectibus. ut ait psalmista.
Non habitabit iuxta te malignū.
neq; .p̄. i. a. o. t. Ut susterent eum
dño. id ē offerrent ⁊ consecrarent.
Sicut scriptū est in lege dñi. q̄a
om̄e masculinū adapiens uulnam.
sc̄m dño uocabit̄. Precepit lex ⁊ ho
minis ⁊ pecoris om̄e primogenitū
masculinū seruis dño sc̄ficari ⁊ sacer
dotis ēē. ita ut sacerdos p̄ hominis
primogenito p̄cium acciperet. ⁊ ani
mal imundum redimī faceret. mū
da ū s̄o offerret. Siclus argenti q̄n

q; redimebatur primogenitum: ⁊
siclus uiginti obolos habet. Notan
dum tam̄ q̄ paruuli de t̄bu leui nō
redimebant̄. s; in m̄sterium domū
p̄petuo tenebant̄. Illa om̄ia p̄moge
nita significabant xp̄m qui unige
nit̄ dī. dignat̄ est fieri primogenit̄
om̄is creature qui singularit̄ sc̄s
est dño. quia peccatum non fecit.
nec est inuent̄ dolus in ore ei; Mo
ralit̄ etiam p̄mogenita significant
bona incia nr̄e actionis quasi i cre
de genita ⁊ dñi gr̄e deputanda. Ma
le aut̄ gesta redimere fructibus pe
nitentie iubem̄. Adapiens uulnam
consuetā locutio ē. non quod dñs
sacri uentris hospiciū egressus
de uirginasse credendus sit iuxta
hereticos. Iustice designat̄ quado
mū apuit uirginis ecclie secretū
genitale ad generandos sibi p̄p̄os p̄
aqua sc̄licet ⁊ sp̄m sc̄m. Et ut da
rent hostiam sc̄dm quod dictum ē
in lege dñi. parturiturum aut̄ duos
p̄p̄os colūbarū. Dictū est in lege
ut p̄ infante masculo die quadragē
mo natiuitatis p̄ femina octogēmo
agnū anticulū immaculat̄ in holo
caustum offerret̄. ⁊ turtur sine pul
lū columbū p̄ peccato. Qui autem

non posset offerre agnum p paupra
 te offerret duos turtures ul duos co
 labe pullos: unū in holocaustum ⁊
 alterum p peccato. Hanc hostiam
 paupum uoluit dñs dari p se. pauper
 factus p nobis ut diuitem nos faceret
 hic in fide. heredes regni in celo. Mora
 lū autē siue quis fortia opa q̄ masculi
 nomine siue infirma que femine
 uocabulo distinguntur creauerit: ut
 hec dño ualeant consecrari. ouē inno
 centie offerat. ⁊ turturem siue colū
 bam designantel gemitū cōpunctio
 nis ⁊ lacrimas humilium. sicut he
 uolucres p cantu habent gemitum.
 lacrimis quippe etiam in bonis in
 digem: quia quo fine glūmandi sim
 nescim. Sunt autē duo genera cō
 punctionis. dū malorum recolente
 supplicia timem: ⁊ dum desiderio
 celestium ardentel de dilatione gemi
 mus. Unde duo pully offerri iuben
 tur. Unus in holocaustum qñdo a
 more celestium inflamam: alt̄ pro
 peccato dū de malis ppetratil gemi
 mus. Colūba que in grege conūsa
 tur actiua. turtur soliuagus grem
 platiuam uitam significat. que pau
 corum est. Et quia utraq; hostia
 accepta est dō. consilte utraq; auis

est oblata p dño. Qui clauso ostio pa
 trem orat in abscondito. turturem
 offert. qui cōparel opul querit. colū
 bam ad altare portat. Ihe pmo circū
 ciditur. ⁊ post int̄positis diebus cū
 hostiū iherlm defertur: quia p̄ul car
 nis corruptionem resurgendo calca
 uit. ⁊ int̄positis diebus cū carne qm
 hostiam fecerat. supnam ciuitatem
 ascendit. Nos etiam p̄ul in baptismo
 circūcidim a peccatū. ⁊ p̄ficiēte ḡ
 cia ad altare ingrediē consecrandi
 hostia corpil ⁊ sanguinis dñi. Omis
 etiam ecclia in fine mundi primo
 in resurrectione labem t̄rene corrup
 tionis exuet. ac deinceps in celestem
 iherlm t̄nsferet. uictimil bonorum
 opum dño cōmendata. Et ecce hō
 erat in iherlm cui nom̄ symeon. ⁊
 homo iste iust ⁊ timoratus. expec
 tans consolationem isrl. Et h̄c sc̄s
 erat in eo. Iustus erat ⁊ timoratus.
 q̄ difficile iusticia sine timore custo
 ditur. Non dico timorem seruile qm
 carital foral mittit: s; timorem dñi
 sc̄m qui p̄manet in sc̄lm sc̄li quo ni
 stul q̄nto plus dñm diligit. tanto sol
 lert̄ offendere cauet. Et respon
 sum accepit a spū sc̄o. non usurū
 se mortem nisi p̄ul uideret xp̄m dñm.

.B. in omel.

.B.

Et uenit in spū in templum. U-
dere mortem experiri et sentire eam
significat. Felix mortem uidebit.
qui xp̄m dñi oculis cordis p̄us uide
fatagit conuſando in celeſti iherlm.
et ſuſpirando cum pſalmiſta dicente.
Unam petij a dño hanc. r. u. i. id. d.
Et cū inducerent puerū ih̄m pa-
rentes eſ ut facerent ſc̄dm conſue-
tudinem legis pro eo. et ip̄e accepit
eum in ulnas ſuas. Eadem gr̄a qua
uenturum p̄nouerat. uenientē
cognouit. Qui celo terraq; n̄ capi-
tur. grandēus hominis ulnis gēſta-
tur. Tropice accepit ueteranus i-
fantem. ut doceret nos exuere ue-
terem hominem cū actib; ſuis. et
induere nouū in iuſticia et ſc̄itate
opum que p̄ ulnas ſignificantur.
Accepit ſenior mundus innocentiam
xp̄iane infantie. ut renouet̄
ſicut aquila. Et benedixit dñm et
dixit. Nunc dimittis ſeruū tuū
d. s. v. t. i. p. Sciebat quam beati
oculi qui xp̄m eſſent uisuri. et ido
donec illum uideret nolebat mor-
te diſſolui. Moys autē ut uidit op-
tauit ſolu a corpe. et in ſinu abra-
he pacem habē. Quia uiderunt
oculi mei ſalutare tuū. Q. p. a. f.

o. p. Quem p̄modum omnibus queren-
dum dilectione. et conſpiciendum fide
p̄paraſti iam carnis et n̄c̄iſ oculis ſal-
uatoreſ contemploz. Beati qui uide-
t quod ſymeon uidit. beati qui n̄ ui-
derunt et crediderunt. Lum̄ ad re-
uelationem gent̄. et g. p. t. i. Salu-
tare dico lum̄ ad reuelationem. id ē
ut reuelet̄ cecis oculis gentium
nulla ſpe dñici aduentus erectoz.
et ut iſrl̄ gletur excipiens ſuū pro-
miſſum et deſideratum. Bene reue-
lacio gentium iſrl̄is gl̄e p̄feret̄. q̄
cum plenitudo gentium int̄ierit.
tunc iſrl̄ ſaluus fiet. Un̄ in pſalm̄.
In conſpectu gentiū reuelauit iu-
ſticiā ſuam. recordat̄ mie domus
iſrl̄. Qui uult dimitti in pace
nat̄ in iherlm̄ conuſationem
habens in celeſtib; ueniat in tem-
plum. id ē aptet̄ exemplo illorum
in quib; d̄i habitat. Expectet dñm
accipiat in manibus ūbum d̄i. bra-
chij fidei ſpej et caritatis amplecti-
tur. tunc dimittet̄ ut n̄ uideat
mortem quia uiderit uitam. Et
erat pat̄ eſ et mat̄ ammirantes. ſq;
hiſ que dicebant̄ de illo. Et bene-
dixit illis ſymeon; Joſeph quia nu-
tricij erat et marie famam conſer-

uabat. scdm opinionem uulgi pat
 saluatoris appellat. Et dixit ad
 mariam matrem ej. Ecce positus e
 hic in ruinam et in resurrectione
 multorum in isrl. et in signum cui
 cont'dicetur In ruinam multorum
 positus est dñs. quia ipse est lapis
 offensionis. et petra scandali. id est
 rume his qui offendunt uerbo n̄
 credunt. De quibus ipse dicit. Si
 n̄ uenissem et locut' es non fuisset.
 peccatum non haberent. In resur
 rectionem aut' eoz posit' est. qui
 credentes in eum resurrexer' a pec
 catis p' eum. In suis quoq; pdicatio
 nibus posit' est in ruinam et resur
 rectionem. ut ait ap'ls. Xpi boni
 odor sum' do. in his qui salui fiunt
 et in his qui pereunt. Bono enī odo
 re alij saluant' alij pereunt. Sig
 num cui cont'dicet'. fidem dñice
 crucis accipe. de qua iudei ad pau
 lum dixerunt. De secta hac notū
 est nobis. quod ubiq; ei cont'dicet'.
 Et tuam ipsi animā p'tulibit
 gladi. id est dolor dñice passionis.
 quia non potuit uidē filium cru
 cifigi sine affectu mat'ny doloris do
 loris. et si speraret resurrecturum.
 usq; ad finem scilicet animā ecclie gla

dius tribulationis p'transiit. cum
 signo fidei ab impijs cont'dicet'. cū
 multos ruere uidet. Aliē. Positus
 est dñs in ruinam uiciorum. et in
 resurrectionem uirtutū. nec fit
 resurrectio nisi ruina p'cedat. Oīa
 que de xpō narrant'. quod natus
 de uirgine. quod resurgit. quod
 clausis ianuis intrat. omnia in qm
 signum sē cui cont'dicet' ab fide
 libus. Tuam ipsius animā p'tū
 libit gladius. qui est uerbū dī. re
 uelans t' misteria. Positus est do
 minus in ruinam et in resurrectione.
 unde sequit'. Ut reuelent' er mul
 tis cordib; cogitationes. Ante erat
 incertū qui iudeozū xp̄m recipent.
 qui respuerunt. s; audita natiui
 tate reuelantur cogitationes. cū
 herodes et sui turbantur. Postea
 u' doctrina ei' et uirtute diffama
 ta alij eum quasi magistrū ueri
 tatis habuerunt. alij ab eo quasi
 a seductore recesserunt. Et erat
 anna pphetissa filia phanuel de
 tribu aser. hec pcesserat in diebus
 mutis. et uixerat cum uiro suo
 annis septem. a uirginitate sua.
 Et hec uidua usq; ad annos octo
 ginta iiii. que non discedebat de

OR.

Doj.

B.

a

templo ieiunijs et obsecrationibus
seruens nocte ac die. Iuxta histo-
riam anna et deuote conuolationis.
et uenerande etatis digna describi-
tur. que dno testimoniu phibeat.
Iustice aut significat ecclesiam
que in presentia quasi sponsi dnuq; sui
morte uiduata est. Septies xii.
lxxxiiii. faciunt: et vlti pntinent
ad cursum seli quod diebus septem
uoluit. duodeci u ad pfectionem
aplice doctrine. Quis qst g totum
uite tempus aplice mancipat i-
stituit. qsi octoginta qtuor an-
nis. celestis templi limina serua-
re et dnu pntolari aduentu laudat.
du a dno pegrinat. Septem an-
ni quib; anna cum uiro suo uir-
it. significat pfectionem illius
temporis quo a dno in carne con-
uersante docet ecclesia. Qui anni
postea p xii. multiplicant ppter
aplicam doctnam deinde regente
ecclesiam. Et hec ipsa hora supue-
niens confitebat dno. et loquebat
de illo omib; qui expectabant redem-
tionem iherlm. Ipsa hora q syme-
on accepit puerum. supueniens
anna confitebat id e laudabat dnu.
et omibus fidelibus qui iugo herodi

alienigene grauati liberationem
expectabant. pmittebat paduen-
tum xpi in primo redemptionem fi-
eri. Non solum angli s; et omis seris
et etas testimoniu nato reddit pue-
ro. et sicut ab omium scolorum fideli-
bus psagiebat ita ueniens omium
scorum laude pdicatur. Quod syme-
on et anna pucti ihm excipiunt et
laudant: significat fidelem synago-
gam que p longam expectationem
pmissionu non fide ficta eum recep-
unt qui pnuntiabatur. Et ut pnt
cerunt omia scdm legem dnu. reu-
si st in galileam in ciuitatem sua
Cum g nat **O** mni. Nazareth.
esset ihc in bechleem uide in
diebus herodis regis: ecce magi ab eu-
ente uenerunt ierosolimam dicentes:
Ubi est qui natus e rex iudeorum.
Tempus quoq; herodis. draco attesta-
tur aduentu. Predictum naq; fue-
rat quia non deficiet pnceps ex iuda-
neq; dur de femorib; eius: donec ue-
niat qui mittend est. Ex quo pa-
tres de egypto erierut sue gentili-
cibus usq; ad samuelem ppham reg-
bantur. deinde regibus usq; ad tnti-
migrationem babilonie. Post redi-
tum u de babilone. p pontifices reru

summa gerebatur usq; ad hircanum regem simul & pontificem: quo im-
 empto fraude ab herode cui patrem
 ipse de ignobili advena hoc est genti
 adunee sublimauerat iudee regnu
 ipse herodi iussu cesaris augusti tra-
 ditur gubernandum: cui tagesimo p-
 mo anno qui mittendus erat adue-
 nit. In bechleem iude dicitur: qd est
 alia bechleem in galilea. Magi ab
 oriente uenerunt: id est a partib
 que sunt uersus orientem. Erant
 enim de tra psaru & chaldeorum u-
 bi est saba fluminal un sabea regio
 uocatur. Vidim enim stellam es
 in oriente: & uenimus adorare eum.
 Ad confusionem iudeorum dictum
 est uidim eni stellam es: ut natiui-
 tatem xpi agentibus discerent;
 Successores balaam fuerunt ma-
 gi: qui stellam nouerunt uaticinio
 ei. Ille stellam uidit in spu: isti ui-
 derunt oculis & crediderunt. Vtiq;
 non adorassent: si paruulu tantu
 m credidisset. Angls apparuit pa-
 storibus nato dno: magis stella: qd
 iudeis caqm ratione utentib; cre-
 atura rationalis pdicare debuit.
 & gentibus qsi ratione carentibus
 signa danda erant. & dignu fuit

ut iam loquente dno apli gentib;
 pdicarent: & necdu eo loquente e-
 lemna pdicarent. Magi appellati
 sunt reges orientales: ul quia de stir-
 pe balaam fuerunt qui multum
 sciunt de incantationibus: ul quia
 fefellerunt herodem p aliam uiam
 reuisi in patia; Magi etiam dicunt
 qui ul p stellas ul p auel seu p qlibet
 alia signa putant aliq cognoscere.
 Audiens aut rex turbat est: & ois
 ierosolima cu illo; Rege celi nato
 rex tre turbat: quia trena altitu-
 do confunditur: cum celestis altitu-
 do aperit. Turbat ierosolima fauel
 herodi que timebat: iuxta illud sa-
 lemonis. Rex inult: ois minist-
 habet impiol. Et congregans os
 pncipes sacerdotum: & scribas ppli.
 sciscitabat ab eis ubi xpc nascere-
 tur. **v. A lxxvii.**

Et illi dixerunt ei. In bechleem
 iude. Sic enim scriptu e per
 ppham. Et tu bechleem tra iuda
 nequaq; minima es in pncipibus iu-
 da. Ex te enim eriet dur: qui regat
 pplm meu isrl. Bechleem uiculus qde
 minim est: s; nequaq; minima est
 in pncipibus id e in excellentia dig-
 nitatis pncipum iuda. In ea enim

o a

nascitur saluator. hoc testimonium
michee pphie est: s; euglsta mo-
re suo sententia pphie assumens. uba
T **V**ita herodis **M** vi. **S**mittat.
clam uocatis magis: diligentē didi-
cit ab eis tempus stelle que appa-
ruit eis. Et mittens illos in beth-
leem. dixit. Ite. et interrogate diligē-
ter de puero. et cum inueritis re-
nunciate mihi. ut et ego ueniens ad-
ore eum. Cognito loco et tempore.
personam pueri non uult ignorare.
herodes significat ypocritas alid
dicentes et aliud cogitantes: qui dum
fictē dñm querunt nūq̄m inuenire
merent. Qui cum audissent regē.
abierunt. Et ecce stella quam uide-
rant in oriente ante eadebat eos.
usq; dum ueniens staret sup̄ ubi e-
rat puer. Magis appropinquanti-
bus ierosolimā disparuit stella: q̄
quicūq; appropinquit ad ypocritas et
hereticos. di lucem amittit. S; post-
q̄m recedit ab eis diuinam lucem
recupat. ut xp̄m credat de uirgine
natum. Stella domū discernens n̄
tenuit sydereal uias: s; domui uici-
na stetit sup̄ subaudis locū ubi erat
puer. hec stella ut ait fulgentius
nūq̄m antea apparuit q̄ magis p̄-

uia deputaretur: s; tunc creata est.
et pacto officio mox eē desit. Uiden-
tes autē stellam gauisi sunt gaudio
magno ualde. Et intrantes domū.
inuenierunt puerū cum maria
matre ei; Et p̄cidentel adorauerunt
eum. Intrantes domum id ē in dñi
sorum quod lucas cōmemorat. in-
uenerunt puerum et matrem. Jo-
seph autē idēco tacet: quia nullū
de officiis ad nūctium p̄tinentib;
cōmemorat. ul' fortassis n̄ aderat.
ne male suspicionis occasio eēt. Et
p̄cidentel tā m̄te q̄m corpore. humi-
lit̄ adorant in carne uerbum. Et
ap̄tis thesauris suis. optulerunt ei
munera. aurum. thus. et myrrā.
In auro regem. in thure dñm. in myrrā
mortalem intellige. Aurum nā-
q; ad t̄butum. thus ad sacrificium.
myrrā ad sepulturā p̄tinet mortu-
orum. quia solent mirra conditi-
ne putrescant. Habet itaq; in his
n̄ modicam sacramentorum cogniti-
onem. in homine mortis. in dō
surrectionis. in rege iudicij. In
auro quoq; sapientiam intellige.
ut ait salemon. Thesaur⁹ desidera-
bilis requiescit in ore sapientis. In
thure uirtutē orationis. ut illd.

Dirigatur oratio mea. s. i. v. c. t. In
 mira intellige ^{nrē} carnis mortifica
 tionem. Hū illud. Manū mee distil
 lauerunt myrram. Multice itel
 le ortus p̄mū a magis intellectus
 indicat moy gentes in xpm cre
 daturas. Stella enim p̄phicum
 sermonem xpi ortum confiten
 tem significat. Herodes ū diabo
 lum qui cognita xpi natiuitate
 p̄sequitur eum in m̄bris suis. A q̄
 magi p̄gunt dum ab idolata gen
 tes recedunt. ⁊ ad domū in qua x̄
 est. id ē ad catholicam eccliam p̄ue
 niunt. In qua p̄ fidem int̄tel in
 ueniūt ap̄m cū maria matre eius.
 Xpi mat̄ intelligit̄ fidelium so
 cietas. in qua xpc p̄ fidem habitat.
 Ap̄t̄ thesauris id ē litterarum
 pericia optulerunt ei t̄na mune
 ra. scilicet phisicam. loicam. ethica
 ul̄ historiam. allegoriam. tropolo
 gram. ul̄ scē t̄nitatis fidem. Hoīa
 truum magorum hebraice. apelli.
 amerus. damascus. Apelli int̄ p̄ta
 tur fidelis. amer̄ humilis. damasc̄
 misericors. Greca lingua uocati
 sunt. maGalath. GalGalath. Sara
 cin. Magalath int̄ p̄tat̄ nunti. gal
 galath deuot̄. saracin grā. Et re

sponso accepto in somnis ne rediret
 ad herodem. p̄ aliam uiam reuer
 si sunt in regionem suam. Pio af
 sectu desiderantes quid diuina iu
 beret uoluntas. accipiunt respon
 sum non p̄ anglm. s; a dño diuini
 cul edocentur ne redeant ad hero
 dem. In quo ammonem̄ om̄em salu
 tem ⁊ spem in xpo locare. ⁊ ab uti
 nere p̄oris uite abstinere. P̄ aliam
 uiam ad regionem nrām regredi
 mur obediendo. a q̄ discessim̄ in o
Qui cum recessissent. s̄bediando. s
 ecce angelus dñi apparuit in som
 nis ioseph dicens. Surge ⁊ accipe
 puerum ⁊ matrem ei. ⁊ fuge in e
 giptum. ⁊ esto ibi usq; dum dicam
 tibi. Futurum est enim. ut hero
 des querat puerum ad p̄dendū eum.
 Nota quod angls cum marie despon
 sate uirginitatem cūmendaret.
 dixit ad ioseph. Noli timere acci
 pe mariam conjugem tuam. P̄ q̄
 uero in conjugem recognita est.
 ut etiam iusti ioseph uenerabili
 castitas cōmendaretur. ū uroz ei
 s; mat̄ pueri dicta est. ut hic. ac
 cipe puerum ⁊ matrem ei. litum.
 Reuētere cum puero ⁊ matre eius.
 Irursum i luca. Et erat ioseph

ur

z mat̄ eius. Quotienscumq; post
partum de utroq; fit sermo. mater
xpi non uxor ioseph nuncupata ē.
¶ Qui consurgens accepit puerū
z matrem ei nocte. z recessit in e-
gyptum. z erat ibi usq; ad obitum
herodis. ut impleretur quod dictū
est a dño p̄ propham dicentem. Ex
egypto uocauit filium meum. hoc
testimonium est in osee p̄pha. Post
magorum recessum impletum est
purgationis tempus. z deinde io-
seph ammonit̄ ab anglo fugit in
egyptum cum matre z puero. **Q**
dñs ne occideretur sublat̄ est in e-
gyptum. significat electos sepi ma-
lorum impietate suis effugandos
sedibus. ul' exilio dāpnandos. Ubi si-
mul exemplum dat̄ fidelib; ne dubi-
tent rabiem p̄sequentū qñ oportu-
num fuit declinare fugiendo.
Hñ illud. Cum uos p̄secuti fuerit̄
in ciuitate una. fugite in aliam;
¶ Egyptus int̄pretatur tenebre. z
figurat gentilitatē peccatis tene-
bras. Ioseph uero typice ap̄torum
habet speciem quibus xpc credit̄
est circūferendus. Est ḡ puerum
ihm z matrem ei p̄ ioseph ī egyptū
cūsterr̄. fidem dñice incarnationis

z ecclie societatem p̄doctores scōs gñ-
tibus committi. Quod erant in egypto
usq; ad obitum regis. significat
fidem xpi in gentib; mansuram.
donec plenitudo earum int̄eat. z
sic isrl fiat saluus. Obit̄ ḡ p̄ herodis.
t̄minum intentionis maliciose
q̄ nunc cont̄ eccliam iudea seuit
insinuat. Nocte puer tollit̄. in-
dulit a quib; recedit ignorantie no-
ctē relinq̄ns. Cū ū reuert̄ nulla re-
ctis mentio fit. quia in fine mun-
di iudei lucem fidei enoch z helia
dicantib; suscipientes illuminabunt.
Tunc herodes uident̄ quia illud
est a magis. irat̄ est ualde. Cassiodo-
rus ps̄ xl vii. Dicunt tunc sp̄m
uehementem fuisse. qñ herodes uer-
deuntibus ad se magis irat̄ fecit con-
terj naues de tharso cilicie. quibus
magi credebantur occulte redisse.
¶ Et mittens occidit om̄s pueros q̄
erant in bethleem z in om̄ib; finib;
bus ei abimatu z infra. scdm̄ tem-
pus quod exquisierat a magis. Uerū
simile est cū magi nichil herodis
renuntiassent. quod crediderit̄
los uisione stelle deceptos z ido er-
ruisse redire ad se. z ita quierit̄ a
puerj inquisitione. S; iterum cū

auderet que gesta sunt in templo.
 quid symeon dixerit et quid anna p
 phetauerit. sensit se illulum a ma
 gis et in mortem xpi pperans occid
 omnes pueros in omnibus finibus bech
 leem a filio unius noctis usque ad filios
 duorum annorum; Bimat qippe spa
 cium est duorum annorum. Ymatol
 enim grece: anni dicitur latine. Occisio
 paruulorum passionem figurat omni
 um martyrum: qui paruuli id est
 humiles et in nocentes occisi sunt
 ab impijs quos significat herodes.
 Quod paruuli occisi sunt s; xpc e
 uasit. insinuat corpa posse puni.
 s; xpm p quo psecutio seuit nullate
 nus posse fidelibus auferri. Siue
 enim uiuim siue morim. dñi simus.
 Tunc adimpletum est quod dictum
 est pieremiam ppham dicentem.
 Uox in rama audita est ploratus
 et ululatus multus. rachel plorans filios
 suos et noluit consolari quia non sunt.
 Querit quomodo rachel plorasse dicitur
 filios suos: cum tribu iuda que bechle
 em tenebat non de ea s; de sorore sua
 lia fuit orta. Solutio. Non tantum
 in bechleem: uerum etiam in oib;
 finibus eius pueri sunt cruciati. Tribus
 autem beniamin que de rachel orta

est. prima fuit tribu iude. Unum mi
 to credi debet multos de beniamin
 stirpe fuisse occisos. quos pgenes ra
 chel plorauit. Ut quia rachel iuxta
 bechleem sepulta est: dicitur pphico locu
 tionis modo egisse ea que in loco eode
 agebantur. Rama non est hic no
 men loci qui est iuxta gabaa. s; quia
 rama uirtute dicitur ex celsum. talis est
 sensus. Uox in excello audita est: id
 est longe lateque dispersa. Plorauit autem
 filios pgenes rachel et noluit conso
 lari quia non erant. id est super hoc quod
 mortui erant. Rachel in genesi eccle
 typum protulit: cuius uox et ploratus
 auditur. Ecclesia autem plorat filios non
 idcirco quia pemptos doleret: s; quia
 ab his pmebantur quos pmi genitos
 retinere uoluit. S; denique se conso
 lari noluit que dolebat. Non enim
 non erant hi qui mortui putaban
 tur. In eternitatis enim pfectum p
 martyrum glam efferebantur. Conso
 latio autem rei amisse erat pstanda non
 aucte. Noluit ergo nec potuit con
 solari quia non sunt. id est super id
 quod non sunt: s; gaudet quia felici
 ter sunt. Valuit. Ecclesia cotidie
 plorat scorum ablatione de hoc
 seculo: s; tamen non uult consolari de

.j.

.o.

.hil.

.B.

hoc q̄ non sunt id ē quia mortui s̄:
ita ut qui sc̄lm morte uicerunt.
rursus ad sc̄li certamina secū tole-
randa redeant. .xj.

Defuncto autē herode. ecce ap-
paruit angl̄s dñi in somnis
ioseph in egipto dicens. Surge z
accipe puerum z matrē eī z uade
in terram isrl̄. defuncti sunt enī
qui querebant aiām pueri. Ex
hoc loco intelligim̄ scribas z sacer-
dotes cum herode necē dñi fuisse
meditatos. Qui consurgens acce-
pit puerū z matrem eī. z uenit
in terram. Audiens autē quod ar-
chelaus regnaret in iudea phero-
de patre suo. timuit illuc ire. Et
āmonit̄ in somnis secessit in par-
tes galilee. Audiens ab anglo ioseph
Rab. uade in terram isrl̄. intellexit iu-
deam uocari terram isrl̄. p̄sertim
cū uideret̄ ei talem puerum nō
alicubi debē habitare n̄ in iherl̄m
ubi erat templum z celebratio
ppharum. Porro autē postquam
cōperit illic regnare archelaum
noluit obicē se illi periculo. cum
posset terra isrl̄ etiā sic intelligi
ut z galilea illic de putaret̄. q̄
z ipsam pp̄ls isrl̄ incolebat. Que

autē sunt galilee. una uicina ty-
riū de qua scriptū est galilee gen-
tium. alia circa tyberiadem z
stagnum genesareth. Et ueniens
habitauit in ciuitate que uocat̄
nazareth. ut adimpleretur quod
dictum est p̄ prophas. qm̄ nazare-
uocabit̄. Non diceret pluralit̄ p̄
pphas. si fixum de scripturis posu-
isset exemplum. Ergo sensum ac-
cepit de scripturis non uerba. Na-
zareus enim sc̄l̄ int̄p̄tat̄. z dñm
om̄s sc̄pture sc̄m̄ dicunt. Ut sc̄dm
ysaiam dici potest dicentem. Erat
uirga de radice iesse. z nazareus
de radice eius conscendet. Pars iu-
dee in qua regnabat archelaus. in
tȳ seq̄ces ostendit. Porro nazareth
galilee quo dñs cūstert̄. gentem
que tunc temporis fidem est sus-
ceptura designat. Sciendum est
quod anno octauiani cesaris aug-
ti. xl̄. ii. qui sc̄d̄ romanorū rex re-
gnauit annis. l̄. vi. z semis. ih̄c
xpc̄ ut in p̄scorum cronica re-
p̄ritur. sextā mundi etatem suo
secrauit aduentu assum̄do carne
z regni eī. xl̄. v̄. herodes occidit pu-
eros abimatu z infra. sc̄dm̄ tempus
quod exquiritat a magis. Tradit̄

etiam historie ipm herodem morbo intus aque et scamentibus toto corpore uermibus obisse miserabiliter. anno impy augusti xl vii. id e anno scdo p innocentum occisione. pro quo substituitur ab augusto filius eius archelaus regnauit annis nouem. id e usq; ad ipsi augusti fine. tunc iudeis accusantibus illi ferocitatem apud romanos. passus e exilium in uienna urbe gallie. Deinde romani ut regni iudaici minuerent potentiam. diuisa in.iiii. partes puincia. iiii. frs archelai eidem regende pfererunt. Qui singuli a principatu quartae partis greco sermone sunt tetrarche uocati. Equibus unus fuit herodes qui iohem decollauit. et in passione dni pilato assensum pbuit. sedis antipat. tti hysanias. quartus philippus. ut scriptores temporum pdunt. Notandum tam quorunda esse opinionem quod herodes euo luto anno p xpi natiuitatem occiderit infantes abimatu et infra. Timebat enim ut aiunt ne puer cui sydera famulabant. paulo supra etatem ul infra. speciem sibi transformaret. Augustin quoq; ui-

detur sentire quod ipso dnice natiuitatis anno n longe p ipam natiuitatem fuit puerorum occisio. In sermone enim de epyphania quilibet incipit. dni et saluatoris nri aduentus in carne. dicit magos uidisse ignotissimam stellam n an paucos dies s; an ferme bienniu. sicut inquirenti herodi patefecerunt. Un abimatu et infra scdm tempus quod inqsierat a magis. occidit pueros l. iii.

Puer aut crescebat et confortabatur plen sapientia. et gra di erat in illo. Crescere corpore et confortari etate humana intellige. Sapientia e ipsa diuinitas q plen erat. gra e conunctio diuinitatis et humanitatis in una psonam. Simile scripsit iohes. plenum scilicet gra et ueritate. idem dicens ueritatem quod lucas sapientiam. Et ibant parentes ei p omes annos in ierlm in die sollempni pasche. Querit cu timebant archelaum. quom illuc ire audebant. Solutio. fieri poterat ut p die festum int ingentem turbam latent ascenderent mox reuerterent. Sic etiam illo die quo ascenderunt in templum copletis diebus purgationis creduntur latuisse

s. xii
s
B.
s
s
Aug
s concord
eu.

herode quid sibi magi renuntiarent
expectantem. ul' tot & tantis occu-
pationibus regia cura distendi poterat.
ut a pueri inquisitione ul' auerere-
tur ul' impediret herodes. Regnan-
te uero archelao de persecutione pueri
omnes tacuerunt. Quod ergo lucas di-
cit per omnes annos ibant in ierusalem.
tunc accipiant factitatum cum iam
non timeret archelaus. Et cum
factus fuisset annorum duodecim
ascendentibus illis ierosolymam secundum
consuetudinem dierum festi. consumma-
tisque diebus cum redirent. reman-
sit puer ihesus in iherusalem. Vbi ad eta-
tem duodennae uenit. cepit aperire
quod patris celestis deberet. quod terrae
matri. Et aliter autem duodennis typus
erat duodecim apostolorum. per quos
diuinitas et humanitas eius erat per
orbem nuntianda. Recte ergo in du-
odenario numero iubae perfectionis
eius incipit declarari. Remansit
ierusalem sine parentibus. ut non in-
strueret se dominum habuisse patrem ante
quam mundus fieret. Et non cog-
nouerunt parentes eius. Existimantes
autem illum esse in comitatu.
uenerunt iter diei. et requirebant
eum inter cognatos et notos. Et non

inuenientes. regressi sunt in ierusalem
requirentes eum. Si quis querat quomodo
parentes reliquerunt eum tanta
cura nutritum. respondemus. quia fi-
lius israel mos fuit. ut temporibus
festis ul' ierosolimam euntibus ul'
in redeuntibus seorsum uiri seorsum
incederent femine. et pueri cum quibus
bet parente irent. ideoque mariam
et ioseph uicissim putasse. ihm cum
alio parente esse in reuisione. Et
factum est per triduum. inueniunt
illum in templo sedentem in me-
dio doctorum. audientem illos et in-
rogantem. Quasi fons sapientie
doctorum mediis sedebat. sicut quasi
exemplar humilitatis pulcherrime interro-
gat et audit quod instruat ne paru-
li a senioribus doceri erubescant. et
ne infirmus docere audeat. Post tri-
dium reperit in templo dantis indicium
quod post triduum triumphalis passionis
resurgeret qui mortuus credebatur.
Stupebant autem. **L. iiii. y. lxx. R. iiii.**
omnes qui eum audiebant super pro-
dentia et responsis eius. et uidentem
mirati sunt. Eo amplius super pro-
funda responsionum. quo pauca
tem uidebant annorum. Omnia
lingua sapientiam predebat. sicut in ier-

mitatem humanā etal p̄tendebat.
Et dixit mat̄ ei ad eum. **L**v.
 fili quid fecisti nob̄ sic? Ecce pat̄
 tuus et ego doleentes querebamus te. **V**
 ait ad illos. Quid est quod me que-
 rebatis? Nesciebatis quia in his q̄
 patris mei sunt oportet me eē?
 Non quod quasi filiū querunt ut
 ruperat: s; cogit eos attollere in
 t̄ ocul̄ ad querendum quid debeat
 et̄no pat̄ ostendens et templum et
 om̄ia que patris sunt n̄ min̄ ad se
 quam ad patrem p̄tinere: quorum
 una est maiestas. Et ip̄i n̄ intellex-
 erunt uerbum quod locutus est
 ad illos. Et descendit cū eis et ue-
 nit nazareth: et erat subdit̄ illis.
 Quod de sua diuinitate loquitur
 non intelligunt parentes: et tam̄
 ip̄e descendit et subdit̄ illis ut im-
 pleat officium pietatis. Quantū
 s; debem̄ obedire dō. q̄ndocūq; ip̄e
 d̄s obedit hominib;? Et mat̄ ei
 conseruabat om̄ia ūba hec. i cor-
 de suo. Om̄ia que de dño ul̄ a dño
 dicta ul̄ facta cognouit. siue in-
 tellecta siue non intellecta in me-
 moriā recondēbat. ut tempore
 suo uniuersa pro ut gesta erant in-
 telligeret. et querentib; explica-

ret. Et ih̄c p̄ficiēbat sapientia et
 etate et gr̄a apud d̄m et homines. Sa-
 pientia p̄tinet ad animam. etal ad
 corpus: gr̄a ad utriq; salutem. Eta-
 te itaq; p̄ficiēbat sicut carnis est
 etatis incrementa suscipe. Porro iux-
 ta quod etate p̄ficiēbat dona gr̄e
 que sibi inerat et sapientie magis
 ac magis patefaciebat hominib;
 quod erat sapientia et gr̄a p̄ficere
 non in se s; in alijs apud d̄m et homi-
 nes. id ē ad honorem d̄i et salutē ho-
 minū. In se aut̄ nequaquā p̄t̄ ual-
 la temporum p̄ficiēbat sapientia
 ul̄ gr̄a qui ab hora conceptionis ple-
 nus fuit gr̄e et ueritatis. Nota do-
 ctorel cōmunit̄ affirmare animā
 xp̄i ubi ūbo d̄i unita est tantum
 sapientie et bonitatis suscepisse q̄n-
 cum possibile fuit creaturam sus-
 cipe. In ea enim ut ap̄ls ait. sunt
 om̄is thesauri sapientie et scientie:
 in ea om̄is plenitudo diuinitatis
 inhabitat. Alijs sp̄e ad mensurā
 dat̄: s; xp̄o ut ait iohes euangl̄ista
 datus est non ad m̄suram. Multi
 s; asserunt ut alcuū in libro de tri-
 nitate ad karolum. animam xp̄i
 tantā scientiam de om̄ib; habere
 q̄ntam diuinitas ipsa habet. ita

scilicet quod diuinitas a se non ab alio sapient est p naturā. anima uero a diuinitate p grām. Alius uero non uideat quod aliqua creatura capax possit esse totius diuine cognitionis uel totius diuine bonitatis sicut nec omni potentie. Ducunt namque p in conuenientiam creaturam etiam hoc in partem creatori ut ab ipso tantam scientiam habeat quantum et ipse creator. **I** vi. **o** vii **d** ii.

109a. xiiij.

xiiij.

Anno quinto decimo tyberij cesaris procurante pontio pilato iudeam tetrarcha autem galilee herode philippo autem frater eius tetrarcha ituree et traconitidis regionis. et lysania abiline tetrarcha sub principibus sacerdotum anna et caipha. factum est uerbum domini super iohannem zacharie filium in deserto. Pilatus duodecimo anno tyberij cesaris iudeam missus procurator gentis suscepit. et ibi per decem continuos annos presens perdurauit. Annas et caiphas incipientem predicationem iohannis principes fuere sacerdotum. sed annas illum annum administrabat. caiphas uero eum quo dominus crucem ascendit. Nulli tunc pontificatus dabatur merito uite uel generis. sed romana pote-

tas prestabat sacerdotum cui uolebat. Iuxta annam et caipham tres alij sunt pontificati profuncti. ut refert iosephus. Ac per hoc omne tempus quo dominus noster in terris docuisse describitur. intra quadriennium spacium coartatur. in quo successiones pontificum quas iosephus memorat uix per annos singulos sunt ministratae. Quia ergo uicinius hunc predicabat qui et quoddam de iudea. et multos egentibus redempturus erat. per regem gentium et principes iudeorum predicationis eius tempora designantur. Quia autem gentilitas colligenda erat et iudea dispersa descriptio terreni principatus ostendit. quam et in romana republica uisum fuisse describitur. et in iudee regno per quartam partem plurimum principabant. Aperte quoque sacerdotes memorantur. quia iohannes illum predicabat qui rex et sacerdos erat. factum est uerbum domini super iohannem. Rapit fuit paulus super se. usque ad tertium celum audient archana uerba. Iohannes quoque nocte ascendit ad contemplanda septem septem etiam quam predicabat. Audiuimus huiusmodi uerbum domini sola gratia desuper ei loquentis. Operatur uerbum in iohanne declarant ei quod ne-

s. o. ab.

lit. ab ipso pferri: deinde p iohem fit
uerbu dñi in deserto derelicta r desti-
tate iudee solaciū redēptionis annū-
tiant. Congregatur itaq; dñ filius
ecclesiam p̄mū opat̄ in seruulo ut ec-
clia n̄ ab homine cepit s; a uo. Sp̄a
quidē pul̄ deserta in plures habet
filios. *l. vii. g. vii. & u. a. x.*

Et uenit in om̄em regionem
iordanis. p̄dicans baptismū penitē-
tie in remissionem peccatorum
dicens. *g. vii. l. vi. a. u.*

Penitentia agite: appropinquabit
enī regnū celozū. Iohes peniten-
tiam p̄dicauit r baptismū peniten-
tie in quo peccatorum remissio fit
id ē baptismū xp̄i: s; peccatorum
remissionē iohes dare n̄ potuit.

Unde figura legis est: que peccatū
nuntiat non condonat. Iohes x̄
p̄nuntiā ē: ita lex p̄nuntiat ecclie
grām; Penitere autē ē de p̄teritis ma-
lis dolere r plangenda uelle uitare:

q̄ facit amor dñi r odiū peccati. Age-
re ū penitentia ē p̄ peccatis satisfacē.
Appropinquat regnū celozū id est
regnare in celestib; p̄ xp̄i scilicet hu-
militatē r obedientiam. sicut p̄ sup-
bia atq; t̄nsgressionem ade appropi-
auit mors r infernū. *g. vii. & u. l. vii. a. x.*

Hic est enim qui dictus est p̄ ysaiā
ppham dicentem. Uox clamantis
in deserto. parate uia dñi: rectas fa-
cite semitas ei. Sic nimirū iohes
p̄dicabat: hic ē enī dicente ysaiā.
uox clamantis r cet̄a. Sicut pul̄
sonat uox r p̄ea intellectus concipit:
sic iohis p̄dicatio anteibat aduen-
tū x̄ nunciando. Idēq; iohes uocat
uox xp̄i id ē ubi quod erat in p̄ncipio
apud dñm. qd̄ in iohē clamat ad sur-
dos iudeos. p̄ peccata longe positos in
dignationis clamore dignos. Ad iude-
os opturantes aures fit uox r clamor
in deserto. q̄a sine sp̄u dñi sūt. sine p̄-
pha rege. sacerdote. Qd̄ clamat x̄
p̄ iohem. Parate uia dñi. Uia dñi
p̄ quā d̄s ad nos descendit r nos ad il-
lū ascendim; ē fidel. penitentia. di-
lectio. Semite id ē intentiones
recte sunt: si pure leuant̄ ad dñm;
Curuant̄ autē si p̄t̄renis facim; q̄
p̄p̄t̄ dñm facienda sūt. Phuris grece.
latine d̄r uisio. Inde p̄pha. id; p̄cul

Omnis uallis implebit̄. r quiden; s
om̄is mons r collis humiliabit̄. re- s
r̄t̄ praua indirecta r alpa in ual s
planas. Et uidebit̄ om̄is caro salu s
tare d̄. Uallis humile designat: oēs . 66.
r collis sup̄bos. Corda humiliū elo-

quo sacre doctine ⁊ gracia uirtu-
tum replebunt. iuxta illud. Qui
emittit fontes in conuallibus. Iru-
sum. ⁊ ualles abundabunt frum-
to. A montibus naq; aqua dilabit.
q̄a sup̄bal̄ n̄tel uerital̄ doct̄ne de-
serit. Prana directa fiunt: cum
corda p̄ iniusticiā distorta ad iusti-
ciā dirigunt: ⁊ aspa in uias planā
immutant cū inimicel ⁊ iracunde
n̄tel p̄ infusione ḡre ad mansue-
tudinem redeunt: ut ibi p̄dicatoꝝ
planā uia inueniat. ubi p̄ul p̄ as-
p̄itate gressū ponere n̄ poterat.

Om̄is caro id; om̄is homo salutare
d̄i uideb̄ in iudicio. id; xp̄m̄ in sede
maiestatis ut iusti remunerentur:
⁊ mali in et̄nū gemant. **A 11.**

Sic uenit in testimoniu **A 11.**
ut testimoniu phiberet de **A 11.**
lumine: ut om̄s crederent p̄ illū.
Lux in se dicit uerbū d̄i: scilicet qd̄
illuminabile ē. lum̄ ū q̄si iam in
testa n̄re mortalitatis positū ⁊ hu-
manatū. Ioh̄es itaq; n̄ de luce tan-
tū uerū etiā de lumine testimo-
nium dedit: q̄a quē d̄m̄ p̄dicauit.
humanatū uisibilit̄ demonstratū
dicens. Ecce agn̄ d̄i. Unde ⁊ pluq̄.
pp̄ha dicit ē. Non erat ille lux: s;

ut testimoniu phiberet de lumi-
ne. Non erat ioh̄es lux id; ex se il-
luminabilis ⁊ ad illuminandū aliū
p̄ se sufficiens sic illa lux uera quā
dixim̄: s; ad hoc uenit ut testimo-
niu phiberet de illa luce iā ut dix-
im̄ facta lumine. Que quide lux
anteq̄ fieret lum̄ nr̄m̄. erat ab e-
t̄no lux uera. cui ē illuminare
quēlibet uere illuminandum. ⁊
hoc est. **A 11. 01. 1. L. xii.**

Erat lux uera que illuminat
om̄em hominem uementē in h̄o
mundū. In mundo erat. ⁊ mundus
p̄ ip̄m̄ factus est: ⁊ mundus eū non
cognouit. lux illa id; sapientia
d̄i p̄ quā factus est mundus in mun-
do erat ab ip̄o scilicet mundi ego-
dio hoc est in uniuersis creaturis
lucebat ratione creandi ⁊ gubernā-
di eas. ⁊ mundus id; homo mūdū
inhabitans eam n̄ cognouit. Ut
aut̄ cognoscere humiliat se
formā serui accipien. Un̄ seq̄. **A 11.**
h̄ pp̄a uenit: ⁊ sui eū n̄ receperunt.
Quotq̄ aut̄ receperunt eum: d̄t
eū potestatem filios dei fieri. h̄i q̄
credunt in nomine eū. Ab initio
mundi semp̄ aliqui fuerunt recep-
tores diuini uerbi credentes i no

mine eius id: confidentes pei noti-
 ctiam se saluari. Nomine q̄ppe suo
 res cognoscit: et ideo nom̄ p̄ noticia
 ponitur. Qui n̄ ex sanguinib⁹ neq;
 ex uoluntate carnis neq; ex uolun-
 tate uiri: sed ex dō nati sunt. Qui sci-
 licet in hoc quod facti sunt filij dī
 n̄ s̄ ex sanguinib⁹ id: ex mat̄ia san-
 gumis patris et matris. qd̄ exposuit
 dicens. Neq; ex concupiscentia carnis
 id: femine neq; uiri. Quia caro ab
 ossibus sustentatur et min⁹ fortitudinē
 habet. ideo p̄ eā sexus infirmior de-
 signat. **A. v. 9. i. l. xiiij.**
Et uerbum caro factum ē. et ha-
 bitauit in nobis; Qualit̄ uerbū
 in p̄p̄a uenerit non uidelicet loca-
 li aduentu sed humiliando se p̄ n̄re in-
 firmitatis assūptionem determinat
 dicens. uerbū carnem factū esse. id:
 hominē assūptū in unā p̄sonā sibi
 copulasse. Et sic habitauit in nob.
 id: mansionē p̄petuā cū nr̄a nat̄a
 inuit. ut amplī nullaten⁹ a nr̄a pe-
 nit̄ natura p̄ diuisionē p̄sone disun-
 geret. Nam et si carnem ad horam
 deposuit. aīe tam̄ et ubi unio n̄ defu-
 it. Ut habitabit in nobis p̄ grām. si-
 cut ip̄e p̄misit dicens. Ecce ego uo-
 biscum sū. usq; ad cōsumationē sc̄li.

Et uidi gl̄am ei gl̄am q̄si unigeni-
 ti a patre. plenū gr̄e et ueritatis. Cū
 ita uerbū carnis se uelamine obum-
 braret quasi collutio nobis oculos ter-
 gens. nos humiles in ipso sic huma-
 nato gl̄am ei id: excellentiā diuini-
 tatis intellexim⁹. qm̄ p̄ infirmitate
 carnis sup̄bi credere nolebant. Cui
 dico q̄si unigeniti. id: reuera p̄natam
 n̄ p̄ adoptionē adō pat̄. Et q̄ dī filiū uir-
 ta diuinitatis excellentiā unigenit⁹
 a patre: iuxta frat̄nam ū societatem
 p̄mogenit⁹ om̄is creature. Unigenit⁹
 in substantia dītat̄is. p̄mogenit⁹ in sus-
 ceptione humanitatis. Unigenitū
 in natura. p̄mogenit⁹ in gr̄a. Inde
 ē qd̄ frat̄ nuncupat⁹ et dñs. Frat̄. q̄a
 p̄mogenit⁹: dñs. q̄a unigenit⁹. Unde
 euanḡlista plenū gr̄e et ueritatis dicit
 ip̄m uerbū humanatū in xp̄m. Sedm̄
 humanitatē plenū gr̄e id: donis sc̄i
 sp̄s. sedm̄ diuinitatē plenū ueritatis
 id: incōmutabilitatis. licet mutabilē
 naturā sibi iunxerit. Sic quippe
 assūpsit nr̄am: ut n̄ desereret suam.
A. vi. 9. xl. & iiii. l. x.
Iohannes testimoniuū p̄hibet de ipso.
 et clamat dicens. hic erat quē dixi
 qui p̄ me uentur⁹ est ante me factū
 est: quia p̄or me erat. Qui p̄ me ad

209R1

predicandū uentur⁹ est. factus ē ante
me. non dico fact⁹ est anteqm̄ essem
ego. s. ante posit⁹ est m̄. ⁊ ante cellit me
in humanitate quia p̄or me erat in et̄
nitate dicitur. **A** vii.

Et de plenitudine ei nos om̄s acce
pim⁹: ⁊ grām p̄ grā. Redit euglīsta
ad testimoniū sue assertionis. Vidim⁹
plenū grē. ⁊ de hac plenitudine do
norū quā habuit om̄s nos electi q̄si
p̄ partes riuulos quōdam accepim⁹.
scilicet grām p̄ grā. hoc ē p̄t̄ illam
singularē donorū grām illi homini
collatā. etiam nobis tāquā hui⁹ capi
tis m̄bris. grā q̄ saluati sum⁹ collata
est. id ē: dona sc̄i sp̄s sup̄ merita nr̄a im
petrauit nobis illa tanta aduocati
nr̄i grā. qui in om̄ib; p̄ sua reueren
tia exaudiri meruit a patre. **H**ic gra
ciam accepim⁹ ab eo p̄ grā. id ē: fidem
dilectionē. sacram̄ta. p̄ uita et̄na p̄
merenda. **Q**uia lex p̄ moysen data est.
grā ⁊ ueritas p̄ ih̄m xp̄m facta ē. Sic
dici solet q̄a p̄ miserā dedi. ita intelli
gim⁹ hoc. **Q**uia p̄ moysen famulū fide
lem data est adō lex in qua cognitio
boni ⁊ mali. inq̄ promissio futurorū
bonorū. p̄culdubio p̄ ih̄m qui dñs ⁊
fili⁹ dī est facta ē grā qua declinam⁹
a malo ⁊ facim⁹ bonū. facta ē rerū

ueritas in lege p̄missa ⁊ figurata. **N**e
intellige ueritatē sup̄ne beatitudinis
incomutabilitatē in qua deo similes er
mus. **A** viii. **O** cxi. **L** cxi

Oeum nemo uidit unquā. **V**irge
nitul⁹ fili⁹ qui ē in sinu patris. ipse nar
rauit. **S**up̄ hominem ē uide dñm. **S**o
paulus supra hominē rapē⁹ est. ut ui
deret archana que n̄ licet hominib;
qui. **V**idit moyses nubē ⁊ anglm̄ ⁊ re
nem. n̄ ip̄i dñi p̄sentia. **Q**uare p̄ om̄i
uisa dixit. **O**stende m̄ te ip̄m. **S**im̄
dicit secretū patris. **I**nde fili⁹ uenit
assūptionē carnis ⁊ narrauit qd̄ ibi
uidit. id ē: reuelauit suis quod in p̄sen
ti oculata fide uident de t̄nitate dei
tatis. ⁊ quia int̄ducet eos ad manife
stam uisionē que beator⁹ faciet. **V**idē
enim alibi. **N**emo uenit ad patrem
nisi p̄ me. **I**tem nemo nouit patrem
nisi fili⁹. ⁊ cui uoluerit fili⁹ reuelare.
Sic ḡ p̄ ih̄m grā ⁊ ueritas facta est.
Ipsē autē ioh̄es habebat uestim̄tū
de pilis camelorū ⁊ zonā pellis
circā lūbos suos. **E**sca autē ei
erat locuste ⁊ mel siluestre. **I**oh̄es
solitudo locus est: ⁊ meditari op̄at⁹
penitentia p̄nuntiat p̄ quā redit⁹
est ab errore. recessus a crimine: ⁊ p̄
uiciorū pudorem p̄fessio desinendi.

Huius non lana erat uestis: quod est
 indicium austeritatis non luxurie.
 Zona autem pellicia qua accinctus fu-
 it etiam helyas. cingulum est de pel-
 licis animalium. unde iohannes cin-
 gebatur circa lupos. ad luxuriam
 mortificandam. locustas et mel silue-
 stre edebat: quia solitudinis habi-
 tatori congruum est non sequi diuici-
 as: necessitate. Huius et aspa uestis
 de pilis camelorum vel de quolibet ex
 animalium cor contritum et hu-
 militatem penitentis designat. Zone huius
 autem preceptio monet ut ad omne mi-
 nisterium uoluntatis christi sumus accin-
 cti. locuste fugaces in esum electe fi-
 gurant nos qui pulis quasi quibusdam
 corporum salibus efferebamur uoluntate
 uagis. operibus inutiles. uerbis queruli.
 sede peregrini. Nunc autem sumus scorum
 alimentum. et facietas prophetarum ele-
 cti simul cum melle siluestri quia
 dulcissimum cibum prebituri sumus non ex
 aluearum legis sed ex nobis ueluti ex
 truncis siluestrium arborum gentili-
 tatis. Tunc exiebat ad eum omnis iero-
 solima et omnis iudea et omnis regio
 circa iordanem: et baptizabantur
 in iordane ab eo confitentes pecca-
 ta sua. Baptizabat iohannes non ut su-

um baptismum in remissionem pec-
 catorum daret: sed ut baptismum christi re-
 missurum peccata precureret. Baptiza-
 bantur in iordane qui descensio inter pre-
 catur de superbia uetis hominis ad hu-
 militatem confessionis et emendationis
 descendentes. **O. x. L. vii.**
Vident autem multos phariseorum et
 saduceorum uenientes ad baptismum
 suum dixit eis. Progenies uiperarum.
 quis demonstrauit uobis fugere
 a uentura ira? Pharisei sunt diui-
 si uel diuidentes. id est sacerdotes iudeo-
 rum qui se diuidebant a populo per hypocri-
 sin. Saducei sunt iustificati. uel
 iustificantes se. Hi quinque libros mo-
 ysi recipiunt: prophetas respiciunt. re-
 surrectionem non credunt. Utrique sunt
 genimina uiperarum uocantur. quia ma-
 iorum parentum acta imitantes bonis
 inuidet eosque persequuntur: et ita uene-
 nati filii de uenenatis parentibus na-
 ti sunt. Cum ergo penitentia et corre-
 ctione maxime indigerent incre-
 pantur quia non pulis deponunt uene-
 na ut sic ad baptismum ueniant.
 Ventura ira est extrema dei uindicta
 quia tunc fugere peccator non ualet:
 qui nec ad lamina penitentiae non
 recurrit. facite ergo fructum dignum

91

B.

penitentia. Et ne uelit dicere in
tra uos. patrem habem abraham.
Dico enim uobis quoniam potest deus de lapidi-
bus istis suscitare filios abrahe. Tru-
ctum dicit non qualicumque sed dignum
penitentia. ut quoniam quicquid graui pecca-
uit. tanto amplius pro qualitate culpe pe-
niteat. et bona opera maiori lucro fa-
ciat. Sed iudei de gentium nobilitate
gloriantes. idcirco se peccatores non
agnoscebant. quia de abraham descen-
derant. Per lapides intelliguntur corda
gentilium. ad intellectum dei insensibi-
lia. Unde etiam dicitur quibusdam iudeis.
Auferam cor lapideum de carne uestra.
Merito lapidibus gentes signantur.
que lapides coluerunt. in naturam
lapidum non usu corporis. sed mentali habitu
conuersa. Unde illud. Similes illis facti
sunt. f. e. r. o. q. c. i. e. De quibus lapidibus
filii abrahe suscitati sunt. quia semini
est scilicet christo uniti sunt genti-
les per fidem. Unde eisdem gentibus paulus
dicit. Si autem uos christi. ergo abrahe
semen estis. Increpat ergo iohannes phari-
seos ut qui diabolum patrem per infideli-
tatem habere cepant cum eis qui de la-
pidibus excitarentur rursum abrahe fi-
lii per fidem facti. Jam enim securus ad
radicem arborum posita est. Arbor in-

telligitur homo. radix uoluntas ex qua
fructus operum procedit. securus uero predi-
catio euangelii. que dicitur ad radicem po-
ni. quia mundicia uoluntatis perit.
Vocet enim primum in bona uoluntate
consistens. penam uero in mala. Opera autem
que lex moysi damnabat uel remunera-
bat. testimonia quedam sunt uolun-
tatis. Omnis arbor que non facit fruc-
tum bonum. excidetur et in ignem mittetur.
Sensus est. Quicumque contempserit
hic benefacere excidetur a cetera fidelium
uel a presenti uita in qua plantatus est.
et cremabitur in gehenna. Uel aliter de
botes sunt genus humanum. Securus uero est
redemptor nostrus. qui uelut ex manu
bruo et ferro tenetur ex humanitate.
sed incidit ex diuinitate. Que secu-
ris iam ad radicem posita est. quia
et si per patientiam expectat. scit tamen
quid tandem factura sit. Non ad ra-
mos sed ad radicem positam dicit securum.
Cum enim filii malorum tolluntur. quod
aliud quam rami infructuose arborum
absciduntur. Cum tota progenies cum pa-
rente tollitur. arbor radice abscisa
ne quid remaneat unde iterum
aliquid germinis oriat. Rami quidem
digni incendio alii sunt aridi ut
pagani. alii sunt uirides sed sine fructu

hil.

o.

Rab.

ipocrite. alij fructū s; amarum faciunt ut heretici. **L** **yr.**
Et interrogabant eum turbe dicen-
 tes. Quid g; faciemus? Respondens
 aut iohes dicebat illis. Qui habet du-
 al tunicas det non habenti. Et qui
 habet escas. similiter faciat. **Q**uatuor
 mica plus est necessaria usui nro q;
 palliū. ad fructū dignū penitentie
 paret. ut n̄ solū extiora et minū ne-
 cessaria s; ip̄a ualde nobis necessaria
 diuidam cū primis. escam scilicet
 et tunicam. **l**ex enī dicit. diliges pri-
 mū tuū tāqm te ip̄m. **U**e una tu-
 mica n̄ dici potuit ut diuideret. q;
 tunc inde nemo uestiret. **D**e esca
 uentis dicit. **D**ate elemosinam.
 et ecce om̄ia munda sunt uobis.
Venerūt aut et publicani ut bap-
 tizarent. et dixerunt ad illū. **M**agi-
 ster. quid faciemus? **A**t ille dixit ad il-
 los. Nichil amplius quā cōstitutū ē
 uobis faciatis. **M**agna uis in sermo-
 ne iohis. qui etiam publicanos et
 milites cogit consiliū sue salutis
 inquire. **P**recepit g; ne ult̄ p̄scrip-
 tum eis cōsequi exigant. **P**ublica-
 ni sunt qui ul̄ uectigalia publica
 exigunt. ul̄ cōductores sunt uecti-
 galium fisci seu rerū publicarū. hi

etiam qui sc̄li huius lucra pnegocia se-
 ctant. eodem uocabulo censent. **I**n-
 terrogabant eum et milites dicentes.
Quid faciemus et nos? **R**espondit illis. **N**e
 minē cōcutiatis neq; calūpniā facia-
 tis. et contenti estote stipendijs ur̄is.
Non nulli cū grauit̄ peccant. hac
 uoce se excusant. quia militant et
 malis actib; sunt occupati. p̄inde q̄si
 militia non uoluntas inculpa sit. **S**;
 militare non est delictum. nisi cū
 p̄p̄t̄ p̄dam militant. nec gerere rem
 publicam est criminosū. n̄ cum ido
 gerunt ut rem familiarem augeat.
Quilibet quoq; rectores quilibet cle-
 rici si amplius qm̄ decretū ē eis querūt.
 tāqm calūpniatores et concussores.
 iohis sententia condempnant. **M**i-
 lites enim xp̄i sumus. unde ap̄ls. **N**emo
 militans dō implicat se negocijs secu-
 laribus. **E**xistimante aut p̄plo et co-
 gitantib; om̄ib; in cordibus suis de
 iohē ne forte ip̄e eēt xp̄s. **A** **yr.**
Miserunt iudei ab ierosolimis sacer-
 dotes et leuitas ad eum. ut interrogaret
 eum tu quis es? **E**t confessus ē. et
 n̄ negauit. **E**t confessus ē. q; n̄ sum
 ego xp̄s. **C**onfessus est se non eē xp̄m
 et non negauit quod erat scilicet se
 eē p̄cursorem ut sequentia det̄m̄

208 d
ub dñj.

a

Gr̄c. nant. hic humilitas ioh̄is commendatur. quidū infirmitatē suam studuit humilitate agnosce. si celsitudinem meruit optine.

B. Mira cecitas iudeorū. qui cū crederent ioh̄em eē xp̄m. crede nolabant etiā ip̄o ioh̄e attestante xp̄m eē saluatore rem tot signis ac uirtutib' approbatū. Et interrogauerūt eū. Quid ergo. helias es tu. Et dixit. Non sum. Ppha es tu. Et respondit. Hō. Vñc dixit discipulis suis. ioh̄es ip̄e est helias. quia ioh̄es in sp̄u erat helias non in p̄sona. sedm quā dicit hic. se n̄ eē heliam. Idō ioh̄es negauit se eē p̄pham. quia plus erat qm̄ p̄pha. quod alij p̄nunciauerat ostendens. ul' quia nunciū querere intende bant an eēt heliseus in quo figura baptismi p̄cessit. ul' alius ex p̄phis antiquis. Dixerūt ḡ ei. Qs es ut reponsum deni' his qui miserunt nos. **Q**uid dicit. **A** x. **o** vii. **R** u. **L** vii. de te ip̄o. ait. Ego uox clamantis in deserto. parate uia dñi. sicut dixit ysaias p̄pha. ioh̄es est uox. in qua uerbū sonat. id: ostensio et p̄phacia et lucerna ubi dī p̄sentis in ioh̄e per quē clamat. p̄sentis in carne assūpta cui ioh̄es testimoniū phibet iuxta illud. Parauit lucernā xp̄o

meo. Uiam dñi dirigit qui ad p̄cepta eius uitā p̄parat. Vñ illud. Sic diligit me. sermonem meū seruabit. **A** vii.

Et qui missi fuerat. erant ex pharisaeis. Et interrogauerunt eum et dixerunt. Quod ḡ baptizatus sit n̄ es xp̄c neq; helias neq; p̄pha. audierant pharisei in p̄phis xp̄m uenturū et baptizaturū. scientes etiā iordanem figuram baptismi gentile. eūq; heliam et heliseū in figura baptismi sicut pedib' tūsisse. putabant nunc eos surrexisse ad baptizandum. Quia ḡ ioh̄es nullū de his dicit se eē. interrogant quā audacia baptizet. **A** xii. **o** vii.

Respondit eis ioh̄es dicens. Ego quidē baptizo uos in aqua in penitentiam. **o** r. **L** a.

Qui autē p̄ me uentur' est fortior me est. cui non sum digni calciamēta portare. Medi' autē ur̄m stetit. quē uos n̄ scitis. **o** r. **L** xi.

Ipse uos baptizabit in sp̄u sc̄o et in. ac fidicat. Non putet' auaricie quod ago. Baptizo in aqua in penitentia. id: in signū penitentiae purgantis animal lauo corpore et usū baptizandi instituo. parat

q. ap. Rl

nam fortiori me cui calciamenta por-
 tare non sum dignus. tanta est eius
 excellentia super meam paruitatem.
 Intus uos autem medi est quem predicabo sed
 nescitis eum. quia eius humilitate abu-
 timini. Ipse baptizabit in spiritu sancto
 et igni. hoc est et purgatione sanctifica-
 tionis et probatione tribulationis.
 Ut in spiritu sancto id est in igni quem ueni. **B.**
 mittere super terram. Spiritus sanctus per ig-
 nem intelligitur. quia et corda incen-
 dit per amorem. et illuminat per sapi-
 entiam. Sunt qui ita exponunt.
 In spiritu sancto in presenti. in igni in futu-
 ro. Sic enim non renascimur ex qua
 et spiritu sancto in remissionem peccatorum.
 ita tunc de leuib; peccatis cum quibus
 morum per ignem purgatorum quasi
 per baptismum mundabimur. Unde apostolus.
 Uniuscuique opus quale sit ignis proba-
 bit. Evangelista iohannes scripsit. cuius
 non sum dignus ut solua ei corrigiam
 calciamenti. quod ad misterium spectat.
 Mos apud ueteres fuit ut si quis **Albius.**
 eam que sibi competere acciperet uxo-
 rem nollet. ille ei calciamentum sol-
 ueret qui iure propinquitatis eam sibi
 desponsaret. Christus autem sponsus ec-
 clesie fuit. ut ait iohannes. Qui habet
 sponsam. sponsus est. Unde iohannes quia

christus esse putabatur. recte se indignum
 esse denuntiat ad soluendum corrigiam
 eius calciamenti. Quasi dicat. Ego re-
 demptoris uestigia denudare non ualeo.
 quia sponsi nomen in non usurpo. Ut
 ita. Calciamenta ex mortuis anima-
 lib; fiunt. Unde uel quasi calciamentum ap-
 paruit. per quem carne assumpsit. huius
 incarnationis misterium. nemo un-
 quam ad plenum inuestigare potuit.
 Corrigia calciamenti est. ligatura
 tanti misterij. Non ualet ergo iohannes
 ad plenum corrigiam soluere. quia incar-
 nationis misterium non sufficit inue-
 stigare. Cui uentilabrum in manu
 sua. et pmundabit aream suam. et con-
 gregabit triticum suum in horreum.
 paleas autem comburet igni in ercin-
 gubili; Uentilabri opus est. ab in- **hil.**
 fructuosis fructuosa discernere.
 Quod in manu domini situm indicat
 arbitrium potestatis recondentis
 triticum id est perfectos fructus creden-
 tium in horreis. et concremantis
 paleas id est instructuosorum hominum
 inanitate igne iudicij. Uentila-
 bri discretio iusti ex animis. pa-
 rea uel presentis ecclesie figurat. Cuius aree
 purgatio etiam nunc geritur. cum pu-
 si ob manifesta peccata de ecclesia

eiciunt. ul' post mortem diuina di-
strictione dapnant. Int' paleas & zi-
zania distat. quia palee a semine
puri tritici pdeunt. zizania adiu-
sa origine pcreant. Ergo palee
significant illos qui fidei misteris
tribuant. s; leuitate pfidie ab electis
dissentiant. zizania illos qui ope
& pfessione ab electis secernunt. hi
uentilabro hoc non remouent. q
iam iudicati sunt. sed palee uentilat;

- l
a
o
xiii
xiiii
lora
- ¶ **M**ulta qde et alia exhortas euagli. **v**
¶ **H**ec i' bechama. **xiii** q'abat iplo.
¶ **f**ca st' in iordanen ubi erat iohan-
nes baptizans. **o** **xiii**
¶ **T**unc uenit ihc a galilea in ior-
danē ad iohem. ut baptizaret' ab eo.
¶ **M**ultiplicē ob causam saluator a io-
hanne baptizat' est. ut scdm homi-
nem & iusticiam & legis humilitatē
impleret. ut iohis baptisma cōpba-
ret. ut in lauacro credentiū aduen-
tū scī sp̄s monstraret. ut tu n̄ de-
dignareris suscipere baptismū dñi. cū
ipse suscepit baptismū serui. **L. xiiii. m**
¶ **E**t ipse ihc erat incipien' quasi an-
norum t'ginta. ut putabat' fili' ioseph.
¶ **I**hc annorum t'ginta baptizat'. & inci-
pit aptius signa face' & docē. legitimū
tempus etatis ostendens his q' omnē

etatem ul' ad sacerdotiū ul' ad docendū
putant oportunam. Quod non ē
nisi aliquādo miraculo dī contigat in
ieremie & danieli qui ppheticē sp̄m
pueri pcepunt. Tricennalis baptiza-
ti saluatoris etas nobis conuenit. p̄p̄
mysteriū trinitatis. & opationem de-
calogi. Qui g' baptizat' uel gaudet
se ēē baptizatū trīnālis sit in hunc
modum. ut in fide scē trinitatis intel-
ligat & cōpleat decalogū. **o** **xiii**
¶ **I**ohēs aut' phibeat eū dicens. **o**
¶ **A**te debeo baptizari. & tu uenis ad
me. Respondens aut' ihc dixit ei.
¶ **S**ine m̄. sic enim decet nos implere
omnē iusticiā. Tunc dimisit eum.
¶ **V**enit dñs baptizari ut nobis infi-
nuaret mysteriū baptismi. & iustifica-
ret aquas. Seruus aut' expauit. n̄
ad se uenisse ut baptizaretur. cum
nulla in eo culpa esset. Nū intelligi-
tur qd' hic dicit iohēs. ego ate debeo
baptizari. hoc ēē quod ipse alibi ait.
Ecce agn' dī. ecce qui tollit. p. m. dñi
illo g' debuit ipse iohēs baptizari. id
ē a peccato originali mundari. Sed
m̄ inquit dñs me ate baptizari in
aqua. ut tu p̄modū baptizeris a me
in sp̄u. Sic decet nos implere omnē
iusticiā. id ē docē & exemplū dare

omnis iusticie. Qui xpi baptismum .O.
 suscipit. miseret anime sue placens do
 saluti medelam suscipiens. et humilit
 sabbat creatori suo institutioni obe
 dient. primumq; exemplo edificat. Sic
 omem iusticia implet. quia do et sibi
 primo fac quod debet. Cu g iohes
 cognouisset iusticia sic debet impleri.
 tunc dimisit eu baptizari a se et con
 sensit. Quia uera humilitas e qm
 obedientia comes n deserit. officiu
 quod pul expauit obediens impleuit.
Factū l. xii. o. rui. & v. a. xv. .
 est aut cum baptizaret omnis ppl's .
 et ihu baptizato et orante. confestim
 ascendit de aqua. Et ecce apert sunt
 et celi et uidit spm di descendente cor
 porali specie ut colubam uementem
 suple. Et ecce uox de celis. **U**tes fi
 li mī dilecti. in te cōplacuit m. ihu .B.
 baptizato et orante ascendit de aq's
 quib' tactu munde carnis uim ab
 luendi contulerat. ut qui ad lauaciū
 xpi uenerit. peccata deponat. et p
 uirtutū incrementū ascendat. Apertū .J.
 tur celi non reueratione elemētorū.
 s; spūalib' oculis. qā dum undas su .B.
 uis. diuinitatis sue potentia celi
 nobis ianuas pandit. Nec ei tunc
 cepit celū apiri. cui celozū itiora

patebant. s; his ubi uirt' baptismi
 ostendit. quia baptizatis celestis ia
 nua declaratur. Orauit xpc n p se.
 s; ut nos informaret ad orandū. post
 baptisma uicturos. Nam quasi tñsi
 to mari rubro necatos gratulamur
 egyptios. s; in deserto hui mundi ali
 hoste' occurrunt qui sunt uincen
 di donec ad patam ueniam' etnam.
 Unde post collatā scī spē grām i bay
 ptismo. regeneratū amplior eidē spē
 grā p impositionē manū epī dat. Colū
 ba apparuit sup ihm. ut docetur eis
 solis qui in simplicitate baptizati sunt
 unctionē scī spē affuturam. Corpora
 li specie descendit ut colūba. ut mon
 straret qd baptizati in corpe ei quod e
 ecclia accipiunt spm scīm. Et notan
 dum quod n coruus s; colūba attulit
 ramū oliue in archa noe. quia bay
 ptizatorū aliq; deserunt eccliam. aliq; pa
 cifice remanent in ecclā. Ramū oli
 ue uirentib' folijs in ore colūbe. sig
 nificat grām spē scī. habundantē ub
 uite. Quod lucas dicit in te cōplacu
 it m. tale est ac si dicat. In te pla
 citū meum constitui. hoc e pte ge
 rere qd m placet. Qd ū math's dic.
 in quo m cōplacui. ita exponit. Q
 penitendo corrigit que male fecit.

in quo penitet sibi displicet quod fecit.
Et quia pat̄ om̄ps humano in locu-
tus ait. penitet me fecisse hominē.
videt̄ sibi displicuisse in peccatorib⁹.
In solo autē xp̄o sibi cōplacuit. quia
n̄ se eum creasse hominem penituit.
quōdoquidem nullū in eo peccatum
fuit. Unde dauid. Iuravit dñs et
n̄ penitebit eū. tu es sacerdos in et̄-
nū. **av̄s** **S** **cōcoz** **diaeū** **B.** **O.**
Intelligat euglīstas cū non eā-
dem locutione retulerunt eandem
retulisse sententiā. Que diuīsal
locutionū ad hoc utilis est. ne uno
in dictū min⁹ intelligat̄. et alit̄ qm̄
se res habet int̄pretet̄. **B.** **O.**
Mysterium
trinitatis in baptismo xp̄i monst̄-
tur. fili⁹ baptizat̄. sp̄s sc̄s descendit
in specie colūbe. uox patris testimo-
niū filio p̄bentis audit̄. Colūba ap-
paruit sup caput ih̄u. ne uox pa-
tris putaret̄ eē facta ad ioh̄em non
ad dñm. S; et hoc quod uox patris
intonuit n̄ docet filiū. s; nobis qd̄
credē debeat̄ ostendit̄. baptizatū
scilicet a ioh̄e uerū eē dī filiū. Nos
quoq; p̄ aquā abluionis et sp̄m sc̄i
ficationis patris uocis adoptione
dei posse filios effici. litterā sic lege.
Udit ih̄c et qui cū eo erant sp̄m
dei id est rem significantē sp̄m sc̄m

descendentē ut colūbam hoc est sic
rem que uere colūba erat ad hoc
significandū assūpta. Utrū colūba
nouit̄ creata fuerit et post pactum
officiū soluta in eleūta nec ne nichil
nr̄a int̄ est. Sic quoq; legendū est
quod mare⁹ ait. Udit celos ap̄tos.
id ē significari celozū ap̄tionem bay-
tizatis. **B.** **O.** Naturā colūbe uideam⁹. ut
nobis inde uite instituta sumam⁹.
Nullū ore ul' unguib⁹ ledit. ne
minimal quidē musculas ul' uermi-
culos. Uideam⁹ ne dentes nr̄i sint ar-
ma et sagitte. contineam⁹ manū a rā-
pinis. Qui furabat̄ iam n̄ furet̄.
magis autē laboret opando manū
suis ut habeat unde t̄buat neces-
sitatē patienti. Nam et colūba se-
pe alienos quasi suos fert̄ alere pul-
los. Ipsa t̄re fructib⁹ et semine pala-
t̄. Audiam⁹ ap̄tm. Bonū ē n̄ man-
ducare carnē. et n̄ bibē unum. **S.**
Gemitū p̄ cantu habet. Proceum⁹
coram dō qui fecit nos. Risus nr̄i
luctum conuertat̄. et gaudiū in
merorem. Beati lugentes. quā-
si consolabunt̄. **S.** Sup aquas sc̄s
consueuit. ut uenturi raptum
accipitris p̄uisa i aquis t̄bra de-
clinet. Et nos sup fluenta scrip-

turarū sedeam⁹ quarū speculū edo-
 chi dimoscere ⁊ ꝑcauere ualeamus
 mīdial hostis antiq. hinc illud.
 Oculi ei colūbe que lacte sunt lote:
 ⁊ residēt iuxta fluēta plenissi-
 ma. Adificare solent: in forami-
 nib⁹ petre. In cauerna macerie.
 Petra xp̄c est: cui in cruce man⁹
 claus. latus ē lancea ꝑforatū. Ma-
 cerna ei: est uirt⁹ scōrum coaduna-
 ta. Cauerna in ea sūn fratne dilec-
 tionis: in quo dum teneros in fide
 nutriunt quasi nidificantibus
 colūbis in se locum pandunt. hīc
 illud. Surge amica mea speciosa
 mea ⁊ ueni: colūba mea in forami-
 nib⁹ petre. in cauerna macerie.
 hec septem uirtutis exempla re-
 cte cōmemorauim⁹: q̄a sc̄i sp̄c qui
 in colūba descendit septiformis ē
 gr̄a. Querit⁹ quare baptism⁹ suc-
 cesserit circūcisioni. Ut enī beat⁹
 Gregori⁹ ait q̄rto libro in iob: quod
 apud nos ualet aq̄ baptismi. hoc
 egit apud ueteres ulꝑ paruulis so-
 la fides. ulꝑ maiorib⁹ uirt⁹ sacrifi-
 ciorū: ulꝑ phis qui ex abrahe stirpe
 ꝑuerunt misterū circūcisionis.
 Solutio. Decebat nouū regem no-
 uā legē instituere. inimicitias int̄

iudeos ⁊ gentiles solue. ut duo ppli
 in unū iungeret⁹ ⁊ fierent ppl̄s un⁹.
 Quare necesse fuit inimicitiarū
 causas uidelicet iudeorū rit⁹ quos
 gentiles abhorrebant euacuare: ⁊
 alia sacramta q̄ utriq; cōmutua
 forent substituere. ꝑꝑt hoc quoq;
 baptism⁹ circūcisionis loco subijt.
 quia circūcisio imꝑfectū erat sa-
 cramentum. ut pote marib⁹ solis atti-
 nens. Baptism⁹ ū ꝑfectū est sacram-
 tum: quia utriq; serui sine dolore
 cōmendat⁹. In aq̄ ū ideo uniformit̄
 consecrat⁹ baptism⁹. quia de xp̄i la-
 cere manauit aqua. ⁊ quia nullus
 liquor adeo ualet ad abluendū sic a-
 qua: ⁊ apud om̄s facile acquiri ne-
 se aliq̄s ꝑꝑt inopiā excusaret. Nota
 quia multipliciter accipit⁹ baptism⁹.
 Baptismorū nāq; unū tantū est aq̄
 ut iohannis: quod remissionē pec-
 catorū n̄ dedit. Aliud in igne ulꝑ spū
 quo baptizati sunt apli in die pen-
 tecostes. Unde illud. Vos autē bapti-
 zabimini spū sc̄o. Tertiū in aqua ⁊
 spū: quo baptizauerunt apli. Qū-
 tum in sanguinis effusione. Tria
 uisibilia. id ē sacerdos. baptizandus.
 aqua. sc̄ in baptisinate: ⁊ tria iui-
 sibilia id est fides. anima. sp̄c sc̄s. de-

tum dñs ut ait ambrosius in p̄mo
libro de sacramētis id eo p̄or descendit
in baptismum quā sp̄s sc̄i. cū in ecō-
uerso fiat: quia dñs non indigebat
mundari. Nobis autē uirtus et p̄sentia
t̄nitatis que in baptisinate xp̄i ma-
nifesta est: inuisibilit̄ opat̄ i bap-
tismatis inuisibilis sacramēto; Sacra-
mētum ū est inuisibile signū inuisibi-
lis gr̄e. Ueluti cū quis baptizatur.
ip̄a exterior corporis ablutio quā uide-
mus signū est interioris ablutionis
anime que consistit in remissione
peccatorū. Aqua etiam purgans ex-
ceri a sordibus corporalib⁹: signū ē fidi
mundantis interi⁹ a peccatis. Sacer-
dos quoq; lauans in aqua designat
sp̄m infide remittentē peccata. Vidē-
dum tamē est de hoc sacramēto sicut
de alijs quia nichil refert a quocūq;
det̄ ministro. Minist̄ enī ministr̄:
xp̄s baptizat. Uñ illud. hic ē qui
baptizat. Quia p̄p̄t̄ siue a clericis
siue a laicis seu etiā a mulieribus
necessitate imminente det̄: n̄ ta-
men reiterat̄. Hoc sacramētum sic
sacramētum altaris. alij ad uitā alij
ad mortem accipiunt. Qui enī uē
accēdunt et rem et sacramētum ac-
cipiunt. qui fide sacramētū tantum.

Uñ si post modū respuerit n̄ rebaptiza-
bunt. Forma autē baptismi. s̄t ista
uerba. In noīe pat̄s et filij et sp̄s sc̄i.
ul̄ equi polleucia. Dñs enim genera-
lit̄ instituens baptismū p̄cepit
dicens. Ite docete om̄s gentes. bap-
tizantes eos in nomine pat̄s et filij
et sp̄s sc̄i. A morte xp̄i et sanguinis
effusione habet baptismi uirtutē
et efficaciam sicut alia sacramēta. si-
ue ante legem. siue in lege. Ph̄s
enim xp̄s que facta sunt dimittit.
adiuuat ne ampli⁹ fiant. p̄ducit
ubi om̄ino fieri n̄ possunt. facit
ut lex impleat̄. ut natura libe-
retur. ne peccatū dominet̄. *1. cor. 13.*

Et testimoniū p̄hibuit ioh̄es
dicens. Quia uidi sp̄m descenden-
tem quasi colūbam de celo: et man-
sit sup̄ eū. Et ego nesciebā eū. Nesciebat eū subaudis tam alte tam
subtilit̄: qm̄ sp̄m in eum descenden-
te cognouit. Tunc enim dicitur
quod dñs retentur⁹ sibi eēt sicut
et aliorum sacramētorū baptismi
sui potestatem. siue p̄sens in trā-
ue absens corpe in celo: et nulli eū
seruo datur⁹ eēt. Non inuenies
aliquē ap̄torū dixisse meū bap-
tismū. inuenies autē dixisse meū

euglium. Et hoc quod dicit. S; qui
 misit me baptizare in aqua: ille n̄
 d̄r. Sup̄ quē uideris sp̄m̄ descenden-
 tem ⁊ manentē sup̄ eum: hic est
 qui baptizat in sp̄u sc̄o. Et ego uy-
 di ⁊ testimonijū phibuy. quia hic
 est filius d̄i. Pulchre addidit ma-
 nentem sup̄ eū. Propriū est enim
 mediatoris nr̄i: ut nūq̄m̄ sp̄s sc̄s
 recedat ab eo. fidelibus autē ejus
 aliq̄ndo conferit: aliq̄ndo tollit.
 Quibusdā tam̄ ad amorem d̄i ⁊ p̄p̄-
 tati conseruandū numq̄m̄ abest.
 unde ipse ait illis. Vos autē cog-
 noscetis eum: quia apud manebit
 ⁊ i uobis erit. Iohes iuxta audito-
 rum capacitātē alibi ih̄m̄ p̄dicat
 urū fortiozem se: hic ū filiū deꝝ.
 hinc est quod paulus ait. Quali
 paruulis in xp̄o. lac potum dedi uo-
 bis non escam. Int̄ sapientes autē
 sapentiā loq̄m̄. **o. xv. ⁊ vi. l. xv.**
Tunc ih̄c ductus est in desertū
 a sp̄u ut temptaret̄ a diabolo. Con-
 sulre lucas p̄mo posuit. ih̄c autē ple-
 nus sp̄u sc̄o regressus ē a iordāne.
 ne dubitaret̄ a quo sp̄u ductus fuit
 in desertū sc̄dm̄ machm̄ ul̄ expulsus
 sc̄dm̄ marcū. Peuldubio n̄ uirtu-
 te mali sp̄s ih̄c agit̄ in desertum:

s; uoluntate sui sp̄s ut sterna ad
 usariū. Ubi nobis p̄monstrat: ut
 p̄ baptismū accingam̄ fortit̄ cont̄
 diaboliū. relictis mundi illecebs ⁊
 societate prauorū. **o. xvi. l. xvi.**
Et cū ieiunasset q̄draginta dieb̄
 ⁊ qua draginta noctibus p̄ea
 esuruit. Optulit se temptatorꝝ xl̄
 dieb̄ ⁊ xl̄ noctib̄: ut indicet quia
 siue hic p̄p̄era blandiunt̄ quod ad di-
 es p̄tinet siue adūsā feriant quod
 noctis figure congruit. semp̄ fidelib̄
 adest adūsariū. non cessant eos impe-
 dire temptando. Esuruit corpe: ut
 diabolo tribueret̄ tēptandi occasio. ⁊
 unceret̄ ab homine cuiꝝ morte ⁊ ca-
 lamitatib̄ glabat̄. Mouebat̄ diabolus
 quadraginta dierū ieiunio. sciebat
 totidem dieb̄ aqual̄ abyssi effusas. ex-
 ploratā reppmissionis terrā. moysi le-
 gē adō datā. filios isrl̄ cōtīde annis ī
 heremo pane angloxyuisse. Cū ū
 sensit p̄ ieiunijū esurire dn̄m. qd̄
 non de moysi ul̄ heh̄ya legit̄ ut p̄
 ieiunia esurierint: accessit tēptan-
 do longe motus malicie uoto. Decē
 sunt p̄cepta legis. ⁊ quadripartit̄ est
 mundus. quod significat iā grām x̄
 diffusam p̄ mundū. qui ieiunauit
 spacio q̄draginta dierū. In quo ieu-

mo quasi clamabat. abstinete uos
a desiderijs huius seculi. In comestione
et bibitione post resurrectionem uelut
clamabat. ecce ego uobiscum usque
ad consummationem seculi. Unde quoniam
fidum gloriem. tam sperando iam pas-
cium. Congruue ieiunium quadrage-
sime statutum est esse continue dominice
passionis. quia significat nos debere
a mundi amicitia continere ut dominum
sequi ualeamus. In abstinentia autem
quadragesimi numerus custodi-
tur. quia uirtus decalogi per uirtutes
euangelij impletur cum euangelium custodit.
Uel quia per decalogum dominum et primum
diligere precipiunt. et motu corporis quod
ex quatuor subsistit elementis cari-
tatis dei et primi uiolat. apte ad dilu-
enda peccata in quadragesimum
numerum tempus penitentie surgit.
Et accedens temptator dixit ei.
Si filius dei es. dic ut lapides isti panes
fiant. Qui respondens dixit. Non
in solo pane uiuit homo. sed in omni
uero quod procedit de ore dei. Credidit
aliquando diabolus debellatorem suum
uenisse in mundum. sic per obsessum
hominem dixit. Quid nobis et tibi
filius dei. Venisti ante tempus cor-
re nos. Omnia tamen illi esse dubita-

uit. mortalia patiendo. Septimum
dixit dominus. quod humilitate non poten-
tia opposuerat uincere diabolum. In-
tendebat demonium princeps ex muta-
tione lapidum in panes uirtutem
potestatis in deo agnosceret. et in homi-
ne oblectamento cibi patientiam e-
surationis illudere. Verum dominus de
deuteronomio testimonium sumens
ostendit non in pane hoc solita-
rio sed in omni uero dei alimoniam et
nitatis esse sperandam. Tribus modis
temptatio fit. suggestionem. delec-
tationem. consensum. Christus autem sug-
gestionem sola temptatus est. quod de-
lectatio peccati mentem eius non mo-
mordit. Non indignum temptatus
fuit illi qui occidi uenerat. ut
sua temptatione nostras uinceret. sicut
sua morte nostra tulit peccata. Tunc
assumpsit eum diabolus in sanctam ciui-
tatem. et statuit eum super pinnacu-
lum templi. Non mirum si se permisit
ab illo assumi et duci et statui. qui
se protulit a membris illius crucifigi. Po-
test autem sic intelligi. Assumpsit eum
diabolus id est temptando inuasit. et
statuit eum super pinnam templi. id
occasio fuit quare dominus a suo spiritu
ductus et statutus illic. Pinnam uel pin-

naculum est fastigiū. id: sūmitā.
 Solebant enim antiqui sicut ad-
 huc fit in plurib' locis supiora do-
 morū ul' templorū facē plano sce-
 mate: ut ibi possent stare & agere
 quod uellent. Unde dñs ad aplos.
 Quod in aure auditis: p̄dicare sup
 tecta. Scā autē ciuitas iherl'm di-
 cebat: in qua templū & culc' dei
 scdm legem moysi. Et dixit ei. Si fi-
 lii es: mitte te deorsū. Sc̄ptū ē
 enī: q̄ anglii suis madauit de te.
 & in manib; tollent te: ne forte of-
 fendas ad lapidem pedem tuū. In oī-
 bus temptationib' hoc agit diabo-
 lus ut intelligat si fili' dī sit. S; do-
 minū sic responsionē tempat: ut
 eum relinquat ambigū. Dicēs
 mitte te deorsum. qui oīal' p̄cipi-
 tare satagit: infirm' ostendit: nā
 p̄suade potest: p̄cipitare n̄ potest.
 Testimoniū quod inducit n̄ de x̄
 tantū: s; de oīi uiro scō p̄phetia ē.
 Ieronim' p̄s. x̄c. sic exponit. Qui-
 cūq; duas naturas dī & hominis p̄-
 fectas crediderit in saluatore: hic
 anglicis manib; uallat'. ad lapide
 id: ad xp̄m n̄ offendit pedem suū.
 qui lapis est offensionis: & pet' scan-
 dali. dñs de eodem p̄s. In manib;

anglorū sublat' est dñs qm̄ assūptū
 est in celū: n̄ quia si n̄ potarent rui-
 curus erat. s; q̄ obsequabant' regi.
 Quod si dicas meliores sunt qui por-
 tant qm̄ qui portat': respondebo.
 Ergo iūnta meliora sunt homini-
 bus. Tacuit autē ēguersator d' sui
 ēculcatione non subiungens filium
 dī sup aspidem & basiliscū ambulatu-
 rū. & ēculcaturū leonē & draconē.
 ait illi ih̄c. Rursus sc̄ptum ē. Non
 tēptabis dñm dñm tuum. Veris sc̄p-
 turarū frangit clipeis. falsas diabo-
 li sagittas de sc̄pturis. qui ul' falsa
 p̄ponit. ul' ueris falsa p̄suade cona-
 tur. Testimonia deutonomij p̄tu-
 lit dñs: ut scde legis sacramta mon-
 straret. Suggerebat' ei q̄si homini.
 ut signo aliq' exploraret q̄ntū apd
 dñm ualeret. S; sc̄ptū ē homini ne
 dñm tēptare audeat q̄ndo habet q̄d
 faciat ut quod caue oportet euadat.
 Inde est illud. Si uos p̄secuti fuerit
 in una ciuitate: fugite in aliā. Post
 qm̄ ū deficit humana p̄uidencia
 si homo se totū diuine cōmittit
 potentie: n̄ est dicenda tēptatio.
 Nunc autē xp̄c potat alit' de tem-
 plo descendē: qm̄ p̄actantiā se p̄ci-
 pitare. Iherū assūpsit eū diabolus

in montem excelsum uade: et ostendit ei omnia regna mundi et gloriam eorum et dixit illi. Hec omnia tibi dabo: si cadens adoraueris me. In monte id est super montem ostendit regna: non quod uisum est qui omnia uidet amplificauerit: sed quantum in se fuit uerbo et promissione ostendit uanitatem humane pompe quam amabat quasi speciosam suadens domino ut uel sic eum sibi subiceret. Bene quod lucas commemorat in momento temporis temporalia monstrantur: quia cito cadunt humane potestates. Dicens hec omnia tibi dabo. superbe loquitur: non quod omnia regna dare posset. Percidens adorauerit dictum est: quia adoraturus diabolum ante corruit. Nota quod omnis potestas et ordinatio potestatum a deo est: sed a malo potestatis ambitio. Potestas itaque diabolo ad tempus promissa non mala est: sed his qui ambiendo male utitur potestate malus est. Tunc dicit ei ihesu. Uade satanas. Scriptum est. Dominum tuum adorabis: et illi soli seruies. Non ut quidam putant satanas et petrus eadem sententia damnantur. Petro enim dicitur. uade reus satanas. id est sequere me. qui contrarius est uoluntati mee. hic non dicitur

retro: ut subaudiatur uade in ignem eternum. Omni homini scriptum est. dominum adorare eique soli seruire. Grece lata dicitur seruitus illa que soli deo conuenit non creature. Unde ydolatriam nuncupantur hi qui sacrificia que uni deo debentur idolis impendunt. Nulla autem est seruitus communis siue deo siue homini. Unde etiam seruus dicitur latine: quod dulos dicitur grece. Iubeimur ergo per caritatem seruire inuicem quod grece est dulium: et deo soli quod grece est lactium. **H**ec consummata omni temptatione: **T**unc reliquit eum diabolus usque ad tempus. **E**ratque cum bestiis. **R** VII. **Q** VII. **E**t ecce angeli accesserunt: et ministrabant ei. Consummata omni temptatione dicitur: quia his tribus temptationibus continentur origines omnium uiciorum iohanne attestante quod ait. Omne quod in mundo est concupiscentia carnis est: et concupiscentia oculorum et superbia uite. Et in euangelica parabola tribus rebus negotiis ab eterne uite dapibus excluduntur. Primum dicitur. Illi emi. et cetera. Alii dicitur. Iuga bouem quinq; Alii dicitur. Uxorē duri. Uxoril appetit ad concupiscentiam pertinet: sicut gula. Illi emptio ad auariciam et superbiā. Phario quinq; in

a

genū. refert ad concupiscentiā oclorū
 ubi curiositas ē r uana glā. Triplici
 celo hostis cotidē arma defensionis op
 pone: ut concupiscentia carnis pel
 lar ieiunio. auaricia elemosinis. ia
 stantia precib. Antiquū hominē
 supauit diabolus gula. in uetito po
 mo. Uana glā supauit eum dicens.
 eris sic dū. Auaricia enī supauit
 eū: qñdo dī scientes bonū r malū.
 Auaricia enī recte dicitur sublimitā
 ambitioni. Sic etiā temptauit do
 minū. s; uict recessit. Dauid goli
 at tribus lapidib de torrente pstra
 uit. xpc diabolū tribus testimonijs
 de lege. Que autē temptationū pma
 fuerit. que media que ue ultima. r
 in qua forma tēptator accesserit. an
 in sua ppa an in specie hominis assūp
 ta. n̄ multū refert ignorare. Reli
 quit eū diabolus usq; ad tēp. postea p
 uides apse eū impugnatur. Sic eti
 am qñdo n̄ pualet in tēptatione a
 nobis recedit. usq; ad aliud tempus.
 In bestial dñs cōmorat ut homo. Bī o
 ministerio utit anglico ut ds. V cū.
 nos cū in heremo scē conūlationis
 bestiales hominū more toleram. mi
 nisteriū anglorū merem. a quib
 corpe soluti ad etna gaudia trans

feramur. A xvi.

A Altera die iterū stabat iohēs r ex
 discipulis ei duo. Et respiciens
 ihū ambulantē dixit. Ecce agnus
 dei: ecce qui tollit peccatū mundi. Ti
 pice iohēs id: ppls grē alta die id: p
 legem cognoscit agnū quo redimim.
 Ambulatio ihū dispensationē incar
 nationis qua nobis exempla uiuen
 di dedit insinuat. sic mansio eius
 etnitate diuinitatis. Stacio ū io
 hū r discipulorū ei ostendit qā ipē
 illā uirtutū arcē conscenderat aqua
 nullis tēptationib poterat deici: r
 discipuli magisteriū ei corde sequeban
 tur. Ue autē. Stabat iohēs id: ces
 sabat lex tamē testimoniū phibens
 xpo. Deambulabat ihc id est grā hie
 r inde colligens. Agnū innocens im
 moland pfigurat in agno paschali
 quom peccata tollat. apls petrus
 ostendit dicens. Non corruptibili
 argento ul auro redēpti estis de ua
 na urā conūlatione patne tradi
 tionis: s; p̄cioso sanguine quasi ag
 ni incontaminati r immaculati
 ihū xpi. Et iohēs in apocalipsi. Q
 dilexit nos r lauit nos a peccatis
 nr̄is. in sanguine suo. Non solum
 aut lauit nos qñ sanguinē suū

s
 s
 s
 B. i
 omel.
 B. i
 omel.

dedit p nobis. uel qñ baptizati in
misterio passionis illi. uerū etiam
cotidie lauat nos in sanguine suo.
cū eiusde beate passionis memoria
ad altare replicatur: cū panis ⁊ ui
ui creatura in sacramentum carnis
⁊ sanguinis ei in effabili spē scifi
catione cōsuet. Peccatū mundi
dicit originale peccatū: qd p p̄mū
hominē int̄iuit in uniuersū genu
humanū. Et audierūt eum duo
discipuli loquentē. ⁊ secuti sūt ih̄m.
Conuulsi autē ih̄c. ⁊ uident eos seq̄n
tes se. dic̄ eis. Quid queritis? Deside
rantib⁹ p̄cipere uerbum gr̄e potius
ab ipso qm̄ a ioh̄e: dat fiduciam
quecūq; uellent int̄rogandi. Cō
uersus quasi faciem p̄biuit dū de
maiestate descendit ut posset ui
deri. dū p umbra legis eugl̄ij lucē
exhibuit. Qd̄ dixerūt; Rabbi qd̄
dicit̄ int̄pretatū magist̄. Ubi ha
bitas? Dicit eis. Venite ⁊ uidece.
Nolebant cōsuetorie magist̄ uerita
tis p̄fari; s; mansionē querebant
ut plenū ab eo possent instrui. Am
monent ḡ nos ut quotiens in car
nationis dñi cōsuetū ad m̄tem re
ducim⁹: sollicito corde eū rogem⁹
ut habitationē et̄ne mansionis

nobis dignet̄ ostendē. Venite testi
monio ioh̄is a lege recedentes. uenite
credendo. bonis opib⁹ insistendo: ⁊
intelligetis. Uenerūt ⁊ uiderunt
ubi maneret: ⁊ apud eum manserūt
die illo. hora autē erat q̄si decima.
Manserūt die illo apud dñm feli
citer uespam expectantes: quia om̄s
electi post opum bonozū p̄fectionē
cū illo s̄ acturi diē illū de quo p̄ph̄a
dicit. Melior ē dies una. in atriu
cul sup milia. Merito situti sunt
eū hora. decima: quia uenerat tē
pus ut impleret̄ p̄ dilectionem leḡ
habens decē p̄cepta: que a iudeis n̄
implebat̄ p̄ timorē; Vñ dñs. Non ue
ni solūe legē. s; implere. Erat autē
andreas fr̄ symonis pet̄ un⁹ ḡduob⁹
qui audierant a ioh̄e: ⁊ secuti fuerāt
eū. In fide n̄ querit̄ annozū multi
tudo nec paucitas. Andreas minor
erat symone etate: ⁊ cū ih̄m p̄or in
uenit. statim; inuentū nuntiat fr̄i
ut sicut ē sanguine sit germanū
⁊ fide. Et hoc est qd̄ dicit. **A** xviiij
Huenit hic p̄mū fr̄m suū symonē.
⁊ dicit ei. Inuenimus messyā: quod ē
int̄pretatū xp̄c. Et adduxit eum
ad ih̄m. Intuit⁹ autē eū ih̄c dixit. Tu
es symon fili iohanna. tu uocabis

chepal: quod interpretatur petrus. Et
 phas hebreu e r syru. petrus grecu .du.
 r latinu. r in utroq lingua nom a pe-
 tra derivatu est. Vocatur aut petrus
 ob robur mentis. quia solidissime pe-
 tre xpo adhesit. Et notandu qd hic eu. cap
 petrus nom accepit. n ubi ait illi chvru
 isc. Tu es petrus. r sup hanc petra.
 e. m. Nec ubi marcus duodeci dis-
 cipulos singillatim comemorans dixit.
 qd imposuerit ei nom. uocaretur
 petrus. hoc nom recolendo ait. **A xviii**
H crastino voluit exire in galilea.
 r inuenit philippu. r dicit ei. Se-
 quere me. Erat aut philippus a
 bethsaida ciuitate andree r petri.
 Galilea interpretatur transmigra-
 tio. ul reuelatio. Tnsmigrat
 homo de uicis ad uirtutes. r post de-
 uirtute in uirtute. r sic fit ei reue-
 latio. ut uideat ds deoru in syon.
 Vocatur g dñs discipulos ad sequen-
 dum id: imitandu se erit a iudea
 ubi erat iohes baptizans in galile-
 am loci nomine inuenit. ut sicut
 ipe pficiebat sapientia. r sicut p
 passionel intuit in glam. sic etia
 imitatores sui. Bethsaida interpretatur
 domus uenatoru. in quo notatur ani-
 mus r officiu istoru. Venatores eni

dei erant. in capiendis animabus.
 Unde philippus anqum fiat aplos uo-
 cat nathanaele. Inuenit philip-
 pus nathanael. r dicit ei. Quem
 scordis scripsit moyses in lege r pphie. inue-
 nimus ihu filiu ioseph a nazareth.
 Et dixit ei nathanael. Anazareth
 potest aliquid boni ee. Dicit ei phi-
 lippus. Veni r iude. Quia nathana-
 el peritus erat in scripturis qndo audi-
 uit a nazareth. tu ex illi nomini
 interpretatione. quia scripture ihu
 nazareu uocant statim erectus in
 spem dixit. Anazareth potest aliqd
 boni ee. Hoc bn potest pnuntia-
 ri sine subinterrogatione. siue non.
 Nazareth interpretatur mundicie. si-
 ue flos ei. siue separata. Pperea eti-
 am nathanael n fuit unus de duo-
 decim. quia peritus erat in lege. r do-
 minu idiotas elegit unde confunde-
 ret mundu. ul fortassis mirat na-
 thanael qd de galilea n a iudea sur-
 geret. ppha ait. Anazareth potest
 aliqd boni ee. Uidit ihc nathana-
 elem uenientem ad se. r dicit de eo.
 Ecce uere isrlita. in quo dolus n
 est. Dicit ei nathanael. Unde me-
 nosti. Respondit ihc. r dixit ei.
 Pri qm te philippus uocaret cu ees

av.

ar.

a.

sub ficu. uidi te. Respondit ei na-
thanael et ait. Rabbi. tu es filius dei.
tu es rex israel. Quia cognouit na-
thanael dominum corporaliter absentem
uidisse que ipse in alio loco gesserat.
id est quomodo et ubi sub quadam arbore ficu
uocat^r sit a philippo quod est iudici-
um ditatis. fateor non solum rabbi id est
magistrum. sed et dei filium ac regem is-
rael id est christum. In quo probatur esse
israelita id est uir uidentis dominum qui sine
dolo erat hoc est sine simulatione.
Si enim peccata habebat confite-
batur ea. Pharisei uero dolosi sunt.
qui se bonos predicant cum sint mali.
Inuenimus arborem ficu maledictam.
fructum non habuit. Et cum adam et
eua peccasset. de foliis ficulneis suc-
cinctoria sibi fecerunt. Folia ergo il-
la peccata intelliguntur. Erat autem
nathanael sub arbore ficu tanquam
sub umbra mortis. quando lumen ortum
est ei. Nathanael donum dei interpre-
tat. Et non dono dei quisque uocetur.
numquam reatum pro peccato transgressionis eua-
det. Respondit ihesus et dixit ei. Quia
dixi tibi uidi te sub ficu credis. maui-
sus uidebis. Et dicit ei. Dominus autem di-
co uobis uidebitis celos apertos. et an-
gelos dei ascendentes et descendentes

super filium hominis. Plus est quod
dominus nos uocatos iustificauit. quam
quod nos uidit iacentes sub umbra
mortis. Quando iacob uidit sca-
lam et angelos ascendentes et descen-
tes. et lapidem suppositum capiti suo
unxit. significatio totum erat. la-
pis ergo christus intelligitur. Angeli boni pre-
dicatores sunt in ecclesia. qui predicando
filium hominis. ascendunt et descen-
dunt. cum sublimitate diuinitatis et
humanitatis infirma nuntiant.
Ascendunt cum docent. quia in prin-
cipio erat uerbum. descendunt cum
adiungunt quia uerbum caro factum
est. **L. xvii. O. xviii. R. xviii.**
Et regressus est ihesus in uirtute
ipse in galileam. Et fama erit per uni-
uersam regionem de illo. Et ipse
docebat in synagogis eorum. et magni-
ficabatur ab omnibus. Uirtute ipse signa
miraculorum intellige. sicut alibi
iudei inquit. Ubi huic sapientia
hec. et uirtus. Sapientiam uidebit
cet ad doctrinam. uirtute uero ad opera
referentes. **L. xviii.**
Et uenit nazareth ubi erat mi-
seratus. et intrauit secundum consuetu-
dinem suam die sabbati in synagogam
ihesus intrauit cum aliis. ut ad imple-

rit grā celesti ritū legis. Judeorum. v. 2ay
 pprie synagoga dici solet. qmuis di
 cha sit ecclesia. Nraim ū nūqm apli
 dixerunt synagogā. s; semp ecclām
 siue discernendi causa. siue quod it
 congregationē unde synagoga. r
 conuocationē unde ecclesia nom accē
 pit distet aliquid. qd scilicet con
 gregari r pecora solet. cūocari aū
 magis est utentiū ratione. ut sē
 homines. Ideoq; noue grē pplm u. B.
 si est doctoribus debē uocari ecclā.
 maiori dignitate cōuocati in uni
 tate fidei. Et surrexit legē. r tra
 dit est illi liber. pphe ysaię. Judici
 um fuit humilitatis: suscipe lecto
 ris officium. Verū etiā scēptura de ip
 so p ipsum nobis erat apienda r ad
 implenda. Et ut reuoluit librum:
 inuenit locū ubi scēptum erat.
 Spē dñi sup me ppē quod unxit
 me. euglizare paupibus misit me.
 pdicare captiuos remissionē. r cecis
 uisū. dimitte contractos in remis
 sionem. pdicare annū dñi acceptū.
 r diē retributionis. librū pphe clau
 sū accepit s; reuolutū legit. qā mi
 steriū incarnationis sue in pphe
 cis obscurū. r pūl suscepit imple
 dū. r post mortalibus apuit intelli

gendum. Uictus fuit in ucto mat's
 scō spū p consortibus suis. cui uncti
 onis sacramētū r manifestatio fuit
 qd in baptismo sup eū spē scs in specie
 colūbe apparuit. Paupib' id; genti
 libus euglizauit resurrectionē per
 pcones suos. captiuos id; pplō iudeo
 rum captiuato in peccatis pdicauit
 remissionem peccatorū. cecis id; pha
 riseis ū intelligentib' legem pdicauit
 uisum. hoc est intellectum scrip
 turarū. Contractos dicit ul' corde
 contractos. ul' legis onere pressos. annū
 dñi temp' pdicationis ei: diē retribu
 tionis ultimū iudiciū. hinc scēptū
 est. Si uos fili' liberauerit: uere li
 beri eritis. Et de contractis. Sacri
 ficiū dō spē contubulat: cor contritū
 r humiliatū dō ū despiciet. R illud.
 Qui sanat contritos corde: r alligat
 conuentiones eorū. De anno dñi diē
 etiā dauid: benedices corone anni be
 nignitatis tue. De die retributionis
 scēptū est. fili' hominis uentur' est
 in glā sua. cū anglis suis: r tunc red
 det unicuiq; scdm opa sua. Et cū pli
 casset librū: reddidit ministro r se
 dit. Cū eēt in mundo dñs locut' est
 docens in synagoga: s; r ad celestia re
 gna regressurus reliquit officium

euglizandi ministris euglyz et rese-
dit in dextera patris. Stans legit
et libro reddito sedit: quia stando
in mundo opat est nobis uia pfici-
endi et sensu doctine. residens uero in
dextera patris docuit nos post labo-
rem habituros requie. Stare e-
nim opantis est. sedere uero quiescen-
tis uel iudicantis. Quicumque ergo p-
dicator uerbi surgat legat et re-
sedeat: hoc est opetur. p-dicet. et sic
p-mia quietis expectet. Reuolu-
to libro legit: quia ecclia misso spu
omnem ueritatem docuit. librum
plicatum ministro reddidit. quia non
omnia omnibus dicenda sunt: sed p cap-
tu audientium committit doctori
dispensandum. Et omnium in synago-
ga oculi erant intendentes in eum.
Cepit autem dicere ad illos. quod hodie
impleta est hec scriptura in auribus
uestris. Impletam dicit esse scripturam:
quia sicut illa p-dixerat ipse fa-
ciebat. **M. xx. R. iy.**

Exinde cepit ihc p-dicare et dicere.
R. Quoniam impletum est tempus. **M.** Pe-
nitentiam agite. **R.** Et credite eu-
glio. **M.** Appropinquabit enim re-
gnum celorum. Impletum est illud ni-
mirum tempus: de quo dicit ap-ls.

Postquam uenit plenitudo temporis
misit deus filium suum factum ex multi-
tudo factum sub lege: ut eos qui sub
lege erant redimeret. Amaritu-
dinem radicis. dulcedo pomum con-
pensat. picula maris spes delectat:
dolorem medicine spes salutis mi-
tigat: qui desiderat nucleum. nucem
frangat. Similiter si penitentiam
agat: qui uult ad eum bono. Preco-
nia christi narrare possunt qui ad
palmam indulgentie meruerunt
peruenire: unde per penitentiam p-dica-
tores eliguntur. Credite euglio: non
enim credideritis non intelligetis.
Non sunt bona opera ut sit fides:
sed fides p-cedit ut sequantur bona
opera. Sine fide enim impossibile est
placere deo. Regno terreno succedit
paupertas: paupertati uero christianorum re-
gnum sempiternum. Unum illud. Regnum
meum non est de hoc mundo. Omnis enim
honor terrenus spuma. fumus. somnium.

Ambulans autem iuxta mare galilee.
uidit duos fratres. symonem
qui uocatur petrus et andream fratrem
eius mittentes rete in mare. Erant
enim piscatores. **M. xxi. R. y. Lxxvii.**
Et ait illis. Venite per me: et faci-
am uos fieri piscatores hominum.

At illi continuo relictis retibus secu-
 ti sunt eum. Ex eorum arte futuri of-
 ficii opus p[ro]dit. Ut enim pisces e mari
 ita homines e seculo in locum superiorem id est
 in lumen celestis habitaculi p[ro]hen-
 di sunt. Pri[us] autem mittuntur pis-
 catores et mitterati ad p[ro]dicand[um]:
 ut fides in uirtute d[omi]ni credatur e[ss]e.
 in eloquentia. Quia uero scriptura
 n[on] dicit relictis omnib[us] s[ed] solū relic-
 tis retibus secuti sunt eum. indicium
 quod adhuc uolebant redire ^{ad hunc} et fortassis
 ad adrena redire. **xxv R xl**
Et p[ro]cedens inde. uidit alios du-
 os fr[atr]es. iacobum zebedei. et iohannem fra-
 trem eius in nauis cum zebedeo patre
 eorum. reficientes retia sua. et uoca-
 uit eos. Illi autem statim relictis re-
 tibus et patre secuti sunt eum. **Lxxv.**
Factum est autem cum t[em]p[or]e ueneret
 in eum ut audirent uerbum d[omi]ni. et ip-
 se stabat secus stagnum genesareth
 Stagnum genesareth idem dicitur
 esse quod mare galilee. uel mare tybe-
 riadis. mare galilee ab adiacente
 p[ro]vincia est dictum. mare tyberiadis
 a prima ciuitate. Porro genesar
 greco uocabulo quasi generant sibi
 auram d[omi]ni a p[ro]p[ri]etate lacu ipsi. quia cris-
 pantibus aquis de se frequentes auram

excitat. Aqua quidem dulcis est. s[ed] hebre-
 lingue consuetudine omnis aquarum
 congregatio siue dulcis siue salina
 mare nuncupatur. Quod lacus in flui-
 ente iordane centum quadraginta sta-
 diis in longitudine. et xl extendit
 in latitudine. Quod stagnum siue
 mare p[re]sens scilicet designat. d[omi]nus se-
 culi mare stat p[ro]p[ri]am stabilitatem
 p[ro]p[ri]etate quietis adiit. deuicta mor-
 talitate labentis uite. Turbarum
 conuentus gentium in fide curren-
 tium typus est. de quibus ysaias ait.
 Et fluet ad eum omnis gentes. et ibunt
 populi multi et dicent. Venite. et ascen-
 damus in montem d[omi]ni. Et uidit du-
 as naues secus stagnum. Que na-
 ues circuncisio sunt et p[ro]p[ri]etate. quos
 ihesus uidit quod de utroque populo qui sunt
 eius nouit. et misedit ad future uite
 tranquillitatem quasi ad lit[er]as p[ro]uehit.
 Piscatores autem descenderant et la-
 uabant retia. Piscatores sunt do-
 ctiores qui nos retibus fidei comprehensos
 et de profundo ad lumen elatos t[er]re uiuen-
 tium quasi littori aduehunt. Quasi
 enim retia sunt complere dictiones p[ro]di-
 cantium. retinentes eos in fide quos
 capiunt. Retia namque quasi retinen-
 tia sunt uocata. hec retia modo

larantur in capturā. in lota plican-
tur: quia nō exercenda est doctorū
lingua. nunc sumet cura geren-
da. Ascendens autē in unā nauē
que erat symonis. rogauit eum
a tēra reducere pusillū. et sedens doce-
bat de nauicula turbas. Nauis
symonis ē ecclā primitiua de qua
paulus ait. qui opat̄ est pet̄ in
apostolatū circūcisionis. opat̄
ē et in int̄ gentes. una dicta quia
multitudinis credentiū erat cor
et anima una. De qua docebat t̄-
bas. quia auctoritate ip̄i ecclā
docet usq; hodie gētes. **Lxxv.**
Et cessauit **A** ccxix. i cccxxii
autē loqui. dixit ad symonē. Duc
in altū. et larate retia ur̄a in cap-
turam. Quod symonē rogauit na-
uē a tēra reducere pusillū. significat
ul' tempate utendū ūbo ad tur-
bas. ne in profunda sacramentorū tan-
tū eatur ut auditores nō intelligāt
ul' p̄ul in primis regionib' p̄dican-
dū. ut quod dicit̄ duc in altū. ad
remotiores gentes p̄tineat quib'
p̄ea p̄dicatū est. Ioh̄es crisostom'.
Habem' p̄ nauē eccliam. p̄ gubna-
culis crucē. p̄ gubnatore xp̄m. p̄
reti patrem. p̄ uento sp̄m sc̄m. p̄

uelo grām. p̄ nauis ap̄los. p̄ nau-
gantib' p̄phas. p̄ mari uet̄ testam̄
tū et nouū. Committam' g' nō pe-
lagi hui' profundo. ad p̄quirendā in di-
uinis sc̄pturis margaritā latentē.
Et respondens symon dixit illi.
Preceptor p̄ totā noctem laboran-
tes nichil cepim'. in uerbo autē tuo
larabo rete. Nisi dñs cor illustue-
rit auditorū. doctor in nocte la-
borat. Nisi in supna grā larate
fuerint disputationes. frustra p̄di-
cator iaculat̄ uoces. quia fides nō
uerbi sapientia p̄uenit. s; diuino
munie. Et cū hoc fecissent. con-
cluserunt pisciū multitudinem
copiosam. Rumpēbat̄ autē rete eorū.
Rete rūpebat̄. quia nō ad confessi-
onē fidei tot cū electis etiā rep̄bi
intranit. ut heresib' eccliam sc̄m
dant. Rumpit̄ rete s; nō labit̄ p̄ict̄.
quia suos dñs etiā int̄ p̄sequentū
scandala seruat. Et annuerunt
socii qui erant in alia nauy. ut
uenirent et adiuuaret̄ eos. Alia
nauis ē ecclā de gentib'. quia de
iudea non sunt tot credituri q̄
ad uitā et̄nam s̄ p̄destinati. Re-
te enī rūpit̄ in ecclā circūcisionis.
qm̄ iudas p̄ditor et symon magnus

pisces nequissimi. et ananias et saphi-
 ra. et multi alij abierunt retro. an-
 tiam barnabas et paulus ad gentium
 ap[osto]latu[m] fuerunt segregati. Et ue-
 nerunt et impleuerunt ambas nauy
 culas ita ut mergerentur. hec im-
 pletio usq[ue] ad fine[m] scilicet crescit. Mer-
 guntur hoc est in submersione p[ro]mun-
 tur: non enim sunt submersi; periculi-
 tate. In ap[osto]lis. In nouissimis dieb[us];
 erunt tempora periculosa: et homi-
 nes se ipsos amantes. Mergi ergo na-
 ues est homines in scilicet relabi. q[ui]s
 petrus adhuc in infirmitate positus
 demonstrat his uerbis. **L. xxvi.**
Quod cum uideret symon petrus: p[ro]-
 cidit ad genua ihesu dicens. Eri a-
 me quia homo peccator sum domine. Stu-
 por enim circumdederat eum. et omnes q[ui]
 cum illo erant. in captura piscium
 qua ceperant. Similiter autem iaco-
 bum et iohannem filios zebedei qui erat
 socius symonis. Carnale in ecclesia re-
 gnum spiritualium in quibus maxime xpi
 persona eminet a se quodammodo repellit.
 non lingua sed moribus et actione. tunc
 res non posse pati regnum eorum: et tamen
 eos maxime honorant licet ab eis
 moribus et factis dissentiant. hono-
 rificentiam significauit petrus ca-

dens ad pedes domini: mores autem dissim-
 les in eo quod ait eri a me: quia ho-
 mo peccator sum domine. Vnde tamen non re-
 cessit ab eo: quod significat spiritualis
 uiros non debet commoueri peccatis et
 uariis. ut deserant munus ecclesiasticum.

Et ait ad **L. xxvii. O. xxi. R. x.**
 symonem ihe. Noli timere. Ex hoc iam
 homines eris capiens. Carnale con-
 fortandi sunt a spiritualibus: ne de conscien-
 tia culpe sue timetis et aliorum innocen-
 tia stupentes scitatis iter formident
 aggredi. Quod autem sequitur. ex hoc
 iam homines eris capiens ad petrum
 specialiter pertinet: cui dominus exponit quod
 captam piscium significabat captam
 hominum petri. **A. xviii**

lorr

Et crediderunt in eum discipuli eius
Et subducti ad terram **L. xxviii. O. xxii. R. x.**
 manibus relictis omnibus secuti sunt illum. Gul-
 ta reliquerunt. quod in hoc seculo nichil amare
 studuerunt. In his docentur christum sequi.
 et seculari uite sollicitudine ac patre-
 domi consuetudine non teneri. Nota
 quia uiso miraculo de captura pis-
 cium tamquam firmi credentes qui uo-
 cabantur non solum relictis; et omnibus re-
 lictis secuti sunt ihm ad permanen-
 dum cum illo. Naues autem idcirco sub-
 duxerunt ad terram licet non postea re-

alorr

GRS.

hil.

.01.

dicunt ad ppa: ut sic cauti serua-
rent ad usum quousq; in alicuius
possessione cūserent. Decebat enī
aplos quos dō formā uere religio-
nis toti mundo cōstituebat. n̄ sup-
be n̄ minū caute mundū cōtemp-
nere. qd̄ legimus philosophos feci-
se. Crates enī thebanū ut ait iero-
nimū ad iouinianū p̄iecto ī mare
n̄ paruo auri pondē. Abite inqt
pellū male cupiditate: ego uol
mergā ne ip̄e megar a uobis. **lxxi.**
Et cū cūlisset **lxxi. lxxviii.**
inde ih̄c. uidit hominē sedentem
ad theloneū. mathm nomine r
ait illi. Sequere me. Et surgen
relictis omib; secut⁹ est eū. Thelo
grece. latine uectigal nominat⁹.
Ad theloneū id ē ad curā dispensa-
tionēq; uectigaliū sedebat. p̄rina-
cit luc̄s in hian. math̄s qui r le-
ui dict⁹ est. Binomi enī fuit. Intel-
ligent math̄s quid sit dn̄m uera-
cit sequi scilicet imitari. sequit⁹
eū n̄ tam gressu qm̄ affectu. Reli-
quit enī p̄pa qui rape solebat alie-
na. r contēplū periculū quod ei
euenire poterat a p̄ncipib;. q̄a ue-
ctigaliū rationes incōpositas re-
liquisset. Ostendit itaq; ī matheo

qui publican⁹ erat nullū de salute
debe desperare siconūtat⁹. Publica-
ni nāq; uocant⁹ qui ul publice sce-
lerib; fedant⁹. ul publicū implican-
tur negotiū que sine peccato
aut uiy aut nullatenū possūt
amministrari. **lxxii.**

Post hec uenit ih̄c r discipū
eius in iudeā terrā. r illic d̄mora-
bat cū ei baptizabat. **lxxiii. lxxv.**
Erat autē r ioh̄es baptizans in
enon uytā salim. quia aque mul-
te erant illic. Et adueniebant
r baptizabant. **lxxvi. lxxviii.**

Nondū enī nullus fuerat in car-
cerem ioh̄s. Enon locus est ubi
aque abundant. Sali ū oppidū
est ultra iordanem sitū. ubi olī
melchisedech regnauit. Si ioh̄es
nullū baptizasset p̄t dn̄m. dice-
ret⁹ quod melior fuisset ei bapti-
mū baptismo dn̄i. qui multos
baptizauit. **lxxvii.**

Facta est ḡ questio ex discipū
ioh̄is. cū iudeis de purificatione.
Ostendit ioh̄es ad xp̄m bapti-
ri qui ueniebant ad eū. non m̄-
tebant⁹ ad ioh̄em. uenientes ad
xp̄m. r inde turbati sunt discipū
ioh̄is. Et uenerunt ad ioh̄em.

orl

xx

xx

B. i. m.
cū.

B. i. lu.
cā.

et dixerunt ei. Rabbi. qui erat te
 cu[m] i[n] iordane. cui testimonium
 p[ro]hibuisti. ecce hic baptizat. et om-
 nes ueniunt ad eu[m]. Respondit io-
 h[ann]es et dixit. Non potest homo ac-
 cipere quicquid. nisi ei fuerit datu[m] de ce-
 lo. **xxviii. v. xi. & iiii. l. x.**
Ipsi uos in testimoniu[m] p[ro]hibetis
 et dixerunt. ego non sum xpc. s[ed] q[ui]
 missus sum ante illu[m]. **xxviii.**
Qui habet sponsa[m]. sponsus est.
 Amicus aut[em] sponsi q[ui] stat et au-
 dit eu[m]. gaudio gaudet p[ro]p[ter] uoce[m]
 sponsi. Stat qui se humiliat.
 Unde ioh[ann]em st[atu]it. Non sum inq[ui]t
 digni corrigia[m] calciam[en]ti ei soluere.
 Omnis ecc[lesi]a uirgo appellata e[st]. Vi-
 uerit enim dona di sunt. ut qui
 castitate[m] non habet corp[or]is castita-
 tem habeat anime. Que aut[em] e[st]
 uirginitas? Integra fides. so-
 lida spes. sincera caritas. De casti-
 tate ecc[lesi]e aut[em] ap[osto]l[us]. Desponsauit
 enim uos uni uiro. uirgine[m] casta[m]
 p[ro]hibe xpc. Sponsa g[er]it ecc[lesi]a.
 sponsus xpc. amicus sponsi ioh[ann]es.
 stans in fide xpi et audien[do] id[em] in-
 telligens et coplen[do] uoce[m] id[em] p[re]-
 cepta sponsi. Unde dicit. Hoc
 g[er]it gaudiu[m] meu[m] impletu[m] e[st]. Iu[m]

oportet cresce[re]: me aut[em] minui.
 hoc est illu[m] oportet dare. me aut[em]
 accipe. Iu[m] oportet glificari. me
 aut[em] confiteri. fama xpi creuit
 postq[ua]m a mortuis resurrexit.
 fama ioh[ann]is minuta est postq[ua]m
 credit[us] e[st] non fuisse xpc ut puta-
 bat. Cui rei attestat[ur] quod ioh[ann]es
 natus e[st] de crescentib[us] dieb[us]. xpc cre-
 centib[us]: et quod ioh[ann]es capite minu-
 it[ur]. xpc in cruce exaltat[ur]. Qui de
 sursum uenit sup[er] om[n]i[um] est. Qui
 est de terra de terra e[st]. et de terra lo-
 quit[ur]: qui de celo uenit sup[er] om[n]i[um] e[st]
 Et quod uidit et audiuit. hoc te-
 stat[ur]. Et testimoniu[m] ei[us] nemo acci-
 pit. P[ro]bat quod non potest homo
 accipere quicquid. nisi ei fuerit datu[m]
 de celo. Quod de terra e[st] id[em] terrenu[m].
 de terra e[st] et de terra loquit[ur]: hoc e[st]
 et terrenu[m] est. et terrena sapit ac di-
 cit. Et nemo talis terrenu[m] p[er]siste[re].
 accipit testimoniu[m] filij dei. Ani-
 malis enim homo non p[er]cipit ea q[ue]
 di s[un]t. hinc est quod paulus ait.
 Primi homo de terra terrenu[m]. Quis
 terrenu[m] tales et terreni. id[em] mor-
 tales a mortali. Ap[er]ta inobedien-
 cie d[omi]nati. nisi gra[ti]a celi remediu[m]
 sit contra. hanc q[ui]ppe dampna-

tionem paulo post uocat eugli-
sta uā dei sup incredulō manen-
tem. Quod dicit qui de celo uenit
erponit illud qui de sursum uenit:
ut p sursum intelligat celum. Qui
de celo uenit in mundum. unde
psalmista a summo celo egressio ei.
quod in ymno sic explanat. egre-
sus ei a patre: sup omis est ut pote
celestis patris equalis. Et quia ce-
lestis est: uera et celestia docet. Et
hoc est quod sequitur. Et quod ui-
dit cui omnia nuda et apta sunt:
hoc testatur. S; quia uide quodam-
modo a nobis procedit. audimus autem ab ali-
is: ut intelligat filium uide a patre
a quo habet id ipsum quod est. ideo sic
determinat. Quod uidit id: cogno-
uit. et audiuit hoc est a patre intel-
lerit. hoc testatur. Qui accipit
ei testimonium: signauit quia deus
uerax est. Signauit hoc est signum
posuit ipse xpc in corde ei quasi sin-
gulare et speciale aliquid. se esse deum
uerum: qui missus est nobis a patre do.
Hinc sequitur. Quis enim misit deus: uer-
ba dei loquitur. Non enim ad mensuram
dat deus spiritum. hominibus ad mensuram dat
deus spiritum: ut ait apostolus. alii quidem
dat per spiritum sermo sapientie. alii

sermo scientie secundum eundem spiritum. alii
fides in eodem spiritu. et cetera. Unico autem
filio incarnato dat non ad mensuram.
quare non nisi uerba dei loquitur. Qualis
ergo ipse celestis est: tales ab eo celestes sunt.
id est: per obedientem obedientem. per immorta-
lem immortales. Inde est quod sequitur. **Qui**
credit in filium. habet uitam et-
nam. Qui autem incredulus est filio.
non uidebit uitam. sed ira dei manet super eum.
Ut ergo cognouit ihc quia audierit
pharisei. quia ihc plures discipulos facit
et baptizat quam iohes. quamquam ihc non
baptizaret sed discipuli eius. xvii. a
Et quod iohes tra-
ditur esse relictus iudeam. et abiit iterum
in galileam. Ad hoc seientiane famule
dei in ea epistola. lectis litteris tuis de
salute uera. Utriusque de domino scriptum est.
et quia baptizabat plusquam iohes.
et quia ipse non baptizabat sed discipuli eius
ut intelligeremus et ipsum quidem bap-
tizasse presentia maiestatis non tantum
manibus suis. ipsum enim erat baptismi
sacramentum. et ad discipulos pertinet
ministerium. Relictus dominus iudeam in
quam pharisei increduli quorum consilio
iohes captus est: qui etiam cogitabat
eum persequi propter baptismum ipsum quod
crescebat. et quia per doctrinam eius legem in

intelligebant euacuari. Paucis itaq;
 de iudaico populo electis reliquit incre-
 dulos. legis litteram sequentes. que
 nemine ad perfectum duxit. et abiit
 in galileam id est spullem ipsi littere intel-
 ligentiam. **xxviii. R. viii. A. xxvi.**
Qum autem audisset quod iohannes tra-
 ditus esset: secessit in galileam. **xxix.**
Et relicta ciuitate nazareth. **viii.**
 uenit et habitauit in capharnaum
 nam martimam in finibus zabulon
 et neptalim: ut impleret quod dictum
 est per ysaiam prophetam. Terra zabulon
 et terra neptalim: uia maris cuius
 iordanem galilee gentium. Populus qui
 sedebat in tenebris. uidit lucem
 magna. Et sedentibus in regio-
 ne et in umbra mortis: lux orta est
 eis. Predicauit in finibus zabulon et
 neptalim: ubi prima captiuitas israel
 fuerat ab assyris. et ex his duabus
 tribus non nulli uocauit apostolos: unum
 in psalmo. Principes zabulon. princi-
 pes neptalim. Terram zabulon in-
 telligit galileam que est circa tybe-
 riadem. et stagnum genesareth: et
 hec uia maris est. cum sit iuxta sta-
 gnum. Terra uero in qua tribus neptalim
 uicina tyris galilea gentium dic-
 ta est. per quam salomon in ea uiginti

ciuitates dedit hyrtam regi tyri desor-
 te tribus neptalim. Sic ergo lege. Ter-
 ra neptalim galilee gentium hoc
 est que est in galilea. uel que est ipsa
 galilea gentium. et que est uia maris
 uel iordanem uidit lucem. Populus qui
 sedebat in tenebris peccatorum. est
 gentilis populus. de quo ysaias prophe-
 uit. quia uideret lucem magna id est
 crederet in christum qui lux mundi. Ido-
 lorum cultus et quelibet pessima opa
 sunt umbra mortis. quia significant
 anime mortem. sic umbra signifi-
 cat aliquid corporis. **xxiiii. & xxvii.**
Et circuebat ihesus **l. xlv. a. xlv.**
 totam galileam. docens in synagogis
 eorum et predicans euangelium regni et sana-
 re omnem languorem et omnem infirmita-
 tem in populo. Perfert se factus ihesus: ut
 que in prophetarum uoluminibus soliti
 erant legere. presentem operibus contue-
 rentur. Circuebat ut doceat doctorem
 esse expeditum et non acceptorem personarum
 languorum diuturnum morbum. infirmi-
 tas quelibet uel montanea. Et a-
 bierunt opinio eius in totam syriam: et optu-
 lerunt ei omnes male habentes ua-
 rios languorum et tormentalium comprehen-
 sos. et qui demonia habebant. et
 lunaticos et paralyticos. et curauit

xxxi

Rab.

oy.

on
la

xxii

eos. Et secute sunt eū turbe mul-
 te de galilea ⁊ decapoli. ⁊ ierosoli-
 mus ⁊ iudea. ⁊ de trāsiordanen. Abi-
 it opinio eī id; fama p̄ totā syri-
 am. Syria ē om̄is regio ab eufra-
 tē usq; ad mare magnū. ā capa-
 docia usq; in egyptū. continen-
 tē alias puincias palestina in
 qua iudei habitant. Cornūta di-
 cit. acutal passionē n̄ diucur-
 nas. Lunatici p̄pe sunt qui non
 semp̄ sensū amittunt. s; aliqñ
 do plunaciones. unde demonel
 lunaria tempa obseruare facien-
 tes creaturā infamare cupiebāt.
 Paralitici sunt contēti. ul' in-
 bris dissoluti. Decapolis. ē quedā
 regio decē urbū. De trāsiorda-
 nē id; de loco qui ē ult' iordanē
 fluuū. | **xxvii. R. xvii.**

Et detinebant illū ne discedet
 ab eis. Quib' ille ait. Quia ⁊ alijs
 ciuitatib' oportet me euangliza-
 re regnū dī. q̄a idō missus sum.

Et cū uidisset turbas
 ascendit in montem.

Et cum sedisset.

Vocauit ad se quos uoluit ip̄e.

Et uenerunt ad eū. ⁊ fec̄ ut eēt
 xii cū illo. c̄s ⁊ apostolos nomi-

nauit. | **xlviij. M. xxx. R. xxx.**

Symonē quē cognominauit
 petrū. ⁊ andrea fr̄m eī. iacobū
 zebedei ⁊ iohem fr̄m iacobi. q̄bus
 ip̄osuit nomina boanerges. qd̄ est
 filij tonitru. philippū ⁊ bartho-
 lomeū. mathm ⁊ thomā. iacobū
 alphet. ⁊ symonē qui uocat' zelo-
 cel. iuda iacobi. ⁊ iuda scarioth
 qui fuit p̄ditor. Ad montana con-
 scendit. ut turbas ad altiora tra-
 heret. Sed turbis ascendē n̄ uo-
 lentib; secunt' discipuli. Q̄b; sedē
 loquitur. n̄ enī intelligerent il-
 lū loquentē in maiestate sua. de-
 ruitam̄ p̄babile est turbas quodā
 m̄ a longe secutas ⁊ sermonē quē
 maths ⁊ lucas diuise narrant
 audisse cū discipulis in aliqua pla-
 nitie latis montis p̄qm̄ dñs in
 monte illos elegit ⁊ forte tunc
 etiā multa eis dixit que sc̄ptā
 habem'. Qd̄ siq̄s affirmare con-
 tendat mathm ⁊ lucā n̄ unum
 s; duos retulisse sermones. nullū
 tam̄ phibet in hoc ope iuyra-
 gulas p̄occupandi seu recapita-
 landi colligi eos in unū. Mons
 iste ē. ul' thabor ul' alī mons in
 galilea. Mons significat ma-

uera p̄cepta. sedere p̄tinet ad digni-
 tate magistr̄. Uocauit quos uo- .B.
 luit. quia n̄ erat illorū studiū s; di-
 uine gr̄e ut in apostolatū uoca-
 rent. Un̄ iud. Non uos me elegi-
 stis; ego elegi uos. fecit quod es-
 sent duodecim. ut quadratum
 orbem fide sc̄e t̄nitatis insignir̄et.
 ⁊ salutē quā p̄dicarent suo quoq;
 numero cōm̄darent. Sicut e-
 n̄ septenario sic ⁊ duodenario
 numero signat̄ p̄fectio. p̄p̄t par-
 tes septenariū que in se multipli-
 cate reddūt duodecī. Horū figu- .Rab.
 ra fuere. xii filij iacob. xii p̄nci-
 pes plebis isrl̄. xii lapides in uel-
 te sacerdotis. xii fontes reperi in
 helim. xii panes p̄positionis. xii
 exploratores ā moysē missi. xii
 lapides altaris. xii lapides de ior-
 dane eleuati. xii boues sub ma-
 ri eneo. xii stelle in corona spon-
 se. xii fundam̄ta. ⁊ u porte ciui-
 tatis. Multis quoq; alijs figur̄
 p̄notati sunt apti ad dispensan-
 da diuina misteria. Notandū .B.
 quod sc̄ptura n̄ solū xii appel-
 lat ap̄los; s; ⁊ om̄s qui ā dō mis-
 si sunt p̄dicare. Ap̄ti enī grece.
 latine missi dicunt̄. Un̄ dñs

alibi. Sicut misit me pat̄. ⁊ ego
 mitto uos. Ap̄lorū p̄ata iuga nō .I.
 tam carne quā spū consociant̄.
 Petrus est cognom̄tū. ad distinc-
 tionē symonis chananē. Filij re .B.
 bedei in marco boanerges ex firmi-
 tate ⁊ magnitudine fidei nomi-
 nati sunt. quorū sublimē meri-
 tū in monte meret̄ audire con-
 trariū pat̄s p̄ nubē de filio conan-
 tis. hic ē fili n̄r dilectus. Iacobus
 alphei ē q̄ frat̄ dñi nominat̄. q̄a
 maria uxor alphei soror fuit ma-
 rie matris dñi. Simon chana-
 nē ā uico galilee qui dicit̄ chana.
 in luca sc̄bit̄ zelotes. Taddē ā luca
 iudas iacobi dicit̄. ⁊ alibi lebeus.
 q̄a t̄nom̄us fuit. Iste iudas fuit
 frat̄ iacobi fr̄is dñi. ⁊ ioseph ⁊
 symon. Un̄ ⁊ ip̄i fr̄s dñi uocaban-
 tur. Iudas scariothes ul' ā uico ī
 quo ort̄ est ul' ex t̄bu ysachar
 uocabulū sūpsit. ut quodā na-
 ticio in condēpnationē sui na-
 tus sit. Ysachar enī int̄p̄tatur
 merces. ut significet̄ p̄ciū p̄di-
 tionis. hic p̄uide int̄ ap̄los eligit̄.
 quia magna ē ueritas quā nec
 adūsari minis̄ infirmat.

Et accesserūt .xxv. l. xlvi.

ad eum discipuli eius. Et eleuatis oculis i
 eos. apertis os suum docebat. *o. xxvi.*
 eos dicens. *l. xlvi.*

Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est reg-
 num celorum. Discipuli a discendo
 sunt uocati. In eos dominus oculos leuat.
 ut qui intenta cordis aure uerbum per-
 ciunt: latius saporis intimum suum
 accipiant. et audita patentem intel-
 ligant. Hi enim sunt montes in al-
 titudine montis ab illo qui speciali-
 ter est mons montium et sanctus sanctorum sus-
 cipiente pacem propter in cordibus suis
 scripta. Sic et moyses legem spiritualiter
 intelligens. in uertice montis in
 quo deus loquebatur ei per angelum susce-
 pit uiam. scilicet in lapidibus scripta. Iua enim
 seruis: ista filius data est. Os suum di-
 citur aperire qui in celsitudine patris ma-
 iestatis positus celestis uite precepta
 docebat. ut ad motum spiritus eloquen-
 tis ostendat officium oris humani
 obedisse. hic enim aperuit os prophetarum qui
 in lege ueteri aperiebatur ora prophetarum.
 A. A. p. t. i. o. q. u. o. q. u. o. r. i. s. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. s. e. r. m. o.
 .i. n. e. m. d. n. i. p. l. u. r. u. e. e. s. t. P. a. u. p. e. r. e. s. u. n. t.
 q. u. o. l. u. n. t. a. t. e. s. e. p. a. u. p. e. r. e. s. p. d. o. n. i. c. o. a. c.
 t. i. o. n. e. i. n. o. p. i. e. P. a. u. p. e. r. e. s. u. n. t. h. u. m. i. l. i.
 l. e. s. q. u. o. s. s. p. e. s. u. p. b. i. e. n. o. n. i. n. f. l. a. t. B. e. n. e.
 i. n. c. i. p. i. t. q. u. a. i. n. i. t. i. u. m. s. a. p. i. e. t. i. m. o. r. d. n. i.

.B. sicut initium peccati est superbia. Pau-
 peres pro christo a peccato abstinent. scilicet
 calcant. illecebrosa non querunt. et
 ita merito prohibentur digni celestis re-
 gni. quia delectationis humane se
 cupiditate nudati. ut propheta dicens.
 Ego uero egenus et pauper sum. Et alibi. Me-
 hi autem adherere deo bonum est. pone in domino
 deo spem meam. *o. xxvii.*

Beati mitis: quoniam ipsi possidebunt
 terram. Mansueti dicuntur quasi manu-
 consueti. hoc est tolerantel iniuriam
 non reddentes malum pro malo. Mitel
 uero sunt. qui nulla furoris accensione
 turbantur: sed in lenitate animi in-
 gunt perseverant. Mitibus pollicetur dominus
 hereditatem terre uiuentium ubi nullus
 moritur. id est: quale habitaculum corporis
 ipse resurgens assumpsit: quia si prima
 suetudinem uitae nostrae habitauerit
 christus in nobis nos quoque clarificati

Gloria corporis eius uestriem. *o. xxviii.*
 Beati qui lugent: quoniam *l. xlvi.*
 ipsi consolabuntur. Lugentibus non
 temporalia dampna sed peccata sua et
 uirtutum spiritualium detrimta. stentibus
 scilicet de presenti miseria ac dedila-
 tione honorum. consolatio preparatur
 eterna. Non autem nostra solum sed et pri-
 mi iuberemur commissa desistere. Sic

enim dñs sup peccatricē ciuitatē
 fletit ruiturā: ⁊ sup lazarū quē
 suscitauit mestis sororib' ei cōpal-
 sit. Beati qui esuriūt ⁊ sitiūt iusti
 s. qm̄ ip̄i saturabunt'. Esurien-
 A. tes ⁊ sitientes iusticiā saturabunt'
 glā dñi: ⁊ aqua fontis salientis in ui-
 tā etnā. hic apte institutum nūqm̄
 B. nos satis iustos estimare debet: sed
 cordianū iusticie pfectum semp
 amare. Est enī esurire ⁊ sitire iu-
 sticiā: uehēm̄t appetē eam. hinc
 psalmista. Ego autē cū iusticia ap-
 parebo in conspectu tuo: faciabor
 cū apparuit glā tua. **o** xxix.
Beati misericordes: qm̄ ip̄i mise-
 s. ricordia consequent'. Miseres sūt
 h. qui in quiblibet subueniūt mise-
 ris: quorū ueniūolo affectu ad oīs
 uicariū dñs delectat'. ut misericordiam
 suā sit eis pstatu'. Beati mundo
 s. corde: qm̄ ip̄i dñm uidebunt. Non
 A. d. s. exteriorib' oculis s; corde uidebitur
 v. d. dñs. sic alibi sc̄ptum ē. In simplici-
 tate cordis querite illū. hoc est
 enī mundū cor: quod simplex. Et
 quē admodū lūm̄ hoc uideri non
 potest nisi oculis mundis: ita nec
 dñs n̄ p mundiciā cordis: qd̄ n̄ argu-
 it conscientia peccati: s; tēplum

dñi sc̄m̄ est. Beati pacifici: qm̄ filii
 s. di uocabunt'. Vtiq; filii similitu-
 dinē patris habē debent. Unde filii
 di om̄s animi sui mot' subiciente'
 A. rationi. in semet ip̄is pacifici eē
 debent sic dñs. Et hec ē pax que
 dat' intra hominū bone uolun-
 tatis. Beati qui psecutionē paci-
 s. unt' p̄p̄t iusticiā: qm̄ ip̄orū ē re-
 s. gnū celorū. Quicūq; p̄p̄t dñm p̄-
 o. dictis septem uirtutibus pollet.
 beati erūt si p̄seuerauerint. In ui-
 cat itaq; octaua sententia ad p̄-
 seuerantiam quecūq; t̄bulatio-
 nes emergat. Bene octaua senten-
 tia monet ad martyriū in quo
 uera circūcisio ē ab om̄i peccato:
 quia octaua die iudei circūcide-
 bant' in signū uere circūcisionis.
 Assignatis septē gradib' pfectionis.
 congruit sp̄c sc̄i septiformis opa-
 s. tio. Nam timor congruit hu-
 A. milib'. pietas mitib'. scientia lu-
 gentib'. fortitudo esurentibus ⁊
 sitientib'. consiliū misericordib'.
 intellectus mundis corde. sapien-
 tia pacificis. Paup̄s enī sp̄ū id; dñs
 n̄ inflata n̄ alta sapientes timēt: dñs
 ubi d. ne p̄ hanc uitā p̄gant ad penas.
 Inde uenit' ad scientiā diuine sc̄p-

a
ture ubi animā oportet se mitē
p̄bere pietate: ne efficiat̄ indocili
puerit̄ concertationib⁹. In t̄cio
gradu in q̄ scientia ē: lugeat̄ am̄
sio sūmi boni. In q̄rto gradu in q̄
esurit̄ iusticia necessaria ē forti
tudo: quia n̄ relinquit̄ sine dolore
quod retinet̄ cū delectatione. In
quinto gradu dat̄ laborantib⁹
evadendi consiliū: quia n̄ q̄sq;
adiuuet̄ a supiore. n̄ ē idoneus ut
se a miseris exp̄diat. Iustū ḡ con
siliū est: ut qui se a potentiore
uult adiuuari. adiuuet infirmi
orem. In sexto gradu ē cordis mun
dicia de conscientia bonorū opū:
ualens contēplari sūmū bonū in
tellectu sereno. In septimo gradu
ē ip̄a sap̄ia id; contēplatio uerita
tis. suscipiens similitudinē dī in
filiatione pacificationis. Septem
ḡ gradus sunt qui p̄fectū faciūt.
quare unū p̄mū qd̄ ē regnū celo
rū uarie nominatū ē. Octauū ū
id; p̄seuerantia p̄fectū p̄bat atq;
clarificat. hec autē differentia est
int̄ septē dona sp̄s sc̄i. ⁊ septē p̄no
minatas uirtutes. quod dona sūt
p̄mi mot⁹ in corde originēsq; uirtū
tū. uirtutes ū sūt effect⁹ donorū.

⁊ habit⁹ animi iā confirmati. Do
na dicunt̄ etiā sp̄s. ut in apocalyp
si. Uidit iohes septē sp̄s discurren
tes ante thronū dī. Sp̄s dicunt̄.
id; inspirationes que p̄cedunt ū
tutes. Et s̄c̄ dona solūm. n̄ meri
ta. uirtutes sunt ⁊ dona ⁊ meri
ta. In illis enī op̄at̄ d̄s sine nobis:
in istis op̄at̄ nobiscū. Ex timore
ḡ qui ē iniciū sap̄ie nascit̄ humi
litas. Sic de cetis. **o. xxx. L. xly.**
Beati estis cū maledixerunt uob
⁊ oderunt uos homines. **o. ⁊ p̄secu**
ti fuerint ⁊ dixerunt om̄e malū
adūsum uos mentientes. **⁊ cū se**
parauerit uos ⁊ exp̄bauerint ⁊
eiecerint nom̄ ur̄m t̄qm̄ ma
lū. p̄p̄t̄ filiū hominis. Generalē p̄
ponit sententias. n̄ solū p̄sentib⁹
s; absentib⁹ ⁊ futuris conuenientē.
Nec int̄ est qd̄ sermonē ēuertit
supius dicens qm̄ ip̄orū ē regnum
celorū. ⁊ hic subiungen. beati estis
⁊ cet̄a. Maledicent uobis p̄sent
alit̄: ⁊ dicent om̄e malū in ab
sentia ur̄i m̄tientes. P̄sequi ē unū
inferre. ul̄ insidijs appetē. Sepa
rabunt uos excludendo a synago
gis. Uñ alibi. Ex̄t̄ synagoga faci
ent uos. Nom̄ ur̄m dicit nom̄

xpianorum quod sepe electū fu-
 it a gentib' r iudeis: nulla alia
 causa n̄ pp̄t filiū hominis. Gau-
 dete in illa die r exultate. qm̄ in
 celis ur̄a copiosa ē in celis. hoc dicit
 tur illis qui ibant gaudentes a
 conspectu concilii. qm̄ digni ha-
 biti sunt p̄ nomine ih̄u contu-
 meliā pati. Multa enī mercede
 celis ē multa patientib' in tris
 pp̄t iusticiā. Sic enī p̄secuti
 fuerūt p̄phas q̄ fuerūt ante uos
 patres eorū. Exemplo p̄pharū con-
 fortat illos. q̄a uera dicente solet
 p̄secutionē pati: nec tam̄ ido p̄phe
 defecerunt a p̄dicatione. **L l.**

Verū tam̄ ue uobis diuitib' qui
 habetis consolationē ur̄a. Cū su-
 pra regnū celozū paupū eē dicat
 ex opposito apparet quod ab hoc
 regno se alienat: qui consolatio-
 nem querit in tēporalib'. Non
 enī diuicie s; amor diuitiarū ī
 culpa ē: ut ecclesiastē ait. Q̄ amat
 diuitias: fruct' n̄ capiet ex eis.
 hoc ē qui nescit erogare paup'.
 carebit in posterū. V̄ alibi legim'.
 beat' diues qui inuenit' est sine
 macula: q̄ post aurū n̄ abiit. nec
 sperauit in pecunia r thesauris.

Ue uobis qui saturati estis. quia
 esuriētis. Saturat' erat diues pur-
 purat' epulans cotidie splendide:
 s; diuū ue sustinebat qm̄do de lazari
 digito quē despererat. guttā aque
 querebat. Utiq; si beati s̄t semp̄ esu-
 rientes iusticiā: infelices sunt nul-
 lam ueri boni patientes famam.
 Ue uobis qui ridetis n̄c. q̄a lugebi-
 tis r fletib' uos. hinc salemō ait.
 Risus dolore miscebit': r ex̄ma gau-
 diū luct' occupat. Et iterū. Cor sa-
 pientū ubi tristitia ē: r cor stulto-
 rū ubi leticia ē. **L li.**

Ue cū benedixerint uobis om̄s
 homines. hoc psalmista deplorat
 ita. Qm̄ laudat' peccator in desi-
 deriis anime sue. r iniquus bene-
 dicit'. Cui n̄ minima pene pars
 ē. n̄ in̄ sua scelera n̄ arguit. s; in su-
 per q̄si bene gesta laudari. Ip̄a enī
 peccati nutrix adulatio. sic in cul-
 pa ardentib' solet administrare. fo-
 m̄tum. sic flammis oleū. Et qm̄
 paupes esurientes r flentes maloz
 im̄bitate p̄bant': ita uacantes di-
 uiciis r epulis r risu. male obsequi-
 tū clientela maiore ad penā fouē-
 tur. Sedm̄ hec enī faciebant
 p̄phis patres eorū. Pseudo p̄phas

significat: captantes uulgi fauorem quasi futura proloquentes. Unde ezechiel. De prophetis insipientibus qui secuntur spiritum suum et nichil uident. Sed uobis dico: qui auditis.

Uos estis **o xxxi R. cu. l. chryv.** sal terre. Apostoli condientes genus humanum merito sal terre se nuncupati per uirtutem doctrine in saluendi reseruantes corpora eternitati. Sal enim cibum condit. carnes siccant: et predicatio a uerbibus et putredine uiciorum ulesam seruat suo creatori humanam naturam. Quod si sal euauerit. in quo saluetur? Ad nichilum ualet ultra: nisi ut precipietur foras et conculetur ab hominibus. Quia homo conuersioni subiacet. et solus beatus est qui usque in finem perseuerauerit. ideo apostoli monentur in uirtute tradite sibi potestatis persistere ne accepti saporis sensu amisso. unificare corrupta non possint. et de ecclesia precipiti conculentur ab hominibus id est uile habeantur ab hominibus sicut aliquid conculcatum. Si sal euauerit id est si doctor condimento uirtutis relictus ad apostasiam redierit: quo alio corrigetur: hinc est illud cuiusdam

sapientis. Quis medebitur incantatori serpente percusso? Quasi sententia iude socio ipsiusque designari non immerito credas. qui philargiria uictus dominum tradere non dubitauit. Sicut sal infatuatum cum ad condendos cibos ualere desierit nullo iam usui aptum erit. neque terre ut lucas ait quam germinare prohibet neque sterquilimo quod agri culturam fecundare non sinit: sic qui recedit ab agnitione ueritatis. nec fructum boni operis ferre. nec alio excolere ualet. sed ab ecclesia eicitur: et in uerba irridetur. hic homo cepit edificare: et non potuit consummare. legimus urbes quasdam ita uictorum sale seminatae: ut nullum in eis germen oriret. Itaque sal in uentrem obest: et nisi ediat ad nichilum ualeat. Sic sal sapientie sine pace non uirtutis est donum: sed damnationis augmentum. In excusabilitate enim merebitur supplicium: qui si uoluisset potuisset uitare peccatum. Ido mareus ait. Habete in uobis sale et pacem inter

Uos estis **o xxxii R. xxxii. l. chryv.** lux mundi. **lxxxii.** Non potest ciuitas abscondi super montem posita. Neque accendunt

lucernam ⁊ ponit eā sub modio. ⁊
 neq; sub lecto. neq; in loco absco-
 dito. neq; sub uase. s; sup candelab-
 rum. ut luceat omib; qui ī do-
 mo sunt. Sic luceat lux ur̄a co-
 ram hominib; ut uideant ur̄a
 bona opa ⁊ glificent patrem ue-
 strū qui in celis; fiducia p̄dican-
 di docet. ne apli abscondant ob-
 metū. ⁊ sint simile lucerne sub
 modio. s; tota libertate se pdāt ut
 simile sint ciuitati sup montē
 posite ⁊ lucerne ardenti sup can-
 delabrū. In itaq; sunt lux mun-
 di. q; illuminati a xp̄o lucē fidi-
 ⁊ scientie patent uerbo ⁊ exem-
 plo ministrāt quocūq; inceserūt.
 n̄ suā s; dī glām querentes. Misti
 ce mont intelligit xp̄e. ciuitas
 apli. leges celi suscipientes: uñ ⁊
 nos facti sum; ciues aplorū ⁊ dome-
 stici dī. Xp̄e lucernā accendit:
 dū testā humane nature flāma
 sue diuinitatis impleuit. Quam
 lucernā cotidie boni doctoris ac-
 cendunt alijs. id; accensam libere
 pdicant. lucernā subpone modio
 eet: int̄ unī iudee gentis t̄mino
 ūbū fidi cohiberi. Modiu neut
 gn̄s ē uas: in quo m̄surat. Mo-

di masculini gn̄s ē uas qd̄ m̄su-
 rat. siue sit annona siue uinū.
 Itaq; lex solis iudeis certū modū
 obseruantie m̄surat digne mo-
 dio cōparat. Vasis nomine ul'
 lecti. designatur caro in q̄ aīa
 quiescit. Qui ḡ amore p̄sentis
 ulecebre occultat ūbū dī. q̄si
 sub lecto lucernā opit: quia ei
 concupiscentias carnis p̄ponit.
 In loco abscondito lucernā ponit
 qui uetis legis umbrā id; obseruā-
 tias luci euglice miscere laborat.
 Qui metu carnali occultat ūbū.
 ipsam carnē p̄ponit manifestati-
 oni ueritatis. ⁊ ita eam q̄si sub ua-
 se tegit dū pdicare trepidat. Sup
 candelabrū ponit lucernā. qui cor-
 pus suū ministerio dī subicit: ut
 supior sit pdicatio ueritatis. ⁊ inferi-
 or seruit corpus. In pauli. Casti-
 go corp̄ meū. ⁊ seruituti subicio.
 Ut sup candelabrū id; sup ecclām
 in qua septiformis gr̄a sp̄e lucet lu-
 cernā pone ē: incarnatū ūbū tā-
 qm̄ ecclie caput pdicare. ut luceat
 n̄ solū iudeis sub modio legis s; oib;
 qui sunt in domo id; ecclia ul' in
 mundo. Itaq; credentiū frontib;
 signū fidi solet affigi: ut qui ec-

.B.

.Rab.

.O.

.B.

.O.

.O.

.B.

etiam uoluerit in gaudiis ueritatis
palam queat intueri. **O xxxiii.**

Nolite putare quia ueni soluere legem
aut prophetarum. non ueni soluere sed adimplere.

Propheta de se compleuit. et que prophetia in
firmitate audientium antea imperfecta
uel minus intellecta fuerant aperuit.

Ad hoc respondet quod ei posset dici. Num
quod dicet quod contra legem sit. Non inquit.

Non ueni soluere. id est destruere. Nota
quia impleri legem a christo fuit eam ces-

sare et opera eius euacuari. Promissiones
siquidem prophetie christus cessare fecit.

cum promissa optulit. figurata quoque
legis nichilominus terminauit. quando pro-

phetias figuratas succedere instituit. In
est illud. Usque ad iohannem leuitem et iherosolimitanum sub-

audiis figurant et promittunt. sed et
tunc in antea figurata et promissa

succedunt. Moraliter etiam precepta
cessant secundum imperfectionem quam

populus habebant cum additum quod perfectum
est. ut ibi. Ego autem dico uobis. Vili-

gite primos uros. Uidentem itaque mo-

yses christum legis finem et consummationem
futurum. ac melioris testamenti fore

ministrum. precepit nichil excipiens
audiri eum per omnia cum diceret. Prophetam

suscitabit uobis dominus. ipsum audite. De
eodem ieremias. Ecce dies ueniunt

dicet dominus et consummabo super domum
israhel et super domum iuda testamentum no-

uum. non secundum testamentum quod feci pat-

ribus eorum cum educerem eos de terra egypti.

Et dabo leges meas in mentem eorum.
et in corde eorum super scribam eas. et ero

eis in dominum. et ipsi erunt mihi in populum.

Amen quippe **xxxiiii.** **L**ex enim
dico uobis donec transierit celum et terra.

iota unum aut uirgulam non praeteribit
ex lege donec omnia fiant. An nec

graece est nec latine sed hebraice et in
praeteritum uerum. sed ideo nec graece nec latine

ansus est interpretari ut per amicum dico nobis
diceret uerum dico uobis. ne ualescit

nudatum. Iohannes uel iota dicitur minima
littera lingue hebraeae et etiam graecae. sic

apud nos minima littera dicitur. uel
aper est unum ductum litterae in summu. sic

in b. et in d. uel titula una. tale est
quod dicitur. donec omnia fiant sub

audiis que de me scripta sunt non super-

fluet aliqua litterarum figura. nec per
figure in lege antequam transierit celum

et terra. Ostendit itaque quod etiam que
minima putantur in lege sacrati-

culi spiritualibus plena sunt. et omnia
in euangelio recapitulantur. Praestat
etiam dominus facilius maria mundi ele-

menta transire. quam minima legis

dicta. De figura huius mundi est dictum
 quia transibit: non de materia. Unde
 alibi. Caelos novos et terram novam
 promissa ipsi expectant in quibus iusti
 habitabunt. Quia mandata mi-
 nima significant. p. unum iota et
 unum apicem. **O. xxxv.**

Qui ergo soluerit unum de mandatis
 istis minimis et docuerit sic homi-
 nes. minimus uocabitur in regno ce-
 lorum. Qui autem fecerit et docuerit.
 hic magnus uocabitur in regno celo-
 rum. Quia nichil de lege preteribit sup-
 uacaneum. Ergo qui soluerit unum de man-
 datis etiam minimis istis id est legis et
 docuerit sic. id est secundum id quod soluit
 non secundum id quod ego doceo et ipse legit.
 minimus uocabitur in regno celorum
 ubi non magni esse non possunt. id est ci-
 ues celestes despectissimum reputa-
 bunt eum licet hic elatus sit. Notat pha-
 riseos qui contemptis mandatis di-
 uinis et prophetarum traditiones statuiebant. Quod
 autem fecit et docuerit sicut ego
 dicitur super illud: hic magnus erit in ce-
 lis licet hic sit abiectus. Ma-
 gni quoque erunt et si non ad id magni
 qui faciunt et non docent. factores
 enim legis iustificabuntur apud deum.
 Qui uero minima mandata soluit

sive bene doceant sive nec bene
 nec male. parum iudicabuntur ut
 pote damnatione digni: sed non presu-
 minimi. Denique nihil potest docere
 iusticiam quam minima culpa destru-
 it. Ut ita. Regnum celorum est ecclesia
 in qua regnant celi id est iusti qui
 enarrant gloriam dei et in ea mini-
 mus uocatur mandatum soluens licet
 docuerit sic homines sicut ego: quia
 cuius uita despicitur restat ut et pre-
 dicatione contempnatur. Dico autem uobis.
 quia non habundauerit iusticia uestra
 plusquam scribarum et phariseorum: non in-
 trabitis in regnum celorum. Tale est
 hoc ac si dicat. Studete manda-
 ta implere atque docere. ego enim cuius
 uerba non mutantur dico uobis. quod nisi
 superaueritis in iusticia scribas et pha-
 riseos qui propter nouas traditiones
 iustiores reputantur: non regnabitis
 in celis. Nota cum iusticia sit uirtus
 unicuique reddens quod suum est. plures
 sunt partes iusticie quarum conuen-
 tu iustus efficitur. Religio enim que red-
 dimus deo quod suum est et pietas paren-
 tibus que sua sunt pro soluent. similiter
 uirtus que reddit maioribus et mino-
 ribus que sua sunt. nec non uirtus que
 pauperibus quod suum est largitur. hec

ingm̄ om̄ia ad iusticiā tāqm̄ pat-
tel integrale referunt. **xxvi.**

Aventus q̄a dictū ē antiq̄s. n̄ oc-
cides. Qui aut̄ occiderit: reus erit .i.
iudicio. Ego aut̄ dico uobis: q̄a
om̄is q̄ irascit̄ fr̄i suo. reus erit iu-
dicio. Pulchro ingressu op̄ legis
cepit excedē n̄ dissoluē. Ap̄t̄ nāq̄
motū animi ad nocendū fr̄i in
homicidio cōputari. cū p̄us non
attenderent homicidiū eē. n̄ pem-
ptionem corp̄is humani. Sensus
ē. Iudicio legis moȳsi reus est qui
occidit actu. s; ego dico uob̄ q̄a
iudicio celestis legis quā doceo.
reus ē om̄is q̄ irascit̄ fr̄i suo. In
quib̄dam codicib̄ addit̄ sine cau-
sa. s; radendū ē. quia ira penit̄ col-
lit̄. r̄ inimicos nr̄os amare iube-
m̄. Qd̄ si c̄tingat irasci. n̄ fr̄i s;
peccato irascendū ē. ut psalmista
ait. Irascimur̄ uidelicet peccato.
uñ r̄ sequit̄ nolite peccare. Qui
aut̄ dixerit fr̄i suo racha: reus
erit concilio. Qd̄ aut̄ dixerit fa-
tue: reus erit gehenne ignis. Ra-
cha ūbū ē p̄pe hebreorū. Racha
enī dicit̄ cenos id: inanis aut̄ ua-
cuus: quē nos uulgata inria abq̄
cerebro dicē possum̄. Qd̄ ḡ uacuy-

tatis obp̄briū dicit̄ fr̄i sc̄o sp̄u pleno
nimirū reus fit concilio ac iudicio
sc̄oz cōtumeliā sc̄i sp̄s iuitur. Frat̄
nr̄ est: qui i. xp̄m̄ credit. Qd̄ ū cre-
denti in d̄m̄ dic̄ fatue: impius ē in
religione. Qd̄ ḡ quē salem d̄s nun-
cupat conuicio infatuati sensus
laccesserit: p̄huiusmodi maledicto
et̄ni ignis pabulū erit: n̄ inde sa-
tisfecerit. Iusticia phariseorū ē ut
n̄ occidat̄: iusticia intratorū i
regnū d̄i. ut sine causa n̄ irascant̄.
Qd̄ n̄ occidit n̄ continuo ē magn̄
r̄ idoneus regno celozū: s; tam̄ al-
cendit alicūe gradū. P̄ficiet̄ aut̄:
si sine causa n̄ irascat̄. Lenius est
irasci s̄n̄ causa fr̄i. qm̄ dic̄ racha:
r̄ lenius dicē racha qm̄ fatue. Pri-
mo ē enī ira sola: p̄ea duo. ira r̄
uox indignationis. p̄ea tria. ira
r̄ uox r̄ certa exp̄ssio. Iudiciū ē ut
in q̄ adhuc dat̄ loc̄ defensionis. In
concilio n̄ iam cū ip̄o reo agit̄:
s; iudices int̄ se c̄fert̄ de supplicio.
In gehenna: certa ē dāpnatio. Ex-
p̄munt̄ itaq; p̄ modo peccati d̄m̄
se mansiones in et̄na dāpnatio-
ne. Nota qūis irasci fr̄i nisi sit
qm̄ conuiciari. sepissime tam̄ ad
accendit̄ ira ut r̄ nom̄ r̄ reatū

homicidij suscipiat. Vñ iohes ait.
 Qui odit fr̄m suū. homicida ē. Ra-
 cha ut quida aiunt int̄iectio est
 indignantis animi motū signi-
 ficans. s; qd̄ int̄iectiones in aliā
 linguā n̄ facile trāferunt̄ coegit
 tam grecū qm̄ latinū int̄p̄tem
 p̄am ponē uocē hebraicā. Nom̄
 gehenne in ueterib; libris n̄ inue-
 nit̄. s; a saluatore p̄mū ponit̄ ut
 inferny cruciat; designet. Tractū
 ē itaq; a nomine loci excede ho-
 minū ibi int̄fectozū horribilis ac
 fetidissimi q̄ dicit̄ gehennon id;
 uallis filiozū ennon. r̄ significat
 futura supplicia. In hac ualle luc̄
 erat consecrat; idolo baal. cui dem̄
 tia isrl̄ immolabat. r̄ filio; suos
 demonij; incendebat. Est autē
 locus ip̄e iuxta ierlm̄ ad radicē
 montis moria. ubi syioa fluit.
 hoc regū uolum̄ r̄ paralipomenon
 r̄ ieremias scribunt plenissime. r̄
 cōminat̄ ds se locū ip̄m implectu-
 rū cadauerib;. ut nequaquā uocet̄
 cofech r̄ baal. sed uocet̄ poliandri-
 um id ē tumulu; mortuozū. Quā
 reus erit gehenne ignis qui dix-
 rit fatue fr̄i suo: ḡ reconciliatio
 querenda ē a fr̄e leso. Et hoc est

quod sequitur.

xxvii.

Si ḡ offers munus tuū ad altare
 r̄ ibi recordat; fueris quia frat̄ tu-
 us habet aliqd̄ adūsū te. relinque
 ibi munū tuū añ altare. r̄ uade
 p̄us reconcitari fr̄i tuo. r̄ tē ueni-
 ens offeres munū tuū. Absurdū ē
 c̄lsmarinū fratrem s̄yta accide-
 rit credē querendū. Ergo ad sp̄ia
 ua refuge cogim̄. ut quod dictū
 ē uade p̄us reconciliari fr̄i tuo. s̄n
 absurditate possit intelligi. Nos
 sum; templū. altare ē fidel̄ interi-
 or. Cū ḡ in corde nr̄o ds uolum̄
 offerre orationem. si in aliquo
 lesim; fr̄em. p̄gendū ē n̄ pedibus
 corporis s; motib; animi ad recon-
 ciliationē. Si autē p̄sens sit. reuo-
 cand; ē iqr̄am postulando ueniā.
 si p̄us hoc corā ds fecis. **o. xxxvi. l. lxxij**

Esto consentiens adūsario tuo
 cito dū es in uia cū eo. ne forte t̄
 dat te adūsari iudici. r̄ uider̄ t̄ dat
 te ministro. r̄ in carcerem mitta-
 ris. Am̄ dico t̄ n̄ eris inde donec
 reddas nouissimū quadrantem.
 loco consentiens habent greci
 c̄ynolozon qd̄ int̄pretat̄ beniuolu; aut
 benignū. Dū currim; in uia
 hui; sc̄li. quia licet adhuc opari.

xxvii

ammonem habere pacem cum omnibus
 .a. hominibus quantum ex nobis est. Ne
 tradat te aduersari iudici id est cau-
 sa sit ut puniendus tradaris in ma-
 nus christi cui patet omne iudicium de-
 dit. Angelicum agnum dicit mini-
 strum: uenturum cum eo ad iudicium.
 .Rab. Carcerem dicit tenebras exteriores.
 Quadrans generis nummi est: qui
 habet duo minuta. Unde cum unum
 euglista uidua dicat misisse quod-
 drantem in corbanam: et alium duo
 minuta: non est contrarium. Sensus
 est. Donec etiam minima peccata
 persoluas: non egredieris de carcere.
 .a. In nouissimo quadrante intel-
 ligitur nichil remanere impunitum:
 sic solem dicere usque ad fecem: cum uo-
 lumus exprime aliquid ita exactum
 ut nichil relinquatur. Vel per quadran-
 tem possunt intelligi terrena pec-
 cata: terra enim quartum elementum
 est: a celo. Donec quod hic ponitur tale
 est quale illud. Sede a dextera mea:
 donec ponam inimicos tuos: sicut per
 Non ergo hic finem pene signifi-
 cat: sed semper soluere nouissimum qua-
 drantem et nunquam persolues: quia non est
 .b. ibi locus uenie. Vel aliter. Aduersarius
 in uia est sermo domini: contrarius

nostre carnalitati in hac uita: a quo
 ille liberatur: qui preceptis eius subdit.
 Iudex est christus: qui repugnantem sermo-
 nibus eius tradet exactori id est diabolo.
 Diabolus uero mittet eum in carcerem:
 id est in infernum: qui in hoc est minist-
 rus eius ut cruciet animas in infer-
 no usque ad diem iudicii: et deinde in
 ferri ignis cruciabit pariter demo-
 nes atque animas in corporibus. Ad litte-
 ram ita bene potest intelligi hoc
 capitulum. Dum es in uia hoc est dum
 dis ad iudicium cum iniuria consentis
 aduersario tuo qui iustam causam habet
 contra te: ne inde mittaris in car-
 cerem: et reddas ibi cruciatum quicquid
 abstulisti: usque ad nouissimum qua-
 drantem. .o. xxxvii. .xxxvii. .xxxvii.
Auidistis quia dictum est antiquis: me-
 chaberis. Ego autem dico uobis: quoniam
 omnis qui uiderit mulierem ad con-
 cupiscendum eam: iam mechatur eam
 in corde suo. Pretermissis legis operibus
 prohibetur animi motus ad concupiscen-
 dum: sic superiora prohibent animi mo-
 tum ad nocendum. Aperte enim ueritas
 ostendit quia etiam solo uisu cum tur-
 pitate concupiscimus adulterium perpetuamus.
 Quod uero lex precipit: non concupiscere
 uxorem proximi tui putabant imple

nderi dū alienā non raperent
 uxorem. Iux̄ passionem ꝛ ꝓpassi-
 onem hoc int̄ est qđ passio repu-
 tatur in uiciū ꝛ ꝓpassio in inuicio
 culpe n̄ tam in crimine. Ergo ci-
 tatur in mulierē ꝓpassione ꝓcul-
 tal̄ ē. Si ū de cogitatione in affe-
 ctū cordis t̄nsierit ut ait dauid.
 t̄nsierunt in affectū cordis. de ꝓ-
 passione t̄nsiuit in passionē. q̄a
 n̄ dest ei uoluntas peccandi s;
 occasio. ꝛ ita in corde suo mecha-
 tur. Non enī dixit dñs qđ concu-
 pierit mulierem. s; qui uiderit
 mulierem ad concupiscendum
 id; hoc fine ut eā concupiscat.
 ꝛ si facultas det̄ in ea faciet̄. Sug-
 gessione. delectatione. consensu
 implet̄ peccatū. Suggestio fit
 ꝓmemoriā. siue ꝓsensū corporis. a
 serpente fuit suggestio. in appe-
 titu carnali t̄q̄m̄ in eua delecta-
 tio. in ratione t̄q̄m̄ in uiro con-
 sensio. Delectatio ante consensio-
 nem ul' nulla ē. ul' tam tenuis
 ut ꝓpe nulla sit siue consensu.
 Qui si in factū ꝓcesserit satura-
 tur. s; ꝓea cū suggestio repetit̄
 maior accendit̄ delectatio. Sic
 trib' gradib' ad peccatū ꝓuenit̄.

ita peccati tres sunt differentie.
 in corde. i factu. in consuetudine.
 t̄q̄m̄ tres mortes. Una q̄si in do-
 mo. altera q̄si ex̄ portā. t̄cia q̄si
 in sepulchro. Nomine mechantis
 om̄is carnalis concupiscentia de-
 bet intelligi. q̄ndo anima relicta
 superiori lege turpi uoluptate infe-
 riorū ꝓstituta corrūpit̄. Q' enī. Gñs.
 eo affectu concupiscit inuictam xxi.
 qđ etiā si nupta eet nichilomin' lib' i
 ea uteret̄ si posset. iam adulter iob.
 est qđ greco ūbo mechul dicitur. s
 Quod si oculus tuus dexter scan- s
 dalizat te. erue eū ꝛ ꝓice abste- s
 Expedi enī t̄ ut pereat unū s
 m̄brozū. quā totū corp' tuū mit- s
 tat̄ in gehennā. Et si dextra s
 man' tua scandalizat te. absci- s
 de eam ꝛ ꝓice abste. Expedi enī s
 t̄ ut pereat unū m̄brozū tuoz s
 q̄m̄ totū corp' tuū eat in gehennā. s
 Quia concupiscentia effi- hil.
 cientie cōpat̄. dāpnū corporis o-
 ciosū eet relicto uoluntatis in-
 stinctu. Igit' in oculo ꝛ dextera.
 monstrat̄ affect' quozūlibet a-
 micorū. Q's a nobis truncare de-
 bent' si nos a deo arcere uolunt.
 ne dū eos lucrari uolum' ipi cū

.d. eis peani. Quicquid ergo diligis tan-
 tum quantum dextrum oculum qui cari-
 or est et quia sinistrum: si te impedit
 ad beatitudinem, pice abste. ne in-
 tres in gehennam. Ut consiliarius
 tuus intelligit oculus tuus dexte-
 rae in diuinis te docet. Iuu etiam
 respice: si in aliqua heresim te co-
 nat inducere. Dextra manus est: ad-
 iutor et minister in diuinis opibus.
 .m. Totum corpus tuum intellige te et a-
 micos et famulantes. sicut membra
 inuicem sibi seruentia unum corpus
 sunt in quibus homine. Ut ita. Quia de
 concupiscentia mulieris dixerat
 cogitationem et sensum ad diuisa uoli-
 tantem oculum nuncupauit: per dex-
 teram accipit inicium uoluntatis
 ad effectum. Ita quidem quasi membra anime
 dicuntur dextera cooperatione corporis
 cuius fragilitate periculis sunt ad
 peccandum. Sunt etiam qui per oculo
 dextrum contemplationis studium
 accipiunt: et per dexteram manum
 actiue uite occupationem. Cui
 ergo expedit: de altero transeat ad al-
 .d. **D**ictum est autem quicumque di-
 miserit uxorem suam: det ei libel-
 lum repudij. Ego autem dico uobis:
 quia omnis qui dimiserit uxorem

suam excepta fornicationis causa: fa-
 cit eam mechary. Et qui dimis-
 sam dixerit: adulterat. Moyses
 dari iussit libellum repudij propter du-
 riciam maritorum: non concedens dis-
 cidium: sed auferens homicidium. Mul-
 to enim melius licet lugubrem eue-
 nire discordiam: quam per odium sanguinem
 .d. fundi. Vnde dominus alibi de hoc in-
 rogat respondit. Hoc moyses
 propter duriciam uerbum fecit. Quicquid
 enim durum est cui displicet uxorem
 cum cogitaret libello repudij da-
 to iam sine periculo eam posse alteri
 nubere: temerariam iracundiam
 facile temeraret: ut et uxorem
 nullatenus occideret: et eam abice-
 re uel penitus omitteret uel differret.
 Quod ergo dimittendi mora quesuit
 significauit se nolle discidium. Vi-
 detur quia libellum inter cetera causa
 repudij et licentiam nubendi alteri
 continebat: cum dominus opera legis ex-
 cedens omni molestia excepta cau-
 sa fornicationis pro fide coniugij
 sustineri iubeat: et ad uitium subnu-
 bere uiro prohibeat. Quod si quis tale
 dixerit: priore uiro uiuente sub
 adulterij crimine sit. Propterea in
 causa fornicationis licet dimitti

uxorem: quia illa pmo esse uxor
 noluit que fide marito n̄ seruauit
 & quia scriptura dicit. Quod adultera
 trahit: stultus & impius est. Quisq̄
 tam causa fornicationis uult ab
 iere uxorem: p̄or eē debet a forni
 catione purgatus. Jeronimi occē
 ano in illa epla. Plurē anni sūt.
 Precepit dñs uxorem n̄ debē dimit
 ti excepta causa fornicationis: &
 que dimissa fuit manē innuptā.
 Quicquid uirū iubet: hoc conse
 quit̄ redundat ad femina. Neq̄
 enī adultera uxor dimittenda
 est: & uir mechus tenendus. Alie sūt
 leges cesariū. alie xp̄i. Apud illos
 in uirū pudicitie frena laxant̄:
 apud nos qd̄ n̄ licet feminis eque
 n̄ licet uiris: & eadem seruit̄ pari
 conditione censet̄. Et cū scriptū .a.
 sit. p̄didisti omnē qui fornicatur
 abste. n̄ est fornicatio tantū stu
 p̄ri s; generalit̄ que a lege dī aber
 rare facit. Igit̄ si sacrificare idolis
 aliquē cogat uxor. ul̄ aliū sceleri
 bus cōmunicare causa huiusmodi
 fornicationis utiq; dimittenda ē.
 Myra illud. Si oculus tuus scandali
 zat te. erue eū & pice abste. Si uir .o.
 uxor n̄ conat̄ uirū criminibus

applicare: non est abicienda istius
 modi fornicationis causa. Coniu
 giū enī bonū naturale ē qd̄ diffun
 ditur int̄ om̄s. etiam int̄ infide
 les. Inde est illud ioh̄is ad herode.
 Non licet t̄ habē uxorem fr̄is tui.
 Adulteriū enī erat ut ait ioh̄es
 crisostomus sup̄ illū locū. Philippus
 nāq; fr̄at̄ herodis. maritus herodi
 adis erat & gener̄ patris eī arethe
 regis ut ieronim̄ ibidē asserit. Qd̄
 etiā int̄ fidelem & infidelem con
 iugiū sit: docet ap̄ls dicens. Si q̄s
 fr̄at̄ uxorem habet infidelē & hec
 consentit habitare cū illo: n̄ di
 mittat illā. Est aut̄ cōiugiū uiri
 & femine federatio legitima. p̄ qm̄
 licet eis ad usū carnis p̄misceri:
 scdm̄ diuinas & humanas leges. No
 ta in coniugio scē trinitatis ue
 stigiu. Est enī uir p̄ncipiū unde
 mulier. utrūq; p̄ncipiū. unde p̄
 cedit & terciū. Coniugiū institu
 tū est in paradiso ante peccatū
 ad officiu p̄creandi p̄ peccatum
 ū etiam remediū ē ad euitandā
 fornicationem. Qd̄ aut̄ legis tē
 pore licebat uni multas habere
 uxores. ut p̄pls dī augeret̄ conti
 git: s; nunc minime licet. quia

pp̄s̄ d̄i iam auct̄ est. Tunc etiā
p̄ceptū erat ut unusquisq; de t̄bu
sua uxorem ducet ne t̄bus p̄mis-
cerent. ⁊ ne t̄siret possessio unū
in possessionē alterius. q̄a terra p̄
t̄bus diuisa erat. Nunc aut̄ in-
stitutū ē ab ecclia ut n̄ de sua s;
alia p̄s̄apia uxorem quis ducat
ut augeat̄ caritas. quia p̄ uxo-
rem quā q̄s ducit. totā illi p̄ge-
niem magis diligit. Coniugiū
ū facit manifestus consensus
legitimarū p̄sonarū. Multa q̄p̄
pe sunt que coniugiū impediunt.
ut cognatio. publicū uotū. sac̄
ordines in ecclia latina. impotē-
tia reddendi carnalis debiti. hec
ū p̄uenit infirmitate. ul̄ defectu
m̄brozū. seu frigiditate nature. .a.
Coniugiū bona sunt. fides. spes
p̄lis. sacramētū. Fides thori ē uin-
culū pudicitie. id ē pactio coniu-
galis qua neut̄ licet ante mortē
alteri alij cōmisceri. In spe p̄lis ē.
ut suscept̄ sui religiose educat̄.
Sacramētū ē xp̄i ⁊ ecclie. quia
sicut uxor unū uiri ⁊ uir unū ux-
oris est. sic xp̄s̄ unū sponse id est
ecclie sponsus est. ⁊ ecclia unū
sposi id ē xp̄i sponsa ē. ~~xxx~~

Audistis quia dictum ē n̄ peiera-
bis. Reddes aut̄ d̄no iuramēta tua.
Ego aut̄ dico uobis n̄ iurare oī-
no neq; p̄ celū quia thron̄ d̄i ē.
neq; p̄ terram quia scabellū pe-
dum ei est. neq; p̄ ierosolimam
quia ciuitas ē magni regis. Ne-
q; p̄ caput tuū iurabis q̄a non
potes unū capillū albū facere
aut nigrū. Sit aut̄ sermo uū-
est est. non. n̄. Quod aut̄ his ha-
bundanti ē. a malo ē. In lege p̄-
ceptū est n̄ iurari n̄ p̄ d̄m. n̄ qd̄
bonū sit. s; ne iudei pessima con-
suetudine iurantes p̄ creaturas
crederent eas ueneranda. Eugl̄m
aut̄ n̄ recipit iuramētū. cum
om̄is fidelis sermo p̄ iure iuramē-
do sit. Non est hoc contrarium
ap̄lo. qui sepe iurauit dicens. ecce
coram d̄o qm̄ n̄ m̄tior. ⁊ qui est
benedictus in sc̄la scit quia non
m̄tior. n̄ quis dicat n̄ eē iuratio-
nem. quia non dixit p̄ d̄m neq;
p̄ aliqd̄. Que defensio ridiculosa
ē. Iurauit etiā dicens. Corde
m̄tior p̄ gl̄am ur̄am. Un̄s p̄ce-
pit non iurare n̄ necessitate.
ut cū uident̄ homines pigri ad-
credendū. Unde n̄ dixit malū ē.

si a malo: id est si cogaris iurare de ne-
 cessitate infirmitatis eorum quibus ali-
 quid suades uent. Tu enim non pec-
 cas qui bene uteris iuratione que
 quis bona non sit. tam est necessaria.
 si ille peccat cui infirmitate tu iu-
 rare cogaris. Neque per celum hoc addi-
 dit suspensionem ueteris contuma-
 cie condempnans. Erat enim iudeis
 religio iurare nominibus celi et ter-
 re ierusalem et capitis sui. quibus in di-
 contumeliā uenerationē iuran-
 do deferebant. Quid enim moniti e-
 rat iurare per celum sedem dei. per terram
 scabellum pedum eius. per ierusalem urbem
 ob insolentiam et peccata inhabitan-
 tum in breui destruendam. cum per ser-
 uam in yfomatione ecclesie que ma-
 gni regis est ciuitas esset constitu-
 ta. Uetat itaque ne aliqua causa non
 iudicat iurare per creaturas. Celum
 throni dei dicit. quia celsitudine nec
 non pulchritudine sua sanctas animas
 significat. in quibus deus iudicat. spu-
 aliter enim iudicat omnia et a nemine
 iudicatur. Terra uero scabellum pedum eius
 nuncupatur. quia multice significat
 peccatores qui per iusticiam in infimis
 ordinantur: et sub lege puniuntur. Sa-
 cramenti consuetudinem remouens

uite nostre negotia in ueritate con-
 stant. et abiecto fallendi affectu
 simplicitate loquendi prescribit ut
 quod est esse. quod non est non esse dicantur. Tu
 est enim sermo noster. est. est. non. non.
 cum gemina ueritate cordis et oris
 affirmantur uel negantur. **xxxvii**
Audistis quia dictum est. oclum pro
 oculo. et dentem pro dente. Ego autem
 dico uobis. non resistere malo. In lege
 est retributio. in euangelio gratia. Quia iudi-
 modum excedebant in uindicta. ideo
 concessum est eis ut si omnino condo-
 nare uoluerit malefactoribus suis.
 saltem equalitatem attenderet ibi et
 non excessum: scilicet ut pro membro ablato
 simile membrum acciperent de inimico.
 In euangelio autem non debemus resistere ma-
 lo id est pro malo: sed in bono uincere
 malum. Nec istud est contrarium iudici-
 bus precipientibus suspendi latrones.
 si sola iusticiam ibi attendant et non
 odium uel aliquid sibi commodum. Equum
 est enim ut recipiat quisque quod fecit.
 sed quia uiscendi libido uiciosa est: hoc
 discernere et uindicare deo iudicibusque
 suis reseruandum est. **xxxviii** **l** **luy**
Sed si quis te percusserit in dexteram
 maxilla tua. prebe ei et alteram. Ne
 dicus animarum quos ad curandos

hil.

Rab.

hil.

.oy.

s

s

.l.

s

s

a

oy i

primos instruit. omnia que ad salutem primorum ualere possunt. tolerare precipit. Et pertinet ad misericordiam ut tamquam filius egrotantibus uel freneticis. si salus uiciorum id erigat. multa patienter donec infirmitas censeat. Quid tam mirum quam percipienti maxillam prebere? Nonne omnis indignantis impetus frangitur ira sedatur? Et per patientiam ille inuitatur ad penitentiam. Secundum mysticos in te electus iubemur prebere alteram dexteram: uisus enim sinistra non habet. Si nos hereticus in disputatione percusserit et dextrum dogma uulnerare uoluerit: opponatur ei et aliud testimonium de scripturis. Nobilitas secundum deum est dexteram: nobilitas autem secularis sinistra. Ergo quicumque contempnitur propter christianitatem: non curet contempni secundum honores seculi. Et illi qui uult tecum iudicio contendere. et tunicam tuam tolle: remitte et pallium. Per tunicam et uestimentum: accipe omnia que temporaliter possidemus. Si enim de necessariis hoc impatium est. quanto magis de superfluis? Magna questio est: utrum hoc etiam de seruis accipiendum sit. Et si ab isto domino accommodati ad deum

colendum regantur quam a cupienti auferre: nescio utrum quisquam audeat dicere eos debere contempni ut uestimentum. In greco est pallium. lucas si ponit uestimentum. **xxxviii.** Et quicumque te angariauerit mille passus. uade cum illo et alia duo. Non solum tuam ut cleuites aliter canonem. sed et te ipsum prebe angarianti: non tam pedibus quam animo compassionis affectu parat multo plus seruire quam precepit. Per mille passus quam iter sabbi sancti in quo seruilia opera prohibentur. licitum opus intelligimus: quod et mulienarius designat qui perfectionem significat. Idcirco dicit mille et duo milia. ut non solum corpore sed spiritu et anima perfecte deo seruamus mansuete tolerando que propter ex infirmitate intulerit. Hic ea uindicta non prohibetur que ad correctionem ualeat: sed huic uindictae non est idoneus nisi qui odium dilectione superat. Non enim odit patrem filium castigando. Qui peccata danda ei: et uolenti mutuari a te ne auerataris. Duo genera beneficii complectitur uel cum beniuole dantur. uel cum reddituro commodantur. Omnia autem petentia tribuit inquit lucas. Non dicit omnia petentia sed illud quod iuste potes. Quod si illic

ta petat. indicanda ei iusticia. ne
 cum in anem dimittal. Itaq; non
 solum de elemosinis hoc intelligendū
 ē. quia etiā diuites n̄ semp dare pos-
 sent. s; de pecunia que nūq̄m deficit
 id ē de sapientia. quā tantomagis
 retinet q̄nto plus eam p̄ deo petenti-
 bus distribuit. Ergo uolenti mutu-
 arate sapientiam ut alios doceat.
 ne auertat. quia qd̄ alios docebit
 p̄t̄ reddetur a dō. **1 lu. 11. xxxviii.**

Et qui auferit que tua sunt. ne
 repetat. De ueste. fundo. iumento r
 gñalit om̄i pecunia dī. Docet enī hī.
 humani iudicij uitanda eē arbitra-
 cū dāpn̄ uoluntate ut p̄ spem fu-
 turorū bonorū sc̄larem suppellecti-
 lem contēpnetes. manē gentiū
 cupiditatē arguam. **1 lu. 11. lvi.**

Et p̄ ut uultis ut faciant uobis
 homines facite illis similit̄. Qua
 caritas patiens ē benigna ē. n̄ tan-
 tū inimici iniurias fortit̄ sustinet.
 s; amici quoq; grām benigne p̄ue-
 nit. ut beneficū ad amorem aliū
 trahant. Unde nec ait p̄ ut faci-
 ut̄ facite. s; p̄ ut uultis ut faciat̄
 uobis facite ut. **1 lu. 11. xl.**

Auidit̄ quia dictū ē. diliges primū
 tuum. r odio habetis inimicū tuū.

Ego autē dico uobis. Diligite inimicōs
 ur̄os. Om̄is homo primū esse censen-
 dus est. Multi putant sufficē uir-
 tutibus n̄ odisse inimicōs. s; eos dili-
 gere humanā naturā n̄ pati. Nō
 uident quia moyses. samuel. r ste-
 phanū p̄ inimicis orabant. r mor-
 tuos dauid plārit inimicōs. Non
 uident quia dñs ip̄ossibilia non
 uisit. hoc paul' testat̄ dicens.

Maledictū r benedicim'. blasphe-
 miam r obsecram'. Benefacite hīs
 qui uos oderunt. Inde paul'. Si
 esurierit inimicus tuus ciba illi.
 si sitit potū da illi. Noli negare qd̄
 d̄s nulli negat. q̄muis sit blasphemū
 r impius. Sine discretionē om̄ib; in-
 digentib; simplicit̄ tribuam'. n̄ queren-
 tes cui s; quare dem'. Quisq; enī in
 quacūq; necessitate morturo suc-
 currē potest. si n̄ fecerit occidit.

1er̄ i epla
 ad romanōs

Et orate p̄ p̄sequentib; r calūpni-
 antib; uos. ut sicut filii pat̄s ur̄i q̄
 in celis ē. hec sc̄ptura fiant filii ei.
 pupilli r uxor ei uidua. r quod dñs
 dicit alibi. Ve t̄ capharnai. n̄
 sunt contraria huic. q̄a n̄ optan-
 do s; p̄dicendo huiusmodi sc̄pture i-
 ueniunt. Iohes apl's dicens. si q̄s
 scit peccare frat̄r suū peccatū

non ad mortem: postulabit et da-
bit ei dñs uitā. apte ostendit n̄ p
om̄i fr̄e orandū. Ergo cū dñs p
psecutorib' orare iubeat: patet ali-
qua peccata fratru eē grauiora
psecutione inimicorū. Peccatum
ad mortē est: cū xp̄ian' oppugnat
xp̄ianū adūsul grām dī et nūq̄m pe-
nitet. Qua p̄p̄t dñs in cruce ait.
Pat̄. ignosce illis quia nesciunt
qd̄ faciunt. et beat' stephan' orat
p̄ eis qui eū lapidabant. q̄a n̄ dū ī
xp̄o crediderant. Et p̄p̄t̄a credo
n̄ orat ap̄ls p̄ alexandro. q̄a iam
frat̄ erat: ubi dicit. Alexander
erari multa mala m̄ ostendit: red-
dat illi dñs sedm̄ opa illi. hec diffe-
rētia iudā a pet̄ distinguit. n̄
quia penitenti n̄ sit ignoscendū.
ne contra dñi sententiā qua semp
ignoscendū penitenti fr̄i p̄cipit
ueniam'. s; quia magnitudo pecca-
ti misit eū in desperationem cū
dirisset. Peccauit: tradens sanḡ-
nem iustū. Quod fortasse ē pec-
care in sp̄m̄ sc̄m̄: scilicet oppugna-
re p̄inuidiā frat̄nā caritatē. Quod
peccatū neq; hic neq; in futuro
remittet'. Qui solē suū oriri facit
suy bonos et malos: et pluit super

iustos et iniustos. Probabil' accipien-
dū est hoc de sole cōmuni et de pluuia
aque: qm̄ de sole iusticie. et de pluuia
doctrine ueritatis. Sol enī sp̄ualis
n̄ orit' n̄ bonis: qd̄ plangit' iniqui
in libro sapientie salemonis dicen-
tes. Sol non ē orit' nob'. **xl. l. v.**

Si enī diligatis eos qui uos diligunt.
quam mercede habebitis. Nonne
et publicani hoc faciunt. Et si bñ
feceritis his qui bñ uobis faciunt.
que uobis grā. Siquide et peccato-
res hoc faciunt. Et si mutuū deder-
itis his a quib' sp̄atis recipere. que grā
ē uobis. Nā et peccatores peccatorib'
fenerantur ut recipiant equalia.
Et si salutaueritis fr̄s uros tantū.
nonne et ethnici hoc faciunt hoc
faciunt. Si tales int̄ se natura du-
ce nor̄t eē bñfici: q̄ntū nob' grad'
p̄fessionis eximior. necesse ē ut cura
uirtutis sit uberior. q̄m̄ etiā non
amantes caritatis sinu āplectam̄.
Peccatores sunt ualde iniqui.
et grauib' peccatorū sarcinis onera-
ti. Magna enī distantia ē inter
peccantes et peccatores. sic int̄ ridi-
cos et irrisores. int̄ scribentes et scri-
ptores: nā etiā iusti peccant. fene-
rant' hoc ē cōmodant: salutauit

ide salute optauit. Et hinc grece di
cuntur gentiles. 1 01

Ueritatem diligite inuicem ut
beneficite. et mutuū date nichil inde spā
nt. Sciendū ē quia mutū n̄ causa neque
n̄ tenari s̄ s̄ fraudari timuer̄. Hinc i
firmitati diuina medet̄ auctoritā. dicit̄.
Et mutuū date nichil in spāntes. id est
n̄ i homine spem mercedi figat̄. s̄ i
dō qui uob̄ reddet qd̄ illo uob̄ fa
uerit. Hinc illud ē. Mutuabit̄ peccator
et n̄ soluet. iust̄ aut̄ miseret̄ et retribuet.
Et erit m̄ces uā multa. et erit filij al
tissimi. quia ip̄e benigni ē sup̄ ingratos
et malos. Vn̄ filius dī ē natus. iusti ū
s̄ et filij p̄ adoptionē. Heredes quippe
dī. coheredes aut̄. Quāto ḡ ex celsius
est p̄mū. tanto debet impensius eē officij.
Benigni ē altissim̄ d̄s sup̄ ingratos et
malos. ut̄ bona t̄poralia largiendo. uel
eos ad celestia insp̄ando. Istote ḡ nisi
credes. sic ē pat̄ ur̄ misericors ē. Natura
dī impassibilis est. Sicut aut̄ zelat̄ s̄
aliquo luore. uasct̄ s̄ aliq̄ p̄bationē.
Sicut enim
p̄mittit eū sine alicuius sue p̄uitatis cor
rectione. ita est patiens sine ulla pas
sione. et misct̄ s̄ aliq̄ dolore. Istote ḡ uō
p̄fecti. sicut pat̄ ur̄ celestis p̄fectus ē.
Sicut similitudinis ē n̄ q̄ntitati. Sens̄
ḡ talis ē. Put̄ potest̄ p̄fecti estote. ut

quasi p̄delle etiā inuicem. qd̄ d̄m fa
cē manifestū est. 01 xli.

.xxxij.

Atendite ne iusticiā ur̄am faciatis
coram hominib̄ ut uideamini ab eis. Ali
oquin mercedē n̄ habebit̄ apud p̄m̄
ur̄um qd̄ i celis est. Hoc est n̄ hoc sine ius
ticiā faciatis corā hominib̄. ut laudē
humanā ab eis queratis. Alioquin idē
si alit̄ iusticiā faciatis. n̄ ita ut d̄s singla
rit̄ sit in causa. n̄ in habebit̄ m̄cedē
apud ip̄m. Laus hominū n̄ debet apperi.
s̄ subseq̄ ut exemplo inuicet̄ alios.
Iusticiam intellige ieiunū cont̄ concupis
centiā. carnis. elemosinā cont̄ concupis
centiā oclor̄. orationē cont̄ sup̄biā uite.
de quib̄ mox subdit̄. quia intentionē s̄
debent. Cū ḡ facies elemosinā noli tu
ba canē ante te sicut ypocrite faciunt
in synagogis et in uicis. ut honorificē
t̄ ab hominib̄. An̄ dico uob̄ recipiunt
m̄cedē suā. Non uirt̄ s̄ causa uirtutis
apud d̄m m̄cedem h̄t. At ū ypocrite qn̄
faciunt elemosinā canunt an̄ se tuba.
id est faciunt eā i manifestationē. sic
ille ap̄tū signū dat qui tuba canit
ut honorificent̄ ab hominib̄. et n̄ add̄.
Te aut̄ faciente elemosinā. nesciat si
nistra tua qd̄ faciat dextra tua. ut sit
elemosina tua in abscondito. Et pat̄ tu
qui uidet in abscondito reddet t̄

.a.

.01.

J

.01.

1
2
Oretel ypoctax est laus hominū. Siml
tra significat dilectionē laudis. dextā
ū intentionē implendi p̄cepta dī. Cū ḡ
implet diuinū p̄ceptū. faciendo elemosi
nam ul' q̄dlibet bonū. noli humanam
laudē amittē. In abscondito. i. i. scietia.
Si intēcia p̄tinent ad dextera. extiora
p̄tinent ad sinistram.

xxxiij.

sab

.j.

.a.

9

Et cū oras n̄ eras sic ypocte q̄ amat
in synagogis et in angulis platearū stans
orare ut uideant ab hominib'. Am̄ dico
uob'. recepunt mēde suā. Docet mundo
cede eē orandū. sicut et elemosinandum.
Ypocta est qui simulat qd̄ n̄ ē. rep̄senta
tor alius p̄sonē dū sub specie boni lau
dem q̄rit. Tu autē cū orauis int̄ in cubi
culū tuū. et clauso hostio ora pat̄e tuū
in abscondito. et pat̄ tuus qui uidet
in abscondito reddet t̄. Cū dicit int̄ cubi
culū. uanā glām iubet fugē. S; uidet
hoc magis eē p̄ceptū. ut inclusa cogitā
one labijsq; consp̄sis oreni. ut deāna le
get in lib' regū. Labia inquit illi tantū
mouebant. et uox illius n̄ audiebat.
Claudndū est ostiū. idest carnali sensuy
resistendū. Cubiculū est secretū cordis.
ad qd̄ tē intiam' moxōne. quando omnia
extiora q̄ ad sc̄m p̄tinent p̄ contempla
tionē diuinā. q̄ nich' reputam' i cōpa
tione glē celestis. Ostiū n̄is est uirt'

fortitudinē. qd̄ claudndū est cont' sc̄i
tumult'. et cont' fauorē humanū. ne
oō secreta impediāt. s; in cōtemplatiōe
diuina fundat'. Orō autē ē suauis animi
cū compunctiōe cordis dep̄catio. V' ita.
Orō ē oēs ratio q̄ humilit' uota n̄a p̄
dmi'. et ab ymo pectoris archano p̄fert.

Orantes autē nolite multū loqui sicut ethnici. Putant enī quia in
loquio suo exaudiant. Nolite ḡ assimula
ri eis. Scit enī pat̄ int̄ quib' op' sit uobis.
an̄ qm̄ petatis eū. Ammonem̄ orare ad d̄y. Sab.
scia n̄ multiloqo sicut ethnici putamē qd̄
ip̄ ita ūbis d̄m̄ flectē queant sic orare.
iudicē. Hic obicit. Si scit d̄s quib' indi
gem'. frustra scienti loquim'. Ad qd̄ respo
dem'. nos n̄ narratores eē. s; rogatores. s; p̄
orationis intentio cor n̄m̄ serenat. ca
pat̄ q; efficit ad percipienda diuina mu
nā. 1 Tunc dixit un' ex discipulis ei' ad d̄m̄.
Dn̄e doce nos orare. sic ioh̄es docuit dis
ciplos suos. Vbi math̄s dicit. t̄ herod̄s
uidens quia illus' eēt a magis. uat' ē ual
de. nullū certū temp' definitē detinuit
p̄ tuē. s; tale ē qd̄ dicit. unū dies' com
git herodem uasē. Sic ḡ prudens lecte
exponat tē. ūcūq; lectio postulabit.
Et ait ill'. Cum oras dicite.
Pat̄ n̄r qui ē in celis. Qui dicit pat̄
n̄r magnope curat ne tanto pat̄ sit in

digni. Non possunt uē ac pie dicē no-
 biles ac diuites patē nū. n̄ cognoscāt se
 et frēs ignobilū et paupū. In cel. idē
 in scis et in iusti. Cum enī d̄s sit uq; p
 diuinitatē p̄sentā. in scis specialit̄ est p
 uoluntatē grām. Cum adorationē stant
 ad orientē suū. ut ammonēat anīm
 ad naturā excellentiorē. id est ad d̄m se
 suū. Sanctificet nom̄ tuū. Quod semp
 ferū ē ut omib; innotescat. et in nob; sc̄i
 fuerit oram; Non dī nouicia est de eo ma
 nifesta uisione manglis. catholica ū fide
 in p̄sentā ecclia dum p̄gnat. Cum ḡ in
 nouicia dī sc̄ificam; ut ip̄e sit pat̄ nos
 filij. nos dī similes illi. et ip̄e d̄s deoz;
 tuū nom̄ dī clarificat. et manifestat eē
 sanctissimū. Adueniat regnū tuū. hoc ē
 manifestet. Quēadmodū enī lux p̄sens
 adest cor. et oculos clauduntib;. ita regnū
 dī quū nūq̄m discedat a t̄rā tam ig
 norantib; absens est. Vel ita. Adueniat reg
 nū tuū id est n̄ regnet in nob; peccatū.
 Sicut. Alit̄. Cū dicim; adueniat regnū tuū.
 desiderū nr̄m ad futurū regnū excitam;
 ut nob; ueniat. et in eo regnare incipiam;
 Nam uelim; nolim;. utiq; adueniat. fiat
 uoluntā tua sic in celo et in t̄rā. fiat inq̄m
 ut quom̄ inculpare t̄ angli seruiūt in ce
 lo. ita et nos in t̄rā t̄ seruam;. Vel ita.
 Sicut iusti qui p̄ celum intelligunt̄ faci

unt uoluntatē tuā. ita etiā peccatores
 qui p̄ t̄rā intelligunt̄ faciunt eā ad te
 conuerti. Non absurde ē accipit̄ p̄ celū sp̄s.
 p̄ t̄rā corp;. ut sic dō sp̄s bon; n̄ resistit.
 ita corp; n̄ resistat sp̄uy. ne dū contendit
 caro et sp̄s. p̄cepta dī nr̄m imple possim;
 vel p̄ celum accipe. xpm sponsū. p̄ t̄rā
 eccliam et sponsā. ut sicut in x̄ fit pat̄
 uoluntā. ita etiam fiat in ecclia. Panē
 nr̄m sup̄substantialē **I** cotidianū **O**
 da nob; hodie. In graeco habet̄ epy vsyos.
 id ē sup̄substantialē. p̄ quo in hebreo ha
 bet̄ sogolla. qd̄ interpretari sunt̄ p̄cipiū
 uel egrēgū. ul' peculiarē. Sup̄substantial
 panis est ille qui dicit̄. Ego sum panis
 uiuus. qui de celo descendy. Qui uidel;
 uiuūsal sup̄at̄ natural. Panis cotidian;
 dicit̄ ē ul' necessaria sustentatio hui' uite.
 uel sacramtū corpis. x̄. aut p̄ sp̄uali cybo
 in d̄s dicit̄. Ego sū panis uite. qui de ce
 lo descendy. Quid hoc t̄m. pbabili' sit
 ofidēt. De temporalib; sustentationib; inq̄t
 d̄s. Nolite solliciti eē qd̄ edati' aut quid
 induamini. Et cū ait querite p̄mū reg
 nū dī. et h̄ oīa apponent̄ uob;. n̄ ait
 deinde ista q̄rite s̄ ait. hec om̄ia ap
 ponent̄ uob;. scil' ē n̄ querentib;. Quom̄
 aut̄ n̄ querat aliq̄s qd̄ p̄cat̄ d̄m n̄ uideo.
 Hunc de sacramto corpis uideam;. Ori
 entales n̄ cotidie cenę d̄nce comunicāt.

nec tam p̄p̄ta dampnāt. eos eccl̄iaz re-
tores. Sine scandalo enī possunt hoc
facē ⁊ n̄ facē. scilicet ul' cotidie sumē.
⁊ n̄ cotidie sumē. Non ḡ hic panis
null' partib' intelligit' cotidian' nā
magni pecc̄i crimine arguerent'. qui
ex eo cotidie n̄ accipiunt. Cū ū hec
ita sint. quis ē qui audeat dicē hāc
orationē dñi tantūm dicendā usq;
adeam horam qua cepi dñi om̄niam?
Non enī iam dicē potūnt da nob' ho-
die qđ iam accepim' aut t̄erū ūlti-
ma parte diei sacramtū illd' celebra-
dū ē. Restat ḡ ut panē cotidianū
intelligam' sp̄uale. p̄cepta scilicet diu-
na q̄ cotidie nos oportet meditari
⁊ opari ut illud. Opamini escam q̄
n̄ corrumpit. Cotidian' dicit' iste cib'.
qm̄ diu hec uita durat. Nam p' hāc
uitā n̄ erit cotidian'. quia ī illa ui-
ta n̄ succedit dies diei. aliq' uolubili-
tate tempis. Hodie. ⁊ qm̄ diu dicit' ho-
die. ut illd'. Hodie si uocē eius audie-
rit'. Siquis etiā duo sup̄iora uidit
accipe. oportet ut conuincte oīa tā
accipiant'. ut scil' cotidianū panē
simul petam'. ⁊ necessariū cepi et
faciatū uisibile ⁊ inuisibile ubi dicit'
Et dimitte nob' debita n̄ra sic ⁊ nos
dimittim' debitorē nosti. Debta dicit

pecc̄a. Non ḡ h' urget' qđ pecuniā
dimittē debitorib'. n̄ hīs qui ī tantū
reddē nolunt. ut n̄ uelint litigare
ut sup̄ dēn̄ ē. Siquis t' tunicā tolle
uoluit. ⁊ in iudicio tecū stendē. dimittit
te al' et palliū. Seruū enī n̄ oportet
litigare. Qui ḡ modeste agit ut s' pe-
cunia restituatur. n̄ tam curas de pe-
cunia qm̄ de correctioē debitorē reddē
nolentis qđ potest reddē n̄ solū n̄ peccat.
s; plimū pdest debitorē quē corrigitur
ne dampnū fidi patiat'. Et cū h' de
om̄i pecc̄o debitū accipiat'. peccatū
in te debens t' pecuniā si reddē non
set. cū habeat unū reddē possit. n̄ et
hoc pecc̄m dimittis. n̄ potis dicē dimittit
te nob' d. n. s. ⁊ n. d. d. n. Nam qm̄ ue-
niā a dō petis. hūc q' ueniā a te peti
dimittē debes. ⁊ ne nos inducā in t̄p-
tationē. Aliud ē induci ī t̄p̄tationē.
⁊ aliud temptari. nā sine temptandō
null' pbat'. Unde sc̄ptū ē. Temptat
uos d̄s. ut sciat si diligitis eū. id ē ut
scire fatiat. Non ḡ hic orat' ut t̄p̄tari
s; ut ī t̄p̄tationē n̄ inducā. tāq;
si quis p̄tā cui necesse est igne exami-
ri. n̄ orat' ut igne n̄ contingat'. s; ut
n̄ exurat'. Vasa enim figuli pbat' fire
nax. et hoīes iustos t̄p̄tatio t̄bulat
om̄s. Inducit' aut' in t̄p̄tationē. cū

accidunt. que ferre n̄ potest. Petam̄ ḡ
 ne uel decepti consentiam̄ alicui tempta
 tioni. uel cedam̄ afflictis. S; libā nō a malo.
 Non solū orandū est. ut n̄ inducam̄ in
 malū quo carem̄. s; ut ab illo q̄ libem̄
 in q̄ tam inducti sum̄. Am̄. Apud hebre
 os in fine unū e t̄b̄ solet subnecti. ut
 aut am̄ scribant aut sela. aut salon.
 quod expr̄mt̄ pacem. Vñ et salomon
 dicit̄ pacificus p̄ sela dicit̄ in greco dia
 psalma. et apud nos semp̄ am̄ int̄prat̄
 uē uel fidelit̄. Hæc .vii. petitionū trē
 p̄me manebunt in eternū. reliq̄ ad tempa
 lem uitā p̄tinent. q̄ tam̄ p̄t̄ et̄na cō
 sequida s̄t̄ necessaria. Nulla utiq; uitā
 et̄na. n̄ nos semp̄ sp̄am̄ futuros. r̄ no
 manū di sc̄ificatio r̄ regnū ei' r̄ uolū
 tā cō in n̄ō sp̄u r̄ corp̄e p̄fecte atq; abs
 q; immortalitate p̄maneb̄t. S; h̄ icho
 aut̄. quantūcūq; p̄ficim̄ augem̄ i
 nob̄. Panis ū cotidian' idō dicit̄ ē. q̄a
 hic ē necessar'. S; fortasse idō dicit̄ ē pa
 nis n̄ pot'. quia panis frangendo et
 mandūdo in alim̄to uit̄. sicut sc̄ptur̄
 ap̄iendo r̄ dissēdo animā pascunt.
 Pot' aut̄ pat' sicut ē transit̄ in corp'. ut
 hic panis sit uitas cū aliquō labore.
 n̄ aut̄ pot' cū nullo labore d̄putādū
 Hic est etiā qm̄ poscim̄ remissio. ū ē
 cōmissio peccōr̄. Hic temptatioēs q̄ nos

ad peccandū uel allucit̄ uel impliant.
 Hi e demq; malū un̄ cupim̄ libari.
 illic aut̄ nich̄ istoz ē. Lucas ū in oratioē
 dñica petitiones n̄ septē s; quinq; cōplec̄
 est. in quib' illas septem intelligit̄ cōtinū.
 Thom̄ quippe di sc̄ificat̄ in sp̄u regnū aut̄
 ei' incarnat̄ resurrex̄ōe ueniturū ē. Ter
 ciam ḡ petitionē in hys duab' lucas uo
 luit intelligi. Dem̄ aduungit̄ de pane coti
 dianō. de remissioē peccōr̄ de temptati
 one uitanda. relinquēs s; libā nos a malo.
 ut sciat̄ uelquisq; se libari a malo. ex eo
 qd̄ n̄ infert̄ in temptationē. Quod etiā uult
 h̄ lictā s; libā. Non enī ibi est r̄ libā tāqm̄
 una sit peticio. ut cū dī. noli hoc s; hoc.
 Attende quanta conuerōe congruant.
 s; peticioēs .vii. septiformis gr̄e sc̄i sp̄u r̄
 septē uirtutes quib' p̄ncipalia .vii. uicia
 p̄pulsant̄ et beatitudo impet̄. ut i ph
 capio hui' sermonis explicat̄. Petam̄ sc̄ifi
 cari nom̄ di in nob̄. timore casto p̄ma
 nente in sela. ut ex timore di paupes sp̄y
 sim̄. r̄ inanis gl̄a p̄cul pellat̄. De tāni
 gl̄a h̄ orunt̄. inobedientia. iactantia. y
 pot̄sis. contentioēs. p̄tinate. discordie.
 r̄ nouitatū p̄sumptioēs. Petam̄ dñi reg
 nare in nob̄. ut p̄ pietatē mutescam̄. iui
 dia remota. De inuidia nascit̄. odiū. su
 surratio. detraction. exultatio i aduersis pe
 ni. afflictio aut̄ in p̄spis. Oram̄ fieri

.97.

uoluntate di in nob. ut p sciām nos ipō
lugeam. ⁊ omīs uia mēdā excludat a
nob. De uia pfiunt rux. tumor nūi cō
tumelie. clamor. blasphemie. indignatō.
Oram pane cotidiano refici. ut spū scti
ritudinē esuriam ⁊ sitiam iusticiam.
absorta iusticia q̄ peccatore absorbē
solet. De iusticia nascit malicia. rancor.
pusillanimitas. despectio. torpor contē
pcepta. uagatio mētis q̄ illicita. Incon
silio quo misericordes sum⁹ purgatio ē aīe.
In isto gradu debet exerci dilectio premu
usq; ad mīsericordiam dilectionē. exclusa omī
auaritia. Petam⁹ q̄ nob dimitti a dō. sic
dimittam⁹ primo. De auaritia orūt.
p̄ditio. fraus. fallacia. puuria. iniquitudo.
uolentia. ⁊ contē miam obducatōe cord.
Intellect⁹ mundo cord contemplat diu
na qm̄tū potest uidē mundo mortuus.
mag⁹ em̄ p fidem qm̄ p spem ambu
lat cū i hac uita p̄grinam⁹ qm̄uis
conuersionē habeam⁹ i cel. Ne ḡ tēpta
tōib⁹ cor duplex fiat. petam⁹ n̄ induci
i temptationē p blanda uel aspa. ut
sic uentis ingluuiet pēnt abiciat. De
uentis ingluuiet p̄pagat mepra leticia.
scurritia. immunditia. mutalōquū he
bitudo sens⁹. Quia uō ipā sapia. n̄ n̄ pa
cat. tranquill⁹ q; p̄sunt oram⁹ ab omī
malo libari. ⁊ p̄seruā dū uiuim⁹ a ma

lo luxurie. De luxuria genit⁹ caritas.
mā. inconsideratio. inconstancia. p̄cipita
tio. amor mali. odiū di. affect⁹ p̄sentis sc̄li.
horror aut ul despectio futi. Intra qd
differēt odorare et gustare sentia spm̄i
tlect⁹ et sapiē spm̄i differre. Retrograd
q̄ adaptant. vii. p̄ticioes. septē domus
et septē beatitudinib⁹. ut in timore di
ultima p̄ticio respiciat ad p̄mā beattū
dinē in pietate penultima ad salām.
⁊ ita de ceteris. Quelibet alia uilū ul p̄cōm
do s̄met affect⁹ oranti. ut clareat. ul
sequendo attendat ut c̄s̄at. nichil aliud
dicim⁹ qm̄ qd in dominica oratione
posim⁹ ē s̄uete ⁊ congruent oram⁹. *or. lxxv.*
Si enī dimiserit hominib⁹ ⁊ c̄xvi.
peccā eor. dimittet uob pat̄ celestis de
bita uia. Si aut n̄ dimiserit hominib⁹
nec pat̄ uir dimittet uob peccā uestr.
Totius orōnis null⁹ fruct⁹ ē n̄ dimittā
m⁹ debitorib⁹ m̄is. id ē peccantib⁹ m̄is.
Homo in sc̄pturis in naturā figat ut
ibi anima rational⁹ ⁊ caro sunt un⁹ hō.
n̄ fragilitatē siue culpā fragilitatē ut
ibi homo tu q̄s ē qui respondes dō.
Culpa notat ibi. Vos aut sic homines
m̄eremini. Unde hic dicit. Si dimiseris
hominib⁹. i. peccantib⁹ qui ex dijs hominē
peccando sc̄i sūt. dimittet ⁊ uob. *or. lxxv.*
Cū aut ieiunati nolite fieri sic ypocri

det. Scrimant enī facies suas. ut pare
 aut hominib' ieiunantes. An̄ dico uob'.
 quia accipiunt mōdē suā. Tu autē cum
 ieiunas unge capud tuū et faciem tuā
 lana. ne uidearis hominib' ieiunans.
 s' pat' tuo qui ē in abscondito. & pat'
 tuus qui uidet in abscondito reddet t'.
 Scrimant facies idē deformant. & q̄
 acc' p̄p̄os timōs. abducunt ut pallidi
 uident' & t̄tes. idē q̄ lugentes de pat̄is
 tim' & alioz. Unge capud tuū. Iuxta ritū
 p̄uante palestine loquit' u' festis dieb'
 solebant unge capita. Præcep̄ g' ut ieu
 nantes letos nos eē monstrēm'. In hoc
 capitulo animaduertendū ē. n̄ solit' eē iac
 tancia inuitare accipit. s; eē impis' sordib'.
 Quia tu pulsimū ē unge capd'. ad in
 uita hoc p̄ceptū p̄tinet. Capud g' ungt'
 qui n̄t' leat' atq; iatione. q' recte cap'
 anmē accipit. faciem lauat. qui cor mū
 dat ut dñi uidē possit. Qu' autē i p̄fessioē
 t̄ma inuitato squalore ac sordib' intēd'
 i se hōis fac. sola uoluntate n̄ necessita
 re. cū op̄b' ei' potest conici q̄lis sūt.
 Vñ dñi p̄ceptū lupos cauendos sub ouī
 na pelle. s; fructib' eoz inquit cognos
 ces eos. Recte capud anmē n̄t' accipi
 m' qua cogitatioes regunt. **l. cli.**
Nolite timē pusill' greg'. q̄a complacuit
 pat' uō dare uob' regnū. Ne diffidatis

in elemosina. in orōne. in ieiunio. quia
 pat' complacita bonitate dab' uob' regnū.
 Burgem electoz nominat pusillū uel
 ob op̄ationē maioreis numi repoz. ul'
 poti' ob humilitatis deuotionē q' p̄ue
 nit ad celeste regnū. **l. cli. v. cccvii.**
Vendite q' possidetis. & date elemo
 sinā. Qu' p' celo mundana oīa sp̄nt
 uendat q' h̄t & distibuat. qui n̄ ē tante
 uirtutis de hys q' h̄t elemosinam det.
 Hēnī p̄ceptū ut nich' pecunie ad us' necē a
 rios a sc̄is reseruet. cū & ip̄e dñi' cu' minist'
 trabant angli. ad informandā eccliam
 loculo' habuisse legat'. **l. cli. v. xlvii.**
Facite uob' sacculos qui n̄ ueterascunt.
 thesaurū n̄ deficientē t̄tel. Sens' ē. Elemo
 sinas abscondite uob'. idē ad commodū
 urm' in sinu paupis. quæ n̄ces maneat
 in cel'. h̄ ē in sp̄ualib' et etnis. **v. xlvii.**
Nolite thesaurizare uob' thesaurus mita
 u' erugo & tinea demollit'. **xlvii. cli.**
Thesaurizate autē uob' thesaurū in celo.
 u' neq; erugo neq; tinea demollit'. & u'
 fures n̄ effodiunt neq; fiant. Hoc n̄
 solum de pecunia s; etiā de cuncti' pos
 sessionib' sentendū ē. quia omē t̄renū
 ul' erugie consumit'. ut aurū. argentū
 ul' umib' et putredie soluit'. ut uestes.
 uel q̄s ab hys imūne ē. a furi' tollit'
 ut lapids' p̄ciosi. In hys g' omē genus

.8.

.9.

.b.

.xlvij.

.f.

.xlvij.

avaritie reprehendit. Celum diu n̄ utud
 aereū s̄ firmamētū spuale. qđ nūq̄m
 transiet. Vbi enī est thesaur⁹ tuus. ibi
 ē cor tuū. Hoc ē etiā de passioib⁹ dictū.
 Gulosus cor h̄t inuentre. lasciuus i ludi
 c̄. amatoe inlibidie. auar⁹ in pecunia.
 Ergo si uita ē cor. idē si eo corde quisq̄
 opat̄. ut t̄enū cōmodū adipiscat̄ q̄
 in erit mundū qđ uita uoluit. Sor
 descit aliquid dum infiori misceat̄ natē.
 quia etiā de puro argento sordidat̄ au
 rum si misceat̄. Ita et anim⁹ n̄ t̄enoz
 cupiditate sordescit. qm̄uis ip̄a t̄ia
 i suo genē munda sit. Si ḡ thesaur⁹ ē
 m̄tia. cor ē deorsum. si ū in celestib⁹ cor
 est iux̄ fixum. quia necē ē ut q̄ p̄cessit
 dilectiois thesaur⁹ illuc et cogitationis
 sequat̄ affect⁹. Data ḡ ex t̄ dilectioe et
 nū fructū conficit̄ in celestib⁹. ū sūt
 diuitie sc̄z̄ incorruptibiles s̄t. Erugo
 mystice siḡnat̄ sup̄biā. q̄ deoem uicū
 obscurat. tinea q̄ uestes rodit latent̄.
 mundiciā. q̄ studium bonū dilacerat.
 et conpactionē unitatis dissipat. fures
 sunt h̄tici et demōēs. qui ad h̄ uicē
 s̄t. ut spualib⁹ nos spolient. Demoliri
 ē dissoluē et sumere. *or. xly. cl. lxxxviii*
Lucerna corporis ē ocl̄s. Si sūt
 ocl̄s tuus simplex. totū corp⁹ tuū luci
 dum erit. Si autē ocul⁹ tuus neq̄m sūt.

totū corp⁹ tuū tenebrosū erit. Munde
 tiam cord⁹ p̄sequit̄. Luppientē solent̄ in
 de numerosas lucernas. simplex ocl̄s sim
 plicia inuenit. Quod totū transferet ad
 sensum. Quom̄ ḡ totū corp⁹ si ocl̄s n̄ sūt
 erit simplex est inuenit. ita si anima
 suum fulgore p̄dat. tot⁹ sensus in cali
 gine cōmorat̄. Unde alibi p̄cipit. Om̄i
 custodia serua cor tuū. qm̄ ex ip̄o uita
 p̄cedit. *P. ocl̄m accipe intentionē p̄ to
 tū corp⁹ om̄ia opa. quia et ap̄ls n̄
 nuncupat. opa q̄ in p̄bat dicens. O
 iusticate ḡ m̄bra uita que s̄t sup̄ t̄ia
 fornicationē. immunditiā. libidmē
 et h̄ys similia. Si ḡ pura intentionē opa
 dirigis ad d̄m ad quē om̄ia referenda
 s̄t. ex debito sine intentionis sūt opa
 lucis. etiam si n̄ ita hominib⁹ uideat̄.
 Si ḡ p̄usa est intentio. p̄uū ē quom̄
 agit q̄ si rectū uideat̄. Ideo opa t̄nē
 dicunt̄. quia incertū h̄nt. ex t̄. Si ḡ
 lum̄ quod in te ē tenebre sūt. tenebre
 quante erunt. Id est si intentio sordi
 dat̄ appetitū temporalū. tenebre facte
 sordide et ualde tenebrose erit. tū p̄
 turpem et s̄fusum intentionis finē. tū
 quia opis erit in se dubus. Qđ lucidū
 aut si totū corpus tuū lucidū sūt. lu
 cidum totū erit. sic intellige. Si om̄ia
 opa tua t̄ luceant p̄ bonam intentionē.*

.j.

.ij.

.xib.

.ij.

.ij.

tunc etiam lucida est anima domini. et in lucis gratia
 donabis. **o. xlviii. l. cxxi.**
Nemo potest duobus dominis servire. Aut
 cui odio habebit et alterum diliget
 aut unum sustinebit et alterum contempnet.
 Non potestis deo servire et mammoni. Ideo
 qui dicit se uoluntati dominorum non querens. Nam
 mona hyriace diuitie incupiat. Audi
 et hauriat. Non dixit quod habet diuitias. s;
 quis id: quod et dicit ut suus. et non dicit
 ut ut dominus. Nam mona apud hebreos
 diuitie dicuntur. Punice autem mam
 mona lucrum dicitur. Qui seruit mammo
 ni diabolo seruit. quod princeps huius seculi ad
 domino dicit. Aliter diligit. id est dominum.
 Quis enim diligit diabolum? Partem tamen
 aliquis est sicut qui in magna domo ali
 que ancille iuncte sunt propter cupiditatem
 suam diuitem partem seruitutem etiam si dominum
 ancille non diligat. Et alterum contempnet.
 Quis dominum potest odisse? Contempnit enim
 aliquis eum id est non timet. cum nimis secus
 de eius misericordia presumit. Unde illud. fili ne
 aduersus peccatum super peccatum. et dicit mi
 seratio dei magna est. Lucas habet adhibet.
 et matris dicit sustinebit. Et utriusque re
 spectu ad diabolum cui male acquireres
 diuitias. adhibendo sustinent illum. **o. xlviii.**
Dico uobis ne solliciti. **l. cl.**
 sicut anime uite quod manducatis. neque

corpori uero quod induamini. De carna
 li cybo et uestimento hoc accipiendum est.
 quia de spualibus semper debemus esse solliciti.
 Labor et tendit est. s; sollicitudo tollenda est
 de carnalibus. Quidam addit neque quod bibatur.
 Nonne anima plus est quam esca? et corpus plus
 quam uestimentum? Sensus est. Qui prestat maiora
 prestat et in maiora. Phac uita posuit animam
 ut illud. Qui amat animam suam. perdet eam.
 Respicite uolatilia celi quoniam non serunt
 neque metunt. neque congregant in horrea.
 et patet ueste celestis pascit illa. Nonne
 uos magis pluris estis illis? Hoc ad lit
 tam intelligendum est quia dominus manifes
 te omnem eam rem presentium amouet.
 et attentos tantum esse in spem futuri docet.
 Rationale animal cui eternitas promittitur.
 plus est quam irrationale. Magis pluris
 hoc est multo plurius prece estis uos. quam
 uolatilia celi aeris. Quis autem uerum cogi
 tans potest adire ad statuam suam cubi
 tum unum? Si ergo neque quod minimum est po
 testis. quid de ceteris solliciti estis. et de
 uestimento quid solliciti estis? Illi relin
 quite regendi corporis curam. cuius cura
 factum est. Confidite lilia agri quoniam crescent
 non laborant neque nent. Non est huius que
 renda allegoria sicut nec manibus. s; de
 minoribus persuasio fit ad maiora. Dico autem
 uobis quoniam nec salomon in omni gloria cooptus

.J.
 .A.
 .hyl.
 .a.
 .o.
 .B.
 .Kab.

.j.

.97

est sicut unū ex istis. Que purpā regū.
 que pictura ter. cum potest florib' cō
 pari. Ipe color dī opimū floz sicut
 dī opt istum rubor. Si aut' fenū ag
 qd' hodie est r' cras in chyanū mittet
 sic d's uestit' qm̄omag' uos munime
 fidi. Vestit' r' adornat d's fenū. hoc ē
 hbas. r' pulc' colore r' bono odore. qd' cū
 desiccātū fuit mittet' in chyanū. idē
 in accruū habentē speciem chyanū.
 Modica fides est que nec de minimis
 certa est. ne dum etna sper. Nolite g'
 solliciti eē dicentes. quid manducabim'
 aut quid bibem'. aut quo opremur.
 Nec omnia gentes inquirunt. Scit enī
 pat' ur' quia hys omib' indigetis. Q'
 rite aut' p'mū regnū dī. r' iusticiā et'
 r' h' omnia adiciēt' uob'. Venit' nulla
 cā ē de futis. s' p'sentia querēt'. filioz
 aut' ē querere regnū. r' h' omnia patna
 grā adiciēt'. etiam n' querentib'. ut
 nec in p'senti nec in futū desit eis aliq'
 grā. Verumtantū si p'sentia subtrahūt.
 ad p'batōnē ē. si addant' ad actionē
 grā. quia omnia coopant' in bonū. Scit
 enim celestis medic' quid nob' datus ē
 ad consolationē. quid ū subtractis ad
 ex'citationē. Non enim homo unūto
 suo cybaria sine cā deēbit. Cum dū p'
 mū querite regnū. significauit q' uale

.a.

postius q'rendū. n' tempe s' dignitate.
 Illud tanquā bonū. hoc tāq' necessariū
 s' necessar' ū p' illud bonū. Ap'p'e enī
 ostendit n' temporalia sic eē appetēda ut
 p'p'e q' b'nficē debeam'. licet sic necessaria.
 Quocūq' enī facim' p'p'e regnū dī instrui
 m'. Non enim euūglizare debem'. ut mā
 ducem'. s' manducare ut euūglizem'.
 quia quicquid p'p'e aliud aliqd' querit'
 uult' est qm̄ id p'p'e qd' q'it'. Non om' p'
 salutē ecclie ministrant. s' p'p'e tempa
 lia aut p'p'e utriūq'. S' sup' didū ē. ne
 mo potest duob' d'is seruire. Legi
 timum p'p'e regnū dī debem' op'ari.
 r' n' in hac op'atōe uel solā ūl' cū m'
 no dī m'cedem' temporalū cogitare. Quoc'
 omniū temporalū nomine. crastinū po
 suit' dicit'. Nolite solliciti eē de crastino.
 Non enim dī crastin' dies. n' m'cepe.
 Nolite g' solliciti eē m'crastinū crastin'
 enī dies sollicit' erit s' ip'e. Sufficit dicit'
 malicia sua. De p'sentib' concidit' ē sol
 licitos. n' de futis. Vñ apl's. Nolite r' d'it'
 manib' n'ris laborantes. ne quē grau
 rem'. Eras. in sc'pturis futūm temp' melli
 get'. dicente iacob. r' exaudiet me cras
 iusticia mā. P' diem intelligunt' hominē.
 quoz dies ē. ut ait apl's. Redm'tas t'p'
 qm̄ dies mali sunt. Sens' g' ē. Dies est
 n' idē futū temp'is hominē erit sollicit'

In uollicat' sis de re. in p'sentia. Sol
 licet in sup'das figat anxietate. Hic
 d' p'uidit' qm futurū temp' affe' secū.
 ut cū necē erit sumē aliqd tempale affic.
 qua nouit d's q indigeam'. Cuiā autē
 p'sentū malitā uocat. quia penal' ē r
 p'uit ad mortalitatē qm peccando me
 ritū q m se satis onerosa ē. ne dū futū
 cū supaddam'. Hoc loco uehēnt' caue
 dū. ne cū uidim' aliquē serūū dī p
 nō ne ita necessaria desint ul' s. ul' s
 nullis' scire iudicem' cū q' p'cepta dñi
 facit. Nam r ip'e dñs loculos habē dig
 nat' ē cū pecunia. ne quis in hoc scan
 dalum patet. Paul' uidet' cogitasse de cō
 tino cū dicit. De collectis autē sicut ordina
 ui facite. Ad hanc g' uigulā totū h' p'cep
 tū redigit. ut q' istoz p'uisioē regnū dī
 cogim'. in militia u' regnū dī n' ita cogi
 rent. Itaq' n' labor r p'uidit' dampnat.
 sicut p'focens cā. **o. l. & xli. l. lvi. xxx**
Nolite iudicare. ut n' iudicemini.
 In quo enī iudicio iudicauit'. iudicabi
 mur. Nolite adempnare. r n' adempnabi
 mur. De dubijs iudicare. r suspectos
 q' nos adempnare. penit' anob' repl'it.
 Dubia g' in meli' int'p'tam'. quia de ma
 iest' ut s' stup'. blasphemie. fuita.
 edictis. r similia nob' tantū iudicare p
 mitt'. De dubijs sc'ptū ē nolite ante

temp' iudicare. quo ad usq; ueniat dñs
 et illuminet abscondita tenebrar'. Duo
 sunt in quib' temerariū iudiciū caue
 debent' cū incertū ē quo animo fiant.
 q' bñ r male fieri possunt. ut cū incertū
 ē qual' futus sit qui nē ul' bon' ul' mal'
 apparet. Numqd' si teme iudicauim'
 temē d's de nob' iudicab'. Absit. S; melli
 gendū ē qm temitas qua punit aliu
 te punit necē ē. Hinc alibi ait. Qui gla
 dio percussit. p'ibit gladio uidel' peccati.
 qd' cū gladio ferro committit. Dimitt
 ite r dimittemini. date r dabit' uob'.
 Dimittite iniurias r date bñficia. ut
 peccā u'ā uob' dimittant'. r uita dēt
 etna. Mensuram bonā cōfertā r coagitatā
 r superfluentē dabunt in sinū ur̄m.
 Hinc simile est qd' alibi dicit'. ut r ip'i
 recipiant uos mētra tabnactā. Illi quib'
 elemosinas dabitis. dabunt. r cā erit. q're
 d's dabit in sinū ur̄m. id' ē in magnam
 securitatē m'suā bonā. uitam scil' et
 nā. conferam omib' uidel' scis collatā.
 r cū anglis coagitatā. id' ē sumētā r si
 effluentē. hoc est sup' mētū ur̄m habū
 dantē. S'm' idō accipit' p' sc'itate quia
 ualde sc'ci sum' de hys q' in sinu re
 condim'. Vel p' sinū intellige sc'iam. si
 ue cetū sc'oz. **o. l. &.** Et in q' m'sua
 menti fuitis. remetiet' uob'. Cū alit' d'

omnib' q' mte. manu. lingua gerim'. ac
capi potest. quia d's reddet singl' scdm
opa eoz. **li. 1. lviij.**

Quid aut' uidet festucā in oculo fr̄is tui.
et trabem in oculo tuo n̄ uidet. Aut qm̄
dicis fr̄i tuo fiat sine etiam festucā in o
culo tuo. et ecce trabes in oculo tuo. Si q's
uia peccat n̄ debes odio reprehendē. Tamē
enī distat int' uiam et odiū. quantū int'
festucā et trabē. Odiū enī ē uia uicēta.
Ypocrita ecce p̄mū trabem de oculo tuo.
et tunc uidebis ecce festucā de oculo fr̄is
tui. idē p̄mo abste scil' ab intentionē tua
et de corde tuo expelle odiū. ut de lu
mine m̄ris trabe mortal' ēminis eiata
exemplo pot' qm̄ dicat' docē ualeat' mino
ra. excludi peccā. q' in festuca significant'.
Cum necessitat' nos cogit aliquē reprehēdē.
p̄mo cogitem' utrū tale uicū unqm̄ ha
buim'. et si nunqm̄ habuim'. cogitem' nos
habē potuisse. Homines enī sum'. Hinc ē
illud sapiens. Nūq' humani amē alienū
puto. Si u' habuim'. tangat memoriā o
mnis infirmitat'. ut reprehensionē illā
n̄ odiū s; misericōdia p̄cedat. Quod si nos
idem uicū habem'. unq' ē ille quē rep̄
hendē uolum'. n̄ reprehendam' illū s; cō
gemiscam'. et n̄ illū ad obtemperandū nob'
s; parit' conandū inuicem'. Oculi u' emu
nib' p̄uenti. odio ul' luore omnia accu

sare suscipiunt. et uolunt uidi. sicut
res. sine exemplo suę emendatōis leuocā
peccā in fr̄ib' uitupātē et dampnatē. **li.**

Nolite sem̄ dare canib'. neq; mittatis
margaritas uas an̄ porcos. ne forte co
culcent ea pedib' suis. et conuerti durūp̄t
uos. Porci sunt qui uitā suā cenose libi
dini. et uoluptatib' sc̄li mancipant. Canē
u' om̄s hētica qui cont' caritē suā blas
phemiaz extendit eloquia. Quia canes
intelligunt. p' fidem ad uomitū uertit'.
porcos q' nec dū cōdidunt. quib' n̄ est in
euuāgeliū p̄dicandū. Non nulli namq; ap
tendo ea q' auditores n̄ possunt sustinere.
ampli' nocent qm̄ tacendo. **dn̄ dicit. Multa**
habeo uob' dicē. s; n̄ potestis portare
m̄. Et ap̄ls. Tamq; paruul' m̄. lac pot' dedit
uob' n̄ escam. Sc̄m̄ ē ad uolari ne
fas est. ut euuāgeliū. Margaria s; allegorē.
q' tanqm̄ de p̄fundo trahunt. Idē q' po
test dici sem̄ et margarita s; sem̄. et eo q'
n̄ debet corrūpi. margarita. et eo ad n̄
debet contempni. Conat' aut' quisq; et
rumpe qd' n̄ uult eē integrū. conuipit
qd' uile ducit. Canes sūt uitans oppro
natōē. porci contempnōē. Cauendū ē q'
ne quid ap̄iat' n̄ capient. Melius enī
q̄rit' qd' clausū ē. qm̄ id qd' ap̄iat' aut
infestet aut negligat. Qd' a dñe n̄ qd' p̄
isse uenit q' multa q' adierit ul' resistit

ut contempnendo n̄ cepunt. n̄ putā
 dū ē cū sc̄m̄ dedisse canib⁹. Non enī eis
 dedit qui cape n̄ potant. s; qui potant.
 Conuolare p̄inet ad contemptore⁹ orar
 durumpē ad oppugnatores uita
 Pedes dicit affectioēs malas. conu
 is n̄ qui se uirtutē de bono qd̄ audiūt
 admittit. ut infide dirumpat uo.

Quā uirū h̄t amicuū ubi **lxxiiii.**
 Media nocte et dicit illi. Ami
 e omnia m̄ tres panes qm̄ amic⁹ m̄s ue
 nit de uia adme. r̄ n̄ habeo qd̄ ponā
 ante illū. r̄ ille deint⁹ dicit. noli m̄ mo
 lest⁹ ē. iam ostiū clausū ē. r̄ p̄u. m̄ me
 cū sum in cubili n̄ possum surge⁹ dare
 t. Q̄ ille si p̄seuerauit pulsans dico uo
 b̄ r̄ n̄ dabit illi surgens eo qd̄ amic⁹ ei⁹
 sit. p̄t̄ imp̄bitatē ei⁹ tam̄ surget. r̄ da
 bit illi quocūq; h̄t necessariū. Quidā ibi
 faciunt interrogatiōē. n̄ possū surge⁹ r̄
 dare. s; ē totū capitulū sub uno ū
 si sic legi potest. Q̄ h̄ ē si quis uirū h̄t ami
 cū. r̄ si uale deit⁹ dicat. noli m̄ molest⁹
 ē. r̄ si uale p̄seuerauit pulsas r̄. Sal
 uator n̄ in forma orōis. s; r̄ istatā f̄q̄
 am̄q; d̄dit orādi usq; ad similitudinē
 p̄bitatē. H̄ ē ex agr̄o sic de illo iudice q̄
 nec d̄m̄ timebat. nec homiēs reuēbat.
 r̄ tam̄ tedio uict⁹ uindicauit uiduā
 uenit amic⁹ de uia. r̄ de uita hui⁹ sc̄li ma

la. n̄ inueniens q̄ beat⁹ fiat. uenit ad
 te. r̄ anū r̄ diē. redde m̄ rationē. r̄ siā x̄an⁹
 Interrogat te qd̄ forte nescis. r̄ n̄ est t̄ unī
 refectas esurientē. s; cū uis docē cogere
 discē. Ubi dicit uirtutē. n̄ in d̄nicis lib⁹.
 S; fortassis in lib⁹ obscure positiū ē. qd̄ te
 interrogat. r̄ tu paulū ul' petrū n̄ s̄m̄
 interrogare. quia iam requiescit ista fa
 milia cū d̄no suo. Media n̄r ualida
 ignorantia. Non idō defend⁹ ē amic⁹ esu
 rienti qui te urget. s; pulsare debē ad
 ip̄m̄ d̄m̄. cū quo sapiēs familia req̄scit.
 Qui si differt dare. tam̄ uult dare. s; uult
 ut ampli⁹ desideratū. ne ualescat
 cito datū. Cum autē p̄uenis ad intelligē
 tiam t̄nuitatē. habes tres panes unī pas
 cas amicuū p̄gnū. Nil meli⁹ qm̄ se ip̄o
 t̄ dat d̄s. uel ita. Amic⁹ qui uenit d̄ uia
 n̄ est amic⁹. qui totiens a nob̄ reced⁹.
 quotiens ad appetenda t̄rena s̄c̄t̄ ua
 gat. Redit ū celestiq; alimonia refici
 desiderat. cum in se reuēsu sup̄na ac sp̄ua
 lia cepit meditari. De q̄ petens pulchre
 adungit n̄ se h̄tē quod ponat an̄ illū
 qm̄ utamū secut⁹ est sc̄laria. ut nec s̄
 pabulū habeat diuini ūbi nec alū a se
 p̄t̄nēt. Et quia n̄ a se s; ab alio ualec h̄tē
 doctrinam. n̄ p̄ grām d̄i. a d̄o necē ē cū
 flagitari in nocte t̄bulatiōis. tres panes
 idē. intelligentiā t̄nuitatis. q̄ p̄sentē uitę

l. j. lucā.

consolentur labores. Ostium amici intelli-
gentia diuini sermonis que clausa e-
omni intelligenti non donec aperiat. Ubi
apertus erat aperit se ad loquendum mysti-
um. Noli mihi molestus esse. Quasi deus dicat.
Si uis recipere quod petis. noli mihi amplius
molestiam inferre. noli ut actus feceris
mihi me scilicet postponere. recte ad me
et ego recitari ad te. pete ut debet et
ego plus tibi dabo quam spes. Non possis
surgere. hoc est non possum te adiuuare per
iusticiam. si petas per fidem rectam. Sur-
gere dei adiutorium eius est. Quisquis deus
non det petenti adiuuans eum illico ideo quod
amicus eius sit. secundum hoc quod creatura eius est.
non tamen propterea intelligendum est negare misericordiam.
sed differre ad gratiorem receptionem et ad
inculcandam petitionem. Unde et sequitur. Propter
improbam tamen eius. hoc est propter instantiam
petitionis eius adiuuabit eum. et dabit
illi necessaria. uult deus fideliter peti a se.
quod disposuit petentibus erogare. **Luci.**
Et ego uobis dico. Petite et dabitur uobis.
et dabitur uobis. querite et inuenietis. pul-
sate et aperietur uobis. Quasi aliquis diceret
quod scimus uetas nos dare canibus. cum adhuc
nichil sciamus. Ideo hortatur petere spiritualia
qui carnalia super ueterat postulare.
Petitio pertinet ad impetendam sanitatem
firmitatemque animi. ut ea que precipuunt

implere possim. Inquisitio ad inueniendam
uirtutem. pulsatio ad possessionem. Adhuc
ta manifestanda ponam. aliquem infir-
mum pedibus ambulare. non posse. Per se
sanandus est. et ad hoc pertinet petere. Si potest
tam posse ambulare. si uiam nescit.
Non pertinet quo uult. Adhuc pertinet que-
rere. Si uero locum ubi uult habitare clausum
inuenit. non potest ei ambulare ac per-
nisse. nisi aperiat. Ad hoc pertinet pulsare.
Omnes enim qui petunt accipiunt. et que-
runt inueniunt. et pulsant aperient. Iuxta parabolam
postulantis amicum perseuerantia operis
ut accipiant quod in fide orando petunt.
inueniant quod spe recte uiuendo querunt.
aperiat id ad quod caritate pulsant. Cuius
non datur apparet quod non bene petit. Aut
quis est ex uobis homo. quem si petierit filium
suum panem. numquam lapidem pereriget
ei. Aut si piscem petierit. numquam scorpium
pereriget ei. Aut si ouem petierit. non
dabit ei scorpionem. Petendi soliditas
prebet. et quid petendum sit. explanat.
a minoribus consurgens ad maiora. sicut
super de uolatilibus celi et liliis. Si quis
cum sitis mali nostis bona data dari
lilis uiris. quanto magis patet uis qui
celi est dabit bona petentibus se. Quales
uocat sancti amatores. quorum dona secundum
sensum eorum dicenda sunt bona. uel bonis

9

.2.

natalit' omnia q' d's fecit. Si q' nos cu' sint mali dare nouim' qd' petim'. qn' mag' d's. Aplos malos dicit. ul' huma nu' ger' sub p'sona aploz. ad compati onē diuine clemētie. Quod lucas ait da bit spm bonū. p' q' math's posuit dab' bona. ostendit spm scm distributozē eē omniū bonoz spūaliū. Olystice panis itli q' karitas. p'p' appetitū tam necessari ū. ut sine illa cetā nich' sint. sic sine pane moys ē mīsa. Cui contrā est cord. duricia qm' lapidi compauit. P'ncip' est fides inuisibiliū. Sicut enim pis cis sub requinto aquarū nascit' uiuit. Alit' ita fidel' que in d'm ē inuisibi lit' corde gignit' inuisibili grā sps p' aquā baptisimi cōsecrat'. inuisibili auxilio diuine p'fectiois ne deficiat. uic' inuisibili p'moz intuitu bñ op'it'. Quod q' fides huius mundi fluctat' cūm lac'ta nō frangit'. recte pisci comp'at'. Cui contrā posuit serpente' p'p' uenena infidelitatis. q' q' p'mo ho minū male suadēdo p'seminauit. Spē ouo comp'at'. nō dū enim puenit ad rem sic ouū nō ē pullus. s' fouendo spāt'. Cui contrā posuit scorpionē. cuius acule' uenenat'. rect' timō est. sic spei contrā est rect' aspicere. cū spes in amā oia bona extendat'. **o l i i i . l l i i i .**

Omnia q' querūz uultis ut faciat uob' homines. et uos facite ei. Hec ē enī lex et p'phē. Firmitas in bonis morib' consti tuta ē. de qua ita concludit. Si uultis uob' dari petita. et inuenire q'sita. et a puri uob'. q' facite alijs q' uob' fieri uul tis ab ill'. Hec est enim lex. et impletio legis natal' legis moysayce et p'phice p'di catiois. Sententia ē. Dilige p'ximū tu um sicut te ipm'. qd' ex d'i dilectioē faciendū est. **o l y . l c l x .**

Incipite p' angustā portā. quia lata por ta et spatiosa uia q' ducit ad p'dicatio nē. et multa sunt q' inchoat' p' eā. Quā angusta portā et arcta uia q' ducit ad ui tā. et pauci sūt qui inueniunt eam. Sup' dictū ē querite regnū d'i ad qd' si incipere uultis. incipite p' angustā portā. Lata uia est. scilicet uoluptates. angusta labore' sancti. et ieiunia. Multi inueniūt angustā uiam s' nō ingrediunt'. quia capta scilicet uoluptatib' de uicē uitati' reuertunt'. Lata uia nō querit'. quia spō ce se offert. Spatiosa uia ē subaudi'. Quā angustā ē. et ualde angustā. Via arctā ille q' dixit. Ego sum uia. uitas et uita. Arcta ē ill' quib' p'cepta ei' uident' eē importabilia. tam amantib' uigū d'nū suaue ē. Hanc uia' pauci inueniūt ad cōmodū suū. quia pauci sūt q' saluāt'.

o y .

o y .

Uñ lucas. Contendite intrare p ang
tam portā. Porta potest intelligi uel
ille idem qui alibi dicit ego sū ostiū.
ul' ecclia iustoz p qm̄ m̄tū in paradysū.
Bene dicit contendite. quia n̄ n̄ms m̄tē
tio ferueat unda mundi n̄ uincit.
Multi querūt intrare salutis amore p
uocati. r̄ n̄ potūnt uinīs aspicere ut
eis uideatur dētrici. *o lvi.*

xlvi. **A**tendite a falsis p̄phis q̄ ueniunt
ad uos inuestimtis ouū. unūsc̄ aut
sunt lupi rapaces. A fructib' eoz cog
nosceat eos. Quia paucorū ē angustā
uiam inuenire. fraudulentiā eoz q̄
eā querē m̄tunt exponit. Attendite
caute. De om̄ib' ypoc̄tis hoc potest
intelligi. Et specialit̄ de hereticis fruct
animarū rapiētib'. Uñ r̄ lupi spant
P̄cipue cauendi sunt heretici. cogna
onē uitaci qm̄ n̄ h̄nt p̄mutātes vesti
m̄ta ouū sunt blanda ūba. nocenti
ū. cet̄q; religionis signa. Non aut
idō debent oues odisse uestim̄tū suū
quod plerūq; illo se occultant lupi.
dū aliud ostentant ad decipiendū. a
liud exēnt ad dep̄dandū. Verū tem
pali cōmodi temptatiōe siue p̄secu
tionis tempe denudant. r̄ ap̄t qd
sunt. fruct' s̄ mala opa eoz. *o lvi. lvi.*

Numq̄d colligūt de spinis uua. aut

de thulis ficus. Sapientes n̄ colligūt
uua de spinis. idest dulcia ūba de
hereticis. qui ideo dicuntur spine r̄ thuli.
quia scurrunt animas p̄ ūborū bli
ditas. Tribulū s̄ gen' h̄be spinas. Lucas
Neq; de spinis colligunt sic. neq; de
rubo uindemiant uiam. Spine et
rubi s̄ cure sc̄le r̄ punctiones uitae.
de quib' peccatorū dictū ē. Tria uia spi
nas r̄ thulos ḡminabit. t̄ ficus ū er
uua dulcudo noue conuētiōis qm̄ ē
in nob' ēstuit. r̄ feruor dilectionis.
qui letificat hominis cor. Hinc sc̄p̄t
est. ficus p̄tulit grossos suos. unū
florentes dāunt odorem. Non ficus
de spinis. n̄ uua de rubo colligunt.
quia mens adhuc uetis hominis con
suetudine dep̄ssa simulare potest. s̄
fruct' noui hominis ferre n̄ potest.
Quod si aliquando sc̄a ul' dicta maloz
s̄ p̄ bonū. n̄ h̄ fatiunt mali. *o lvi.*

Sic om̄is arbor bona fructus bo
nos facit. mala aut arbor fruct' ma
los facit. Non potest arbor bona fru
tus malos facē. neq; arbor mala fru
ctus bonos facē. Sicut uerū est qd
de thulis n̄ colligunt sic. sic uerū
est quod arbor bona fruct' bonos
facit. Arbor bona uel mala ē. homo
n̄ ex natā q̄ a dō in om̄ib' bona carit

et voluntate bona ul' mala. fructus
sunt opa. que nec bona male uolun-
tatis possunt esse nec mala bone uolun-
tatis. Tam diu ergo bona arbor. et bonus
homo fructus malos non facit. quoniam diu bo-
nus est. et tam diu mala arbor. id est malus
homo manet in fructibus peccatorum.
quoniam diu ad penam non conuertitur. Non pro-
pter est calida. nam cum incipit esse calida
non iam niuem eius. sed aquam uocamus. Potest
ergo mutari non calefieri. Sicut potest
fieri ut malus non sit qui malus fuit.
non tamen potest fieri ut malus bonus fa-
ciatur. Nam si aliquis utilis est. non hoc ipse
facit. sed diuina prouidentia fit. Non quod
pharisei uultu audiebant. uero erat
satis di. de quibus dicit propheta. Seminatis
triticum. et spinas metetis. Non ergo au-
ditores eorum de spinis legebant uias.
sed per spinas de uite. ut si quis per spine-
am spem ad se traheret uiam. uia illa
non esset spinarum sed uitae. **Lxxv. g. g. xv.**

Bonil homo de bono thesauro cordis **xlj.**
profert bona. et malus homo de malo
profert mala. **Lx.** habundantia enim cordis
is loquitur. Idem est thesaurus cordis quod ra-
dix est arboris. et quod de corde profertur. id est
est quod arboris fructus. Qui ergo in corde the-
saurum patientie profertur; habet amorem. op-
timos fructus effundens. diligit inimicum.

bene facit odienti. **B**enedicit maledictum.
Qui peccata tribuit sua. etiamtime patietur cor-
rigi. **Ar.** quod neque thesaurum in corde suat
odit amicum. diligenti male facit. **B**endi-
citur maledictus. Sic quoque non diabolus bona.
nec christus mala opera potest facere. **P**er
locutionem uniuersa que actu uel cogitatu
de corde profertur. dominus significat. **H**am
moeris scripturae est. uerba per res ponere.
ut **inysaya** dicit de ezechia. Non fuit
uerbum quod non ostendit eis. **R**erum uer-
ba non uerborum reuelauit archana. **ol. iij.**

Omnes arbor que non facit fructum **l. lx.**
bonum excidet. et in ignem mittet. **I**gitur
ex fructibus eorum cognoscetis eos. Si ille
quod non facit fructum boni separatus est a uitis sic
hedi ab agnus. et in ignem mittendus est
uoce illa. tre maledicti in ignem eternum
quid erit de illo qui facit quicquid mali
potest. **Q**uia arbor mala fructus bonos
facere non potest. igitur ex fructibus eorum id est
falsorum prophetarum. cognoscetis eos esse falsos.

Non omnis qui dicit in **ol. iij. l. l. c. xvi.**
domine domine uocabit in regnum celorum.
sed qui facit uoluntatem patris nostri qui in
celis est. ipse uocabit in regnum celorum.
Sicut propter dogma nequitie cauendi
sunt falsi prophete habentes speciem bone
uite. et sic et hijs e contrario qui cum
integre fidei et doctrine sunt. **E**pi uuuu.

Verumq; enim necesse est. ut op^s sermone.
et sermo opib^s conpber. Lucas. Quid uo-
catis me domine dñe. et n^o facitis q^d dico.
Ac si alius ubi dicit. Quid folia recte co-
fessionis iactatis. qui bonos fruct^s n^o au-
ditis. Hinc ap^ls secretu^m p^rfectum dis-
cipulum ab ipocrita ait. Veniam ad uos.
et cognoscam n^o sermonē eor^{um} qui inflati
sūt s^{ed} uirtute. Ille g^o ipse dicit domine dñe.
qui uoluntate sono uocis enuntiat. Sedm
hoc ait ap^ls. Nemo dicit dominu^m ihē n^o
in sp^u scō. Vē enim dicē dominu^m ihē ē
corde credē. ore confitē. opib^s attestari. nā
unū sūt alio negare ē. **Ex. l. clxxi.**

Multi dicent n^o in illa die dñe dñe.
n^one in nomine tuo p^rphauimus et in
nomine tuo demonia eiecim^{us}. et in tuo
nomine uirtutes multas fecim^{us}. Et tē
confitebor ill^{is} quia nunq^m noui uos.
discedite a me qui opamini iniquitate.
In illa die. id est in die resurrectionis.
Phare et demonia eiec^{er} et uirtute^s face-
ritū n^o eius est m^{er}iti qui opat^{ur}. s^{ed} in
uocatio nominis. Et hoc agit. p^r condēp-
nationē inuocantiū. uel p^r utilitate ui-
dentiū et audientiū. Nam et saul et ba-
laam et cyphas. p^rphauit nescientes q^d
dicerent. Magi egyptior^{um} moysi resistitē
multa mirac^{la} fecerunt. et m^{ul}ta alij. Am^{en}
Et q^u multa mirac^{la} faciet. Ab hys g^o

maxime cauendū ē. Nunq^m & nouit. q^u
quia illos d^{icit} scire quos appbat ut ill^{is}.
nouit dominu^m uia iustor^{um}. illos u^o nescire.
quod respbat in sua dilectōe. Non dicit.
qui opati estis ne tollē uideat penitentiā.
s^{ed} qui opamini. hoc ē qui in p^rsentia die
iudicij licet facultate peccandi n^o habea-
tis. t^{am} habet affectū. **Ex. l. clxxi.**

Omⁿis qui audit uerba et facit ea. aspi-
rabit uero sapientia q^u edificauit do-
mū suam sup^{er} petra^m. et descendit plu-
uia et uenerunt flumina. et flauit
uenti. et irruerūt in domū illā. et n^o ca-
dit. fundata enim erat sup^{er} petra. Ne-
cū opari^s iniquitate discedatis a me.
g^o audite uerba m^{ea} et facite. Nam omⁿis
qui audit et facit. id ē complet^{us} manda-
ta. similis est sapienti uidel^{icet} in. Sicut
Et uari^{is} hominū p^rsonis unam eccl^{esi}a^m
s^{ed} construit. erudit. gubnat. inuita p^r-
ductū. sic bon^{us} auditor uari^{is} uirtut^{um}
b^{on} sup^{er}nam s^{ed} mansionē edificat in fide.
dedicatōe cum & letatū. Pluuia ē cali-
gnosa sup^{er}sticio. ypoc^risis obscurationē
plena. flumina sunt carnales concupis-
centie. uenti sunt rumores hominū
uani. V^{el} alit^{er} pluuia nites subit^{us} dem^{oni}
diabol^{us} est. flumina sunt am^{er}. uirtu-
spuales nequitiē in celestib^{us}. Trib^{us} quap-
pe mod^o diabl^{us} impugnat. carnis scil^{icet}

concupiscentia. et ceteris mundi oblecta
 nis. ut p se cu uniuersos uentos impul
 sionu laxat. Pluuia concupiscentie q qd
 q temptat paulatim rigorem fidei emollit.
 qd si n pualet. supueniunt flumina
 uenti. i falsos firmi impbitas. et apta ex
 tige impugnatione. Nec ta dicunt in lucia
 fluminis inundatio. et alibi poete iseri.
 in illud. Poete nisi n pualet ad ecclia.
 fluminis namq; impet. letificat cui
 uenit di. scificauit tabnaculu suu al
 tissimi. Petra e. dom' ecclia. De hac pete.
 dicit ysa. Petra refugiu leprosis siue eri
 namis. id est timidis. fundata domu hie
 sup petra. qui audit dmi pcepta et facit.
 qd stat n s. h. e. thuenis Lucas. Qui fide
 m alu. i posuit fundamentu sup petra.
 Sapient' architect' fodit malit' quia
 de suoz cordib' eruit trena omnia. ne ipse
 aliqd tempale do seruiant. fundamenta
 doctores significant. de quib' di. fundam
 nta eius i montib' scis. fundamentu u di
 tpe doctor doctor. i fundamentu funda
 mto. xpc scilicet de quo di. fundamentu
 aliud nemo potest ponere p id quod
 positu est qui e. xpc. Moralit' aut fū
 damenta domi sunt intentiones bone conu
 sationis. quib' pfect' ubi auditor. exhaui
 ti humilitate xana supuacua. cogi
 tanoniu ruderib' in adimplend' e ma

dati firmi se misit. cu psalmista dices
 Qui eduxit me de lacu misie et luto
 fixis. et statuit sup petra pedes meos.
 Singule nre domi cotidie ul' immun
 doz spuu uel impboz hominu uel qd
 sue nris aut carnis iniquitate pul
 sant. et quantum ipis uirib' fidu incli
 nant. quantum inuictissime petre adhe
 rent labefieri nequeunt. Et omis qui
 audit ubi hoc et n facit ea. simil' erit
 uiro stulto qui edificauit domu sua
 sup harena. et descendit pluuia et ue
 nunt flumina et flauit uenti et ir
 ruerit in domu illam. et cecidit et fuit
 ruina eius magna. Qui audit sermo
 nes. x. et n facit. siue uiciat' sit mys
 terus. x. seu inuoi alien' a. x. quia se
 ipm male edificat. similis e homini
 stulto de quo di. Inimic' homo h' ficit.
 Domi diaboli e mud'. in maligno po
 sit'. Qm ipse sup tram edificat. qa ob
 sequentes s ad trena detrit. Arena est
 instabilita uicioz. ul' uanitas seclaris.
 Sine fundamto edificat. quia petem
 in nulla sui nata subsistit. qm n e a
 do caru. s sola boni indiginta e. Uel
 sui fundamto. id e sui fundo edificat.
 Si aia corruet in aliqd petem se ibi
 retinet. qd fundum illd hret. sicut
 nisus in puteo aliqs putei fundo retinet.

S. cū uno peccō n̄ est contenta. dum o-
 tidie de peccō in peccatū ad deteriora deicit.
 fundū n̄ inuenit quo figat. Unde illd.
 Peccator cū uenit in pfundū maloz
 contēpnit. Cecidit dom̄ quia om̄s cō-
 scientia q̄ spe sua in dñi n̄ p̄manet. i
 temptatōib' n̄ ualet subsistere. i tanto
 pl' agit. q̄nto pl' mea q̄ mūdi s̄t a su-
 p̄iorib' disiungit. Q̄ uē mali z fide bo-
 ni ingruente temptatōe pecces fiunt.
 donec tandem p̄petuā labant in penā.
 Potest itaq; p̄ impetū fluminis. extre-
 mi iudicij disēn̄ intelligi. q̄ndo utq;
 domo consummata. om̄s qui se exal-
 tat humiliabit. z qui se humiliat ex-
 altabit. Potest q̄ uir sapiens z bon' 97
 accipi quilibet iust'. sicut uir stult' 97
 quilibet prauus. **lxii. & xlii. lxxii.**

Et factum ē cū consummass; ih̄c ūba h̄.
 amnuabant̄ t̄be sup doctrina ei'. Uat
 enī docens eos sicut potestate h̄ns. n̄ sic
 sc̄be eoz z pharisei. Sup doctrina. i de
 doctrina. Sermo in doctoris potestate fit.
 cū ea q̄ docet opat. Nam qui facti suis
 dicta destruit cōtempnit. Vñ paulus.
 Nemo adolescentiā tuā cōtempnat. S̄t
 be que p̄ legem didicant p̄cepta pplis
 dabant. z ū q̄ auctor legis uel mutā-
 do uel auḡndo q̄ min' uidebant libe
 substituit. Hoc ē qd̄ in psalmo d̄. fidu
 a

cialit' agam meo. Uloquia dñi eloq̄a
 casta. argenti igne examinātū pbatū ter-
 repurgatum septuplū. Sive ista p̄cepta re-
 ferant ad septem beatitudines que sunt
 in p̄ncipio hui' sermonis. ut beati au-
 gustini expositio refert. sive aliud odo-
 fit. fauenda sunt q̄ domui' uolūt. z cre-
 dnda que sponddit. **lxvii. & lxxv.**

Uidens autē turbas miser' est eis qd̄
 erant uerati z iacentes sicut oves n̄
 habentes pastorem. ueratio gregis. pastoz.
 culpa ē. z uiciū magistratū. Videns
 inuitu clementie dñs immunda sp̄s in-
 olemia plebem uerata. z sub legis oie
 egrotam. ac p̄ uarios errores uana se-
 curitate torpente. miser' est eius uā-
 uitas apiendo. z molestias corporales
 auferendo. Hic p̄mittit. **lxviii. caplo**
mathi. quia in pabola seminanti z
lxix. iiii. caplo iohis. clarum fit qd̄ ip̄s
 s̄t messis. z p̄dicatores opari. **lxx.**

Et conuocatis duob' **lxxi. lxxv.**
 decem discipul' suis. dedit ill' potesta-
 tem spuū immundoz. ut eiecerent
 eos. z curarent omnē languorē. z om̄i
 infirmitatē. Q̄ misit illos p̄dicare in
 nū dī. Quatū distat m̄ m̄ habet.
 accipe. Uē potestate lingue fugi-
 bat. discipuli ū in nomine ei'. Con-
 cessa p̄mū potestate signoz misit p̄di-

care regnu di. ut pmissor magnitudi
 ni attestaret magnitudo factor: cu noua
 fuerit q noua pdicarent. Et ait ad illos.
 Nichil uultis in uia. Tanta pdicatori de
 bet ee fiducia in deo. ut psemi uite sup
 t n fuerit. Cui os scdm lucam p uia nemi
 ni salutare concedit. ut sub quanta sis
 timore ad pdicationem pge debeat os
 tendit. Sciendum quia salutas in uia
 ex occasione salutat. n ex studio obtine
 re saluti. Quia g n amore etne pate s
 pmoze ambitioe saluam pdicat q in
 uia salutat. **lxxxv**

si uia genu ne abieritis i incuita
 tes samaritanor ne uirtutis s poti
 te ad oues que pierunt dom ysril tra
 de uia tunc qui uocandi erant de ge
 tibus uia s post resurrectionem eu
 m docere omis gentes. Et pmiu quide
 oporbat euuigilari uidis. ne habe
 rit excusatione se ee reiectos. Jux tpo
 logiam abstine a uis genu est absti
 ne ab ope. i uita gentilis ignorantie.
 n uia incuitates samaritanor. n i
 re ad uias heticor. **lxxxv. lxxxvi. lxxxvii.**

lxxxvii. a. ex.
 dantes quia appropinquauit reg
 nu aloz. Huc pinguat his qui p
 uolunt ymaginē di in se reformar.
 Si mund cadit ad similitudine dom

ruatis i nos amando eu amplectun.
 oipm uolum poti qm habitare.
 quia nulla nos ratio a ruina illi sepat.
 quos ee passionib amor ligat. Infit
 mos curate mortuos suscite. lep id.
 mundate. demones eate. Ne hominu
 b ruitant' r absq: eloquy uenusta
 te nemo crede t pollicentib regnu
 celo: dat potestatem miracula faciēdy.
 ut magnitudine pmissor pbet mag
 nitudo signor. gratis accepisti grati
 date. Sunt n nulli qui numoz pma
 ex ordinatioe n accipiunt. s p huma
 na gra sacros ordines largiunt. Hy
 nimiru n gratis dant. quia numu
 fauor' expetunt. Vn ipha bn descibit
 uultum ee. qui exiit man' sua ab
 omi munie. Et bn aduix ab omi.
 quia aliud mun' e ab obsequio. id e
 a subiectione indebita. expnsa aliud
 a manu qd e pecunia. aliud a lingua.
 qd e fauor. Nolite posside aurū neq
 argētū neq; pecuniā i zonis uir' nō
 perā i uia neq; panē neq; dua tu
 nical neq; calcamēta neq; iugā. Dign'
 ē enī incenari cibo suo. Si possident
 aurū apli. credent n causa salute ho
 minū. s causa lucē pdicare. Non perā
 in uia. Hinc arguit philosphos qui
 uulgo apptantur. bactroperite. quod

.J.

.Bk.

.J.

contemptores scilicet et omnia per nichilo
ducentem. cellarium secum uehat. Neque
duas tunicas. Non hoc dicit ut in scilicet
frigore quod una tunica seruetur esse debeat.
si quo in tunica uestimentum intelligam?
ne alio uestitu aliud nobis futurorum
more reseruemus. Neque calciamita. Et
plato precepit duas corporis summitates
non esse uelandas. nec assuescitur debent mol
line. capud et pedes. Cum enim habent
buunt firmitatem etiam robustiora sunt.
Neque uirgam. Qui domini habent auxiliu
m. baculi presidium querat. Dignus est
operari cybo. Tantum accipite. quantum
uobis est necessarium in uictu et uestitu.
Satis ostendit quod dominus non prohibuit es
sere necessaria ad sustentationem huius
uite. quod est egerit cum opus esset. si ut
monstraret habet eis debere ab illis quibus pre
dicarent. Hec hystorice actum secundum ana
gogen. aurum per sensum. argentum per sermo
ne. et per uocem sepe inuenit. Quia domino da
ta possidere debent. et non suscipere de disci
plina hereticorum. Pecunia in zona clau
sa est. sapientia non erogata. Et scriptum est. Sapientia
abscondita. et thesauri absconditi. que
utilitas in uicibus. Per petram omnia scilicet de
signant. per panem deliciae temporales.
Nullus ergo officium doctoris accipere debet.
operum secularium negotiorum omnibus. neque

resolui desiderijs carnalibus. neque solum
sum talentum ubi sub otio leni corporis
abscondit. Cum prohibent indui due tu
nics. expresse monet non duplicat sed sim
pliciter ambulare. Per calciamita mortuorum
opum exempla signant. ne predicatores
exempla stultorum conspiciant. ut inde
quod ex mortiferis uinculis pedes suos. et
affectiones tegat et muniat. In calcia
mita non portandi secundum matthiam. phibe
re curia in sandalijs. uel soleis secundum mar
cum. mystica significatio est. ut pes ne
tactus sit neque nudus ad terram. id est non
tactus euangelium. nec terreni commodi munera
est. Ad terram tam necessarium fuit apostoli
ligare soleas sub plantis. quia palesti
na terra arenosa est. et nimis calida et sta
te. Non debent habere uirgam quod colubrum. ita
est. nec in manu baculo carnalis presidij.
quod per cito frangit. et in manu translocat
incubentem. Oathis dicit neque uirgam.
et mare non uirgam tantum. quod ita soluit.
Sic temptatio duobus modis accipitur. ut
deus neminem temptat. et temptat uos diabolus.
uir. uia enim seductionis. hec autem tempta
tionis iudicium quod dampnationem. et dicit
tionem signat. ita uirga duo signat. ut secundum
matthiam intelligat per minima respici
dicat nichil necessarium uobis cum ferat.
neque uirga. et in minima respiciat secundum matthiam

.b.

.j.

.8.

in p[ro]p[ri]a intelligat potesta[te] a domo
 imp[er]a. l[oc]o n[on] s[un]t contra. **lxxxii. R**
 si q[ui]s cu[m] civitate[m] s[er]v[et] lxxxvii. ccy.
 aut castella[m] int[er]rogat quis in ea
 loq[ui]t[ur] i[bi] manete donec exeat. **l. ad e**
 ubi dicitur que apponunt vob[is]. i[bi] e[st] i[st]u
 q[ui] nulla s[un]t. Hospes fama eligend[us] e[st].
 p[ro]dicator suscipi[en]s infamia det[er]et.
 Oportet ut ibi maneat. i[bi] ab eis t[er]rena
 obsequant[ur] quib[us] celestia off[er]unt. Dign[us] e[st]
 ut op[er]i ut lucas aut mercede sua. Nic
 mel p[ro]dicatoris inchoat. i[n] celo p[er]fici
 quia un[us] m[en]s op[er]i due debent mercede.
 una m[en]s. alta i[n] p[ar]te. Uidet aut[em] hec n[on]
 ita p[ro]p[ri]e d[omi]ni tanq[ua]m eu[an]g[el]iste uide.
 n[on] debeant aliunde q[ua]m est p[ro]b[er]ib[us] q[ui]
 cogitat. alioq[ui]d e[st] h[ic] p[ro]ceptu[m] feciss[et].
 q[ui]s qui uictu[m] de manib[us] suis t[ra]nsigebat
 ne cu[m] graui[us] e[st]. Cu[m] eni[m] a d[omi]no aliq[ui]
 n[on] fiat inobedientie culpa est.
 cu[m] aut[em] potesta[te] dat[ur] licet cu[m]q[ue] de suo
 iure ca[us]e. donec exeat subaudis de ci
 uitate aut de castello. **l. cxxiii.**
Et nolite exire de domo i[n] domum. Ista
 re mandatu[m] dat[ur] ut custodiat iura
 hospitalitatis. Alienu[m] quippe e[st] a p[ro]dica
 tione. p[ro] domo cur[are] i[n] h[os]pitiu[m] mutare.
 Istantes aut[em] in do[m]o **lxxxiiii. l. cxxv.**
 m[en]s salute eam dicente. Pax huic do
 mo. Et si quide[m] dom[us] fuit digna. ue

met pax u[est]ra sup[er] ea. Si aut[em] n[on] fuit
 digna pax u[est]ra aduers[us] reuert[ur]. Occulta
 saluta[ti]o[n]e[m] hebrei ac syri sermo[n]i
 exp[er]t[us] sit. Quod eni[m] grece dicitur chere
 i[n] la[ti]ne aue. hoc hebraico syroq[ue]
 ser[mo]ne salomlath siue samalath.
 id[em] pax tecu[m]. Pax q[ue] ab ore p[ro]dicantis
 offert[ur] aut requiescet in domo si in ea
 fuit filius pacis aut[em] ad eundem p[ro]dicato
 rem reuert[ur] quia aut[em] erit quisq[ue] p[ro]d[ic]a
 tor ad uita[m] si u[er]bu[m] sequit[ur] q[uo]d audiat
 aut si null[us] audire uoluit. ip[s]e p[ro]di
 cator sui fructu n[on] erit. **lxxxv. l. cxxvi.**
Et quicunq[ue] n[on] l[oc]o cxxvii. lxxxviii.
 recepit u[er]bu[m] neq[ue] audierit sermo[n]es u[est]ros.
 exiit foras de domo ul[tra] de ciuitate
 exiit pulu[er]em de pedib[us] u[est]ris i[n] in
 testimoniu[m] ill[ud]. **Am[en] dico uob[is] tolerabi**
 erit t[er]re sodomor[um] i[n] gomorro[rum] iudic
 iudicij q[ua]m illi ciuitati. Ad testimoniu[m]
 dictu[m] e[st] exiit pulu[er]em quia p[ro]dico
 ad illam ciuitate[m] puenit. Siue pulu[er]is
 exiit i[n] signu[m] ut nec e[st] necessaria
 accipiant. a contemp[er]orib[us] eu[an]g[el]ij. Tole[ra]bi
 lile dicit[ur] quia sodoma i[n] gomorra
 n[on] h[ab]ueru[n]t p[ro]dico[n]e[m] lucas. Etia[m] pulu[er]e[m]
 pedu[m] u[est]re exiit i[n] testimoniu[m] sup[er]
 illos. id[em] e[st] minima t[er]ris i[n] laboris
 que p[ro] ill[is] sustinuit[ur] exponite. i[n] an
 nuntiate quia occasio erit ei[m] maiores

.1.

.8.

.1.

.09.

dampnationis. Hoc est, excusare pul
uicem super illo. et est unum contra testimonium
per quod inexcusabile erit. Tale est illud.
Si non uenissim et locutus es non fuisse.
peccatum non haberent. **lyri l. cxx.**

Ecce ego mitto uos sicut oues in me
dio luporum. Istos ergo prudentes sic species
et simplices sicut colubas. Scibe et pharisei
qui sunt dicitur iudeorum lupi sunt. Per prudentiam
serpentis uitate insidias. per colubam sicut
innocentem. Serpens toto corpore occultat
caput. in quo uita est. et uos toto corpore pseudo
caput uerum id est me custodite. Serpens
etiam per angustiam se coartans uerum tunicam
erit immouat. sic intrantem per an
gustam portam que ducit ad uitam uerum ex
iunt hominem. **lyri l. cxx. l. cel.**

Cauete autem ab hominibus. **l. cxxvi.**
Tradent enim uos in conciliis. et in syna
gogis suis flagellabunt uos. et ad presidem
et ad uicem ducemini. propter me in testimo
nium illi et gentibus. Hic apertus quod lupus dicitur
erit. Hoc iudaice genti causa fuit excidij.
quia pro saluatoris occasione perones
et impia crudelitate uerum uerum. In concili
is nomen ihu predicari prohibent. in
synagoga sub specie correctionis predi
catores flagellari cedebant. ut de paulo
legitur. eosque presidibus et regibus in dampna
tionem tradebant. sic iacobum herodij.

Hec in testimonium sunt illi et gentibus de pu
sitate scilicet iudeorum. et de correctione ge
tium. Moyses quippe iustorum bonus in ad
uocatum est. malis in testimonium. ut in
pursi sine excusatione peccant. unum electi
exemplum capiunt ut uiuant. **lyri l. cxxvi.**

Cum autem tradent et exili. **l. cxxvii.** cel.
uos in synagoga et ad magistratum et pontifa
tes. nolite solliciti esse quod aut quod respo
deant. aut quod dicant. **lyri l. cxxvii.**
in nulla hora quid loquamini. Non enim
uos estis qui loquimini. sed spiritus patrum
qui loquitur in uobis. Predictis futuris aduersis
ut peruersa munus ledant. contra tunc sub
iungit consolationem. Cum propter ihu du
cam ad iudicem. uoluntatem nam per
debemus offerre. certum ipse et qui in nobis
habitat loquitur per se. et spiritus sancti gratia nu
nustiat. in respondendo. **lyri l. cxxvii.** Tradet
autem fratrem fratrem in mortem. et patrem filium
et insurgent filij in parentem. et mor
te eos afficient. et erit odio omnibus
propter nomen meum. In persecutionibus autem
iudem fieri. quia nullus est unum est fidei
affectus. quorum diuisa fide est. **lyri l. cxxvii.**
in nobis ea tormenta seruiunt que ab
patrum de quibus presumebamus. quia in
dampno corporis mala non cruciantur
amisse karitatem. Qui autem persecutionem
in fine. si saluum erit. finem non pugna

.J.

.B.

.9.

cocor. un cauda hostie iubet in sa
 ctio ponit qd docet bonu op ad fine
 Cui aut psequit **lxxxix.** **lxxxix.** **lxxxix.** **lxxxix.**
 aut incuitate ista fugite in alia. Am
 chis uob n consummabitur ciuitate ysiel
 donec ueniat fili hominis. Hoc ad illd
 imp referndu est q dictu e apls. Inui
 i genu ne abieritis. Sens e. Si uos p
 sequit uidi incuitate ista hoc e i aliq
 ciuitate uidee fugite maliam n timdo
 psecutioes s; poti declinando. ut tibu
 latio occasio sit euigly seminaru
 Paul quide sic damasco fug. Don ue
 niat fili hominis. p impnsu uob ayx
 lau. Spualit aut p istam ciuitate po
 sum intellige nouu testimoniu scriptax.
 p ciuitate ysiel uoluntia multa. **lxxxix.**
 Non e discipuls. **lxxxix.** **lxxxix.** **lxxxix.**
 sup magistr u. neq; seruis sup dnm
 sui. Sufficit disciplo. ut sit sicut ma
 gistr. et seruis sic dn et. Si magist
 n uult sua uindicare iniuria q dse.
 s; ipos manuit infecutoe patiend
 reddet nraoe. eandem nrae e discipli
 q puri homies sunt regula sequant.
 Aplos rax imitatoe usq; ad fine scil
 die disciplin r suu. se aut magistr v r dnm
 Si patrefamilias beelzebub **lxxxix.**
 uocant. qm magi domesticos eius.
 Ne g timuta eos. Beelzebub ydolu e

acharon. qd uocat in regu uoluie
 ydolum musce. Zebub eni dr musca.
 q immundicia significat. Beel id e
 e qui r baal de. ds solue acharon. Qui
 ptea dr ds muscar. quia qndo ei sac
 ficabat impotuitas muscar pollue
 bat sacrau. Se ipm die patrefamilia.
 idest omiu iustoz. **lxxxix.** **lxxxix.** **lxxxix.**
Nich eni optu qd n reuelabit. r ocul
 tu qd n sciet. Sens e. Nolite time pse
 cutoz seuita. neq; emulemuru simu
 latee. quia ueniet dies iudicij. in q
 r uia uirt reoz nequitia demostrabit.
 fua g nre retinere illu retributio die.
 quo illuminabit ds abscondita tenebra
 ru. r manifestabit cogitaoe cordiu
 Tunc eni r uos a do laus. r aduersarios
 uitate pena manet etna. Optu pu
 net ad cogitaoes. occultu ad opa. **lxxxix.**
Quod dico uob ut tenetis **lxxxix.**
 dicite in lumine. r quod in aure audi
 tis pdicite sup tecta. In tenetis. r in my
 terio. uel dum adhuc in tenebre est. p
 dicite in lumine. r apre. cu fiducia ui
 tatis accepto spu sco. Quod auditi i ay
 re. r in secreto. sup tecta hoc e constant
 r publice pdicite. calcato carni domu
 cilio. Iuxta more puencie palestine lo
 quit. u solent in tecti reside. No eni
 tecta urō more culmub sublimata

.09.

.J.

.B.

.09.

.B.

fatuunt. s; plano scemate equa. In
lex p̄cepit. ut qui domū edificaret.
muruū recti ponet in quo. ne fundet
ibi sanguis unguis labine aliq; r; i p̄
cepti uenit. **I** Dico autē uob; amice m̄s.
s; **o** Nolite timē eos qui occidunt corp;
s; animā autē n̄ possunt occidē. s; potē
s; timere eū qui potest r; animā r; corp;
p̄dē in gehennā. Amici dī uocant; qui
nil tēnū cupiunt. Duo sunt genā p̄
secutorū. unū palam seuentiū. alterū
fide blandientū. qd̄ p̄tinet ad ypoc̄sin
phariseorū. **U**trumq; p̄cepit dñs n̄ timē.
quia n̄ hnt̄ potestātē in animā iustorū.
Timore mundi expulso. seruite domio
timore gehenne donec illū carita foras
mittat. p̄manente casto timore. r; reueren
tia sine fr̄i dō exhibēda. Duplice autē
ē gehennā ignis r; frigore. in iob ple
nissime legitur. Nonne duo passerē asse
uenerunt. r; un; ex ill; n̄ cadet sup̄ trā
fr̄i patre iud. **L**uca. Si un; n̄ ē mobiliu
one corā dō. Si n̄ morietur passer fr̄i dei
p̄uidētia in qua sunt om̄ia. q̄ntoma
gis uos ad ymaginē dī fr̄i. **L**uca. Quorū
passēs dipondio uenerūt. idē uendūt.
Dipondius gen; ē pondis leuissimi
ex duob; assib; oppositi. Qd̄ autē i numis
ē un; hoc in pondib; as. r; qd̄ duo h
dipondi. **U**ri autē r; capilli capiti os

numati s; **U**t de massa corporis taceā
minime q̄ particule dī p̄uidētia s; uat.
Non actu spūatōr; s; facilitate cognitōr;
s; oīa dō numata. r; cognita. r; bñ numā
ta dñi q̄ seruat. q̄a q̄ uolum; suare
numam. **H**ic derident nō negatē resur
rectionem. q̄ nos matā q̄ sit cadaver
anima discedēte. ita dicim; repandā.
ut ea q̄ dilabunt; r; i alia specie uiuūt.
ad easdē corp; p̄tel q̄ sunt uelut m̄s
sit. **A**lioquin si capill; redit qd̄ creb; t̄cā
decipit r; unguib;. inderens occurrat
resurrectō. **S**; quēadmodū si statu me
talli comēret in puluē. r; arāp̄cā
uellet reparare. n̄ q̄rret q̄ p̄uicula cui n̄
b; statue reddēt. dum tam totā reficit
ex eo un; constitit. ita d̄ m̄s uelut
de matā carnis n̄r nos restituit. **N**ec
attinebit ad integritatē. utrū capilli ad
capillos. r; ungues ad unguē redeant.
dū solū dī p̄uidētia decet restitui.
s; **N**olite g; timē. multi passib; meliore est
uos. **L**ucas. Multi passib; pluri est; h
ē maior; apd̄ dñi dignitati. **O**m̄i g; q̄
s; confitebit me coram hominib;. **C**onfitebitur
s; r; ego eū coram pat̄ n̄o q̄ mod; ē. r;
corā anglis ei. **Q**uia n̄ s; timē tēce
carni. g; confitemini me. **O**m̄is enī q̄
s; me confitebit coram hominib;. r; n̄ solū
cordis fide. s; ope. r; ore. n̄ uerū s; factū

noui p me. r ego confitebor eu inconsp
 tu signe ciuitatis eting: regi ac iudicij
 dicitur bndicti. pcpate regni. **o.**
xxvi. l. xxvii. r exlvj.
Qui aut negauit me coram hoib' r
 confit' me fuit ingenitoe ista adulta
 p'pate. **o.** negabo r ego eu coram pat'
 no qui i cel' e'. **l.** r anglis er' **r** r filius
 hominis ofundet eu cu uenit in gla
 rias sui. cu anglis scis. Qui coram hoib'
 i pcedisse debet mi nomini' confessio.
 negauit me dm uel homine ce. r ego cora
 patre mo r anglis negabo eu. r it mani
 festabo patrem neq; me in maiestate pat'
 u' fuit me confus' r hns me confusum.
 ul' ofus' r confundens. scil' erubescens.
 fili' hominis confundet. id e' habebit
 confusioe eu. uel passiuu accipit' pac
 tuu confundet. r confundet eu. r qd
 erubescens de illius p'sentia excludet
 eu a gla. Pat' uel e'. hoc est inco'sortio.
 scil' sunt qui dicunt no' ii erubescim'
 dm confit'. s. ad p'batone' fidi ii suffic
 iuge p'sentio' xane. du' dedignant' iuu
 ria' tolare. du' erubescunt si uirgu
 strage' p'ore satisfact'. **o. xxv. l. clx.**
Nolite arbitrari quod uenim pace
 mitti. Non ueni pace' mitte
 si gladiu. Tradet frat' suu ut sup'dem
 e' n' eni ad hoc ueni ut carnale affect'

confirmem s; ut spuali gladio ubi di
 dissociem. Ostendit itaq; quid p' p'di
 catione sequat'. Ad fidem e' tot' orbis
 cont' se diuis' e'. quia unaq; domus
 r infideli' hnt r credentes. Un' bellu
 bonum missu e' ut ruper' pax mala. Ta
 le quid r ingenesi legit'. de uolunt' edi
 ficare turrem. quia ds ling's eor' diuisit.
 Unde dauid. Dissipa gemes q' bella uolt'.
 Hinc ysaias. Ecce domin' ascendet sup
 nubem leue' r ingrediet' egyptu' r mo
 uebunt' simulac' egypti a facie eius.
 r concurre' faciet egyptios adu's egyptos.
 his iudel' p' fide dimucantib'. illi u'
 cont' fidem. **l.** Trunc eni ex h' quioz
 in domo una diuisi tres in duo. r duo
 in tres diuidit'. **o.** Veni eni separe ho
 minem separe homine adu's patre suu
 r filia adu'sus matre sua. r nuru ad
 u's' socru sua. r inimici hominis do
 mestici es'. In duo r in tres. figeat cot'
 duos r cont' tres. Q' mat' e' filij socrus
 e' uxor' es'. r sic eadem cont' filia sua.
 r cont' nuru e' diuisa. Allegorice ta ad
 eos q' fidem t'nitatis seruat' panet'
 duo ill' congruunt qui ad fidi integritate
 n' pueniunt. Boni g' contraria malis.
 r mali contraria bonis. sentiendo atq;
 agendo. ad inuice' diuidunt'. Pat' n'
 erat diabol'. quia eu imitabant'. s; uenit

.j.

.b.

gladi' ubi dicit qui nos ab illo separavit
et ostendit alteri partem qui in celis est. Olat
synagoga est cuius filia primitiva ecclesia
inter quas magna contentio est. Soci' eadem
synagoga sunt omni' ecclesia de gentibus
quia sponsa ecclesie xpc secundum carnem. syna
goge est filius. Synagoga in iuribus
et filia est diuisa quia creditur de uicij
iplo psequitur. **o. xcv. l. clyxxii.**

Qui amat patrem aut matrem pl'
qui me non est me dignus. Et qui amat fili
um aut filiam super me non est me dignus
Et qui non accipit crucem suam et sequitur
me non est me dignus. **l. nec potest nris**
esse discipulus. Nemo pietatem debet ante ferre
religionis. In cantico legitur. Ordinate in me
karitate. Rectus ordo est post dominum amare
patrem et amicos. Si autem necessitas uenit
ut utriusque seruari non possit. odium in
suis pietas est in domino. Crucem dicitur ardore fidei.
Cruce a cruciatu dicitur et semper portanda.
ut amor et ostendat. Duobus modis crucem
domini habulam. cum autem per abstinentiam
carnem affligimus aut per compassionem
proximi illius necessitatem manum putamus.
Sed quia dominum non sequitur qui carnem ma
cat per inanis gloria. ut qui primo car
nalem compatitur. ut culpe faueat. ideo
additum est et qui sequitur me. **o. xcvii. l. cxxi. a. cy.**

Qui inuenit animam suam perdet illam.

Et qui perdit animam suam propter me
inueniet eam. Qui inuenit animam suam
temporaliter. saluare negando me. eternaliter
perdet eam. Et qui omnia proponit amoni
mo patris est anima habet perdet. ut pime me
tem subeat temporalem. in futuro inueni
et eam saluam esse. **o. xcv. a. xxvi. l. cxi.**

Et qui recipit uos me recipit et a
qui recipit recipit eum qui misit me.
Quia et in apostolis dicitur autem me. quod quod
recipit. recipit dominum. Hoc dicitur ne apostolus
susceptio uultus habeat. hys a quibus
per dicitur. debet stipendia suscipere. **o. xxi.**

Qui recipit prophetam in nomine
in eadem propheta accipiet. Et qui recipit
iustum in nomine iusti mercedem iusti acci
piet. Iudaei carnaliter intelligunt prophetam.
mercedem prophetarum non accipiunt. Aut in nomine
professione zizanum est myrtus tunc. Ergo
et pseudo prophetam et uiam perditur debet
mercedem recipere. et illis alimoniam ministrare.
Quod habet perueniens dominus dicit non personam
suscipienda sed non uiam et mercedem non perdet
suscipientes. licet indignus sit qui suscipit.
Iustum dicit quemlibet predicatorem dignum.
Merito mercedem propheta iusti recipit. quod
quod operarios in prophetia et in operibus ministrat
sibi constituit. dum sustentat aliquos ne illi
propter mercedem deficiant. **o. c. a. xxvii.**

Et quicumque potum dedit uni ex

nam illi calicem aq̄ frigidę tantū ī noīe
discipuli & quia v̄ estis. *o. &* añ dico uo
bñ p̄bet micedem suā. Occasionem exclud
de paup̄ate. ne quis causet de inopia. ut
quā n̄ h̄t un̄ agn̄i calefaciat. saltem fir
quā det p̄ dō pecc̄ti. Sicut ḡ piculū n̄
insipientiū testimonio excussi puluis
denuntiauit. ita n̄tū bono affectu
insipientiū ult̄ spatium comm̄dat.

*Expositiois is̄ vnū ex quatuor liber
his explicat. Incipit s̄as. o. c.*

**M. FAC
VM**
est cū con
summissi
ih̄c p̄cip̄is
duodecim
discipulis
suis transijt

ind̄ ut docet & p̄dicaret in ciuitatib⁹
eꝝ. Ciuitates discipulor̄ dicit. in quib⁹
erant ul' nati ul' eruditi. P̄dicam̄ itaq;
iudis. n̄ samaritanis. n̄ gentib⁹ fecit qd'
doceret. ut scdm̄ p̄missa p̄us offerat
iudis salut̄ occasio. *lvi. xxxv.*

*Exant̄ aut̄ discipuli p̄dicabant ut
p̄m̄ ager̄. & demonia multa eiciebat̄.
& ungebant oleo multos egrotos & sana
bant. Dicit iacob. Infirmat̄ quis in uob̄
inducat p̄bros ecclie. & orent sup̄ ip̄m*

ungentes eū oleo in nomīe dñi. Et si in
peccatis sit dimittent̄ eꝝ. Vñ patet ab
ip̄e aplis hunc sc̄e ecclie moreẽ eẽ cōditiu
ut pontificali b̄ndictioẽ consecrato oleo
pungant̄ egrotos. Visibilis itaq; unctio
sacram̄ti est. res ū sacram̄ti remissio.
q̄ sp̄uali ūctioẽ gr̄e ofert̄ aīe. *xvuy.*

Et facte sunt nuptie in chana gali
lee. & erat mat̄ ih̄u ibi. Vocat̄ ē aut̄ ih̄c
& discipuli eꝝ ad nuptias. Voluit domini
p̄sentia sui nec n̄ miraculo nuptias ḡ
m̄dare. ne eas h̄etici dampnare p̄su
m̄ent. *Historice.* Desidio patrū p̄ceditū
aīe legem. sub lege. uocat̄ ē sponsus ad
eccliam sponsam uenire. & in gr̄a euāglij
uenit. Vocati s̄t & discipuli ut ministr̄ i
nuptijs. Hanc sponsam cōiunx̄ s̄ sp̄s.
mutō uirginis. Vbū enim spons⁹. & sp̄s
sa caro humana ē. In chana galilee. idē
in zelo transmigratiōis sunt nuptie.
quia h̄y s̄t digni. & qui seruoꝝe deuo
tiōis de uitijs ad uirtutē. de terra ad celo
transmigrāt. Et deficiente uino. dicit
mat̄ ih̄u ad eu. Vinū n̄ h̄t. Q̄i dicit.
Vinū da eis. Vinū deficit quia sp̄ual'
nulligentia legis fallacem phariseor̄
expositionē latere cepat. Et dicit ei ih̄c.
Quid m̄ & t̄ mulier. Non dū enī uenit
hora mā. Quid cōmune ē t̄ mat̄ scdm̄
carnē. & m̄ et̄ne dī uirtutis ac dī sapiē

o.

al.

a

al.

o.